

መንፈሳዊ መጽሐፍት

በዓመት አራት ጊዜ የሚታተም ትምህርታዊ ሥነ ጽሑፍ

አሳታሚ :- ማኅበረ በድር

የመ. ሢ. ቁጥር - 23956 ኮድ 1000
የሰልክ ቁጥር - 500450, 161660
አዲስ አበባ

የባንክ ሒሳብ :-

የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ ልደታ ቅርንጫፍ፣ ቁጥር 1011

ዋና አዘጋጅ - ጸጋዬ ደምሴ

ም/ዋና አዘጋጅ - ሠርፁ ዕጻለ ጽዮን

ርእስ

ርእስ አንቀጽ :- አካል ሳይኖር ጥላ አይኖርም	1
አለቃ ነቅዕ ጥበብና የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤታቸው	2
የቤተሰብ አመሠራረትና አመራር	9
ዕዝራና የሐድሶ አገልግሎት	13
ታላላቅ መንፈሳውያን ቃላት - ጥምቀት	16
ክርስትና በኢትዮጵያ - የቤ.ክ ፈውስ	18
መሠረተ እምነት - ምስጢረ ጥምቀት	26

ከዓለመ መጻሕፍት	33
----------------------	----

ከአሳሳች ተጠንቀቁ!

በራራ መጽሐፍት ስም ገንዘብ የሚለምኑና የሚቀበሉ ግለሰቦችና ቡድኖች መኖራቸው ይወራል። ከአታላዮች እንድትጠነቀቁ እናሳስባለን። የኛ አባሎች የማኅበራችን መታወቂያ አላቸው።

ማስታወቂያ

መጽሔቱን ከአዲስ አበባ ማግኘት የማትችሉና በአድራሻችሁ እንዲላክላችሁ የምትፈልጉ ሁሉ የመጽሔቱን ዋጋና በሬክማንዲ የሚላክበትን የፖስታ ወጪ በማክል ሙሉ አድራሻችሁን ከሚገልጽ ደብዳቤ ጋር ብትልኩልን እንደታዘዝነው እንፈጽማለን።

የሚቻል ከሆነ በአብያተ ክርስቲያናት በኩል ጥያቄው በደብዳቤ ቢደርሰን የተሻለ ይሆናል።

መጽሔቱን በማሠራጨት ጌታን ማገልገል ለምትፈልጉ ሁሉ እያንዳንዱ እትም (ቁጥር) 50 መጽሔት የሚይዝ እሽግ ሆኖ ስለተዘጋጀ እያንዳንዱን እሽግ ለሚገዛ 20% (ከመቶ ሃያ) ቅናሽ ስለሚደረግ ለአሳታሚው ድርጅት የሚከፈለውን 80% (ከመቶ ስማንያውን) ብቻ፣ በፖስታ ቤት በኩል የሐዋላውን ከፍላችሁ በትድሚያ ብትልኩልን የምትፈልጉትን ያህል የምንልክላችሁ መሆኑን በትሕትና እንገልጻለን።

አካል ሳይኖር ጥላ አይኖርም

ብሉይ ኪዳንና ሐዲስ ኪዳንን ለተለያዩ ወገኖች የተሰጡ ለሁለት የተለያዩ ንግግሮች ግልጽ ግልጽ በሥራ ላይ የጥሉ ኪዳኖች አድርገው የሚገኙት ወገኖች እንዲሉ ይታወቃል። ከዚህ የተነሣም የብሉይ ኪዳን ምእመናን ሕግን በመረጃም የመጽደቅ ዕድል ተሰጥቷቸው እንደነበረ እነዚህ ወገኖች ይናገራሉ። በእግዚአብሔር ጸጋ በእምነት የመጽደቅ ዕድል ገን ለሐዲስ ኪዳን ምእመናን ተሰጠ ማለትን ያከራብታል።

እንደዚህ ከሆነም መጽሐፍ ቅዱስ የሕግን ሥራ በመሥራት ሰው በእግዚአብሔር ፊት እንደማይጸድቅ ይናገራልና (መዝ. 143:21 ምሳ. 20:91 ሮሜ 3:20፤ ገላ. 3:11)፤ በብሉይ ኪዳን ዘመን አንድም የጸደቀ ሰው አልነበረም ወደማለት ሊያደርስ ነው። ይህ ሐሳብ ግን አያስከድም፤ ለዕብራውያን በተጻፈው መልእክት በምዕራፍ 11 እንኳ በእምነት የጸደቁ የብዙ ቅዱሳን ስም ተጽፎ ይገኛልና። ስለዚህም የብሉይም ሆነ የሐዲስ ኪዳን መጻሕፍት፡ «ጸድቅላ በእግዚአብሔር የሐዋይ ጸድቅ በእምነት ይኖራል» በማለት ይተባበራሉና አባባሉ ተደጋፊነት የለውም፤ ሕን. 2:41 ሮሜ 1:17፤ ገላ. 3:11፤ ዕብ. 10:37-38።

በሌላ በኩል ብፁዕ ጳውሎስ፡ ከሐዲስ ኪዳን በፊት የነበሩ አባቶች ከእግዚአብሔር ጸጋ የተነሣ እምነታቸው ጽድቅ ሆኖ የተቆጠረበትን ሁኔታ ለማስረዳት የሁለት አባቶች ታሪክ በማስረጃነት ጠቅሷል። አንደኛው ፡- ሕግ በመሥራት በኩል ከመሰጠቱ በፊት፡ ማለት በዘመነ አብላጅ የነበረው የአባታችን የአብርሃም ታሪክ ሲሆን፡ ሁለተኛው በዘመነ ሕግ የኖረው የአባታችን የዳዊት ታሪክ ነው። ሐዋርያው ሁለቱንም በዝርዝር ሲተርክ እንዲህ ብሏል።

አንደኛ ፡- እንግዲህ አባታችን ስለሆነው ስለ አብርሃም ምን እንገባለን? በማለት ከጀመረ በኋላ፡ አብርሃም እግዚአብሔርን እንደ አመነና እምነቱም ጽድቅ ሆኖ እንደ ተቆጠረበት የሚናገረውን ታሪክ ከብሉይ ኪዳን መዝገብ በማስረጃነት አቀረበ (ዘፍ. 15:6፤ ሮሜ 4:1-4)። አብርሃም ለጽድቅ የሚያበቃ ምግባር ቢኖረውና በምግባሩ ቢጸድቅ ኖሮ በጽድቁ በተመካ ነበር፤ እግዚአብሔርም በምግባሩ ጸድቅ ሆኖ የተገኘውን አብርሃምን ቢያጸድቀው ኖሮ የሥራውን ዋጋ ከፈለው ሊባል በተቻለ ነበር እንጂ፡ የእግዚአብሔር ጸጋ ለአብርሃም ጽድቅ ምንጩ ሆኖ ባልተቆጠረ ነበር፤ የሚለውን ጭብጥ ብፁዕ ጳውሎስ ለክርክሩ ማጠናከሪያ አድርጎታል።

በተጨማሪም ለአብርሃም ጽድቅ ሆኖ የተቆጠረበት እምነቱ የተመሠረተበት ስብከት «በዘርህ የምድር አሕዛብ ሁሉ ይባረካል» ተብሎ ከእግዚአብሔር የተነገረው ቃል እንደሆነ አመልክቶ፤ ይኸንንም ቃል ጳውሎስ «ወንጌል» በማለት ጠርቶታል (ገላ. 3:6-9)። በእግዚአብሔር ሐሳብ ስፍራ የተሰጠውንና ለአብርሃም የተገለጠውን፡ በዘሩ ለአሕዛብ ምድር በረከት የሚመጣበትን ዕቅድ «ወንጌል» ብሎታል ማለት ነው። የአብርሃም ዘር በሆነው በክርስቶስ ሕዝብና አሕዛብን ሁሉ እንዲሁ በጸጋው በማጽደቅ ሊባርክ፡ እግዚአብሔር ያሰጠውና ያቀደው ዓለም ሳይፈጠር ስለሆነ (ሮሜ 16:25-27፤ ኤፌ. 1:4፤ 1ኢጥ. 1:19-21) ይህን «ወንጌል» እንጂ ሕግ ያልሆነ ዕቅዱን በእምነት

ተቀብሎ ይጸድቅበት ዘንድ ለአብርሃም ሰበከለት፤ ገላ. 3:16።

ሁለተኛ ፡- አሁንም ብፁዕ ጳውሎስ በእግዚአብሔር ጸጋ ከጸደቁት አባቶች መካከል ታሪኩን የጠቀሰበት ሌላው ምእመን በሕግ ውስጥ የኖረው ዳዊት ነበረ። ይኸው ዳዊት ሰው ሁሉ በእግዚአብሔር ዓይን በሕግ መስፈርት ሲመዘን ኃጢአተኛ መሆኑን ገልጿል (መዝ. 14:1-6፤ ሮሜ 3:9-20)፤ ነገር ግን ሕግን በመተላለፍ የተከሰሰው ሰው ኃጢአቱ ሁሉ ከተተወለትና በደሉ ካልተቆጠረበት ብፁዕ እንደሆነ ይኸው ዳዊት የተናገረውን የጠቀሰው ጳውሎስ እግዚአብሔር ያለ ሥራ ጽድቅን ለሰው ስለሚቆጥርበት የጸጋ አሠራሩ ማብራሪያ ይሰጣል፤ መዘ. 32:1-2፤ ሮሜ 4:6-8።

እንግዲያውስ ሕግ አራት ከመታወጁ በፊትም ሆነ ከታወጀ በኋላ ከኖሩት ሰዎች መካከል ጽድቅ የተቆጠረላቸው ነበሩ ሊባል ገድ ነው። ምንጩ የእግዚአብሔር ጸጋ የሆነውን ጽድቅ የተቀበሉት በእምነት እንደሆነም ተገልጿል። ከእግዚአብሔር ጸጋ የመነጨውና በእምነት ወደሚቀበለው ሰው የፈሰሰው ጽድቅ እንዴት እንደተዘጋጀ ሲያብራራም ፡-

ሀ. «በኢየሱስ ክርስቶስም በሆነው ቢሆን፡ በኩል እንዲያው በጸጋው ይጸድቃሉ» በማለት፡ ሰው ይጸድቅ ዘንድ በራሱ በኩል እንዳች ከፍቶ ባይጠየቅና ባያዋጣም፡ እግዚአብሔር ግን ስለሰው ሁሉ ቢሃ ይሆን ዘንድ አንድያ ልጁን መስጠቱን ይናገራል (ሮሜ 3:24፤ ዮሐ. 3:16)። በተጨማሪም «እርሱንም እግዚአብሔር በእምነት የሚገኝበደውም የሆነ ማስተሰሪያ አድርጎ አቆመው» ብሎ ቢሃሆኖ ሲሰጥ ለኃጢአት ስርየት የደሙን መፍሰስ እስረላጊ ሆኖ መገኘት ያመለክታል፤ ሮሜ 3:25፤ ማቴ. 26:28፤ ዕብ. 9:22።

ለ. ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ባረሰበው ደሙ ማስተሰሪያ ሆኖ የቆመው በሁለት ክፍላት አዝማን (ከሐዲስ ኪዳን በፊትና በኋላ) ላሉ ምእመናን በመሉ እንደሆነ ሐዋርያው ገልጾታል። ከእነዚህም አንዱ ክፍል፡ «በኢየሱስም የሚያምኑትን እንዲያጸድቅ አሁን በዚህ ዘመን ጽድቁን ያሳይ ዘንድ ነው» የተባለላቸው የሐዲስ ኪዳን ምእመናን ናቸው (ሮሜ 3:26)።

በዚህ ነጥብ ላይ በሁሉም ዘንድ መተማመን ያለ ሲሆን፡ ኢየሱስ ክርስቶስ ማስተሰሪያ ሆኖ በመቆሙ፡ ከሐዲስ ኪዳን በፊት የነበሩትን ሊሸፍን መቻሉን እንዳንደች ይጠራጠራሉ። ጳሩ ግን «ይህም በፊት የተደረገውን ኃጢአት ስለመተው ጽድቁን ያሳይ ዘንድ ነው» የሚለውን ሊያሳስቡት ይገባል (ሮሜ 3:25)።

ስለሆነም፡ በዘመነ አብላጅ፡ በዘመነ ሕግና በዘመነ ሐዲስ ኪዳን ያሉትን ሁሉ እግዚአብሔር ያጸደቃቸው፤ በኢየሱስ ክርስቶስ ደም በሆነው የቢዛነት ማስተሰሪያ ነው። ዓለም ሳይፈጠር በእግዚአብሔር ልብ የአካልነት መብት ተሰጥቶት የተቀመጠው የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ቢሃ የመሆን ዕቅድ (ራእ. 13:8) ይፋ ሆኖ የተገለጠበት መጨረሻው የዘመን ክፍል የሐዲስ ኪዳን ዘመን እንደሆነ አያከራክርም። ከዛላም ጀምሮ የኃጢአት ማስተሰሪያ ሆኖ የቆመው የኢየሱስ ክርስቶስ ቢዛነት በዘመነ አብላጅና በዘመነ ሕግ እንዴት ይሠራ ነበር? ቢባል በእግዚአብሔር ልብ በሰማያዊ ስፍራ ለነበረው አማካኪ አካል ጥላ ሆኖት በምድር በተገለጠው በመሥዋዕት እንስሳ ይሠራ እንደነበረ መጽሐፍ ቅዱስ ያስተምራል፤ ቁላ. 2:16-17፤ ዕብ. 8:5፤ 10:1።

በመሥራት በኩል የሆነው የሕግ መታወጅ ጥቅሙ በሕግ ብርሃንነት ኃጢአትን ለመግለጽና፡ ንስሐ የሚገቡ ኃጢአተኞችን እየመራ ምሳሌውና ጥላው በመሥዋዕት ወደተገለጸው የዓለምን ኃጢአት ወደሚያስወግደው የእግዚአብሔር በግለሰብነት ነው። ብዙዎችም ይህን ተገንዝበውት ነበር፤ ኢሳ. 53፤ ዘክ. 12:10፤ ዮሐ. 1:29፤ ገላ. 3:24።

እንግዲህ ጥላው የአካሉ ገንዘብ፡ ምሳሌውና መገለጫው ነው፤ አካል ሳይኖር ጥላ አይኖርምና።

ከነቅዕ ጥበብ

አለቃ ነቅዕ ጥበብ በሚያስተዳድሩት ክፍተኛ የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤት ውስጥ ያሉ መምህራንና ተማሪዎች በየአገሪያው ቤተ ክርስቲያን እየተዘዋወሩ በዕለተ እሑድ የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤት በመገኘት ዓመቱን ሙሉ በማስተማር አሳልፈዋል።

ብፁዕ አቡነ ፍሬምናጦስም በየደብሩ እየተገኙ የዕለተ እሑድ ተማሪዎችን ለማበረታታት ያወጡትን መርሐ ግብር ወደማጠናቀቅ ተቃርበዋል። በአንደኛው ዕለተ እሑድም በደብረ ሰዋስው ኢየሱስ ቤተክርስቲያን የሰብከተ ወንጌል አዳራሽ በመገኘት ለተመራቂዎች የምስክር ወረቀት ሰጥተዋል። የመመረቂያ ጽሑፋቸውም በመምህራን ጉባኤ ተመርምሮ አድናቆት ለተሰጣቸው ተመራቂዎች ልዩ፣ ልዩ ሽልማቶችን አቡኑ ከመሸለማቸውም በላይ የማበረታቻ ንግግር በማድረግ ቡራኬ ሰጥተዋል።

በመምህራኑ ከተደነቁት የመመረቂያ ጽሑፎች መካከል አንዱ «አሸናፊው የሴቲቱ ዘር» በሚል ርእስ ከተማሪ ዘራቱ ሀብተ ሥላሴ የቀረበው ጽሑፍ ሲሆን ብፁዕ አቡነ ፍሬምናጦስ በተገኙበት በዚሁ የምረቃ በዓል ላይ በንባብ ተሰምቷል። የጮራ መንፈሳዊ መጽሔት አዘጋጃችም ታድመው ስለነበረ እነሆ ጽሑፉን ለአንባቢያን እንዲቀርብ አድርገዋል።

«አሸናፊው የሴቲቱ ዘር»

«በዓለማችን ውስጥ በሁለት ኃይላት መካከል የማያቋርጥ ትግል በመካሄድ ላይ እንደሆነ ሊካድ የማይቻል ታዋቂ ሐቅ ነው። ትግሉ በሰው ልብ ውስጥ እንደ በሽታ ዕንቁላል በፅንሰ ይጀመራል፤ ከዚያ እያደገና እየፋፋ ሲሄድ አእምሮን፣ ስሜትንና ፈቃድን ውስጥ-ለውስጥ በልቶ ይጨርስና ውጤቱ በዓይነ ሥጋ የሚታይ ግዝፍ ይኖረዋል። በሙጫ ተበልቶ ያለቀ ዛፍ በድንገት ሲወድቅ እንደሚታይ፣ ሰውም በሰውነቱ ውስጥ ባለው በተፈጥሮ በተለገሰው መካከልም በሽታውን ማሸነፍ ሲያቅተው በሚወድቅበት ጊዜ በትግሉ አሸናፊውና ተሸናፊውን መለየት የሚያስችለው ውጤት በዓይነ ሥጋ ይታያል ማለት ነው። እንደዚሁም ሁሉ፣ የሰውን ልብ (ሕይወት) የጦር ሜዳ በማድረግ ለውጤት የሚታገሉ ረቂቃን ኃይላት መኖራቸውን ለመረዳት አስቸጋሪ አይሆንም፤ ኢዮብ 7፡1።

«ነገር ግን እኔን የሚያስደንቀኝ»፣ አለች ዘራቱ በጽሑፍዋ፡ «እኔን የሚያስደንቀኝና ምሥጢር የሆነብኝ ነገር አለ።

- በየጊዜው ከትግሉ የመጨረሻ ውጤት ለመገንዘብ እንደሚቻለው ከመጀመሪያው አንሥቶ እስካሁን ድረስ፣ ሁልጊዜም የመጨረሻው ተሸናፊ ለዘላለም ያው አንዱ ወገን (ቡድን) ብቻ መሆኑና፤
- እርሱም የምንጊዜም ተሸናፊነቱን አምና በመቀበል ውጊያውን (ትግሉን) ለማቋረጥ አለመወሰኑ፤

የሚያስደንቀኝ ሲሆን፣ ይህ ቡድን መሸነፉን እንኳ የሚዘነጋ፣ እንዲያውም ታግሎ የነበረ መሆኑን እንኳ ወዲያው የሚረሳ፣ አእምሮውን የሳተ፣ ዐቅሙን ዐውቆ ውጊያውን በበቃኝ ለማቋረጥ የማይወስን፣ እንቡዘ-ልብ (ማስተዋሉ የተወሰደበት) መሆኑን ከሁልጊዜ የትግሉ ታሪክ መረዳት ችያለሁ። በአሸናፊውም በኩል እንዲሁ የሚደነቅ ነገር አለ።

- የሁልጊዜ ተሸናፊ ጠላቱን በመናቅ ከትግል ሜዳ አለመውጣቱና፤

- በትግል የጣለውና ያሸነፈው ጠላት ለሌላ ትግል እንደሚነሣ አያውቀና እየተቻለው ለዘላለም ወደማይንቀሳቀስበት ስፍራ አሁኑኑ አለመጣሉ፣ እጅግ ይገርመኛል። እንግዲህ በይህን ያህል መግቢያ ፍሬ ሐሳቡን ካስጨበጥኩ በኋላ ትግሉን እናንተው እንድትከታተሉት በራሳችሁ ግንዛቤ እንድትገመግሙትና እንድታደንቁት የትግሉ ታሪክ የተቀረጸበትን ተንቀሳቃሽ የቃላት ሰሌዳ ትመለከቱ ዘንድ ተጋብዛችኋል። አለችና ዐቢይ ታሪኩን ቀጠለች።

«አሸንፋለሁ በሚል ዝግጅትና ቀርጥ ውሳኔ፣ አንድ ቀን የቀደመው እባብ (ራእይ 12፡9) ወደ አባወራው ወደ አዳም ሳይሆን፣ ሐሽ-ወራ ወደሆነችው ሚስቱ መጣ። በዚያን ጊዜ ሐሽ-ወራዋ (ሴቲቱ) ትባል ነበር እንጂ ገና ስም አልወጣላትም ነበር፤ የስም ማውጫውን ዳቦ ቄርሰው የሚሰይሙ ቤተሰቦች አልነበሩም፤፤

ታዲያ የመጣው እንግዳ ምንም ጠላት ቢሆን ወዳጅነትን የተላበሰ መልክ ነበረው። ሆኖም ሴቲቱ እንግዳው በአባወራው በኩል ለምን አልመጣም? እንዲህ ያለውን ስምስጢራዊ ጉዳይ ለኔ ለመንገር ለምን ፈለገ? አላለችም። እግዚአብሔር እኮ ሁልጊዜ ትእዛዝ የሚያስተላልፍልን በአባወራው በኩል ስለሆነ እባክህን አንተም አዳምዬን አነጋግረው ማለት እንደነበረባት አላስታወስኳትም።» በማለት ጸሐፊዋ ጭብጥ ካስያዘች በኋላ ስትቀጥል፤

«እመቤት!» አላት ሔዋንን፤ «እመቤት! እንደ አምላክ መሆን የምትችሉበት መንገድ ወለል ብሎ ስለታየኝ ምስጢሩን ልነግርሽ መጣሁ። - እግዚአብሔር ከእርስዋ እንዳትበሉ ሲል የከለከላችሁ ዛፍ እኮ የሚቀማምሰላትን ሰው እንደ አምላክ ማድረግ የሚችል ልዩ ቅመም አለባት፣ እያለ ወዳጅ መሳዩ እንግዳ ለነገራት ቃል ሴቲቱ ልቧን ከፍታ አዳመጠችው፤ ለቃሉም በውስጧ ስፍራ ሰጠችው። - እውነትህን ነው? እንዴት ያለ ውብ ቃል ነው! ይህን ልትነግረን ሥራዬ ብለህ ወደ እኛ መምጣትህ ደግ ወዳጃችን መሆንህን ይመስክራል አለችው። አጅሬ ግን ወደ ልቧ ባስገባው ቃሉ አማካይነት በቀላሉ ድል አደረጋት፤ በእርሷ አጋርነትም አዳምን ድል አደረገው። እንግዲህ ያን ጊዜ ያ እንግዳ በባልና ሚስቱ ላይ ባገኘው ድል በሠራዊቱ ዘንድ ሳይጨበጠለት፣ ጉበዝ፣ ጉበዝ! ሳይባልለት የቀረ አይመስለኝም።» አለች ዘራቱ።

በመቀጠልም እንዲህ አለች። «በቀደመው የጠላት ትግል ለወደቁት ሰዎችና አሸናፊነት ለተሰማው እባብ በእግዚአብሔር መታየታቸው ባይታወቃቸውም፣ የሆነውን ሁሉ እግዚአብሔር ተመልክቶት ነበር። ጠላታቸውም ባገኘው ድል ተኮራራ፣ ሰውን ገዳይ እያለ ፎከረ። እንደ አምላክ ለመሆን የተመኙት ባልና ሚስቱ ግን፣ አዲስ ነገር ሊያገኙ ይቅርና የነበራቸውን እንኳ በማጣታቸውና ባዶ እጃቸውን በመቅረታቸው እርስ በርስ ሲተያዩ ዐፈሩ። በእግዚአብሔር ዓይን መታየትም አስፈራቸው፣ አሳፈራቸውም። አዳምም፣ ሴትዮ! ለዚህ ሁሉ ጥፋት በኃላፊነት መጠየቅ ያለብኸ አንቺ ነሽ ሲላት ሴትዮዋም እኔ ብላላትስ፣ በአባወራ ኃላፊነትህ አይሆንም ማለት ካንተ ይጠበቅ ነበርኩ አዳም! አንተም በኃላፊነት ከመጠየቅ ነጻ አይደለህም ያለችው ይመስለኛል።» ትላለች ዘራቱ፤ በመቀጠልም፡-

«ይህም ሆነ ያ አሸናፊ ነኝ ባዩና ተሸናፊዎቼ ባልና ሚስት ከእግዚአብሔር ዙፋናዊ ችሎት ፍርድ እንዲቀበሉ ተገደዱ። ፍርዱ በተንኮል አመንጨው እባብ ላይ ተጀመረ፤ ከዚያ ተሳስታ፣ ባልዋን ባሳሳተችው በሴቲቱ ላይ ፍርድ ተሰጠ። በመጨረሻም ከእግዚአብሔር በተሰጠው የአባወራነት ስፍራ የእግዚአብሔር ምሳሌ ሆኖ ቤቱን በበላይነት በማስተዳደር ፈንታ (1ቆሮ. 11፡7-8)።

መሪነቱን በተመሪነት ለውጦ ላደረሰው ጥፋት ፍርድ በአዳም ላይ ተሰጠ። በአዳም ላይ በተሰጠው በፍርድ ሐሳብ ውስጥም (የሚሰጥን ቃል ስምተሃልና) የሚል ሐረግ ተጨምሮበት ነበር፤ ዘፍ. 3፡17።

የእባቡን፣ የሴቲቱንና የአዳምን ትኩረት የሰጠው፣ በእባቡ ላይ በተሰጠው ውሳኔ ውስጥ በእንተና በሴቲቱ መካከል፣ በዘርህና በዘርዋ መካከል ጠላትነትን አደርጋለሁ፤ እርሱ (የሴቲቱ ዘር) ራሱን ይቀጠቅጣል፤ እንተም ሰኩናውን ትቀጠቅጣለህ የሚለው ዐረፍተ ነገር ነበር። ጠላት በበኩሉ፣ እጅግ የጠላውና የፈራው ቃል ቢሆንበትም፣ ያለምንም ችላታ ይህን የሴቲቱን ዘር በመከታተል ለማጥቃት መነሳሳት እንዳለበት ተሰማው፤ እርሱ የሚያደርሰው ጥቃት ግን ከሰኩና መንከስ የማያልፍና ለአሸናፊነት የማያበቃ መሆኑ እጅግ አሳሰበው፣ አሳዘነውም። ይልቁንም ከሴቲቱ ዘር የሚደርስበት ጥቃት ራሱን መቀጥቀጥ ከሆነ ምንጊዜም በትግሉ ውስጥ ይበልጥ ተጉጂው እርሱ ራሱ እንደሆነ ሲያሰበው አንዘፈዘፈው፣ አራደው።

ሴቲቱ ግን እሰይ! እኔን ያቃለለኝን፣ ከዚያም የተሰጠንን ሁሉ እንድናጣ ለማድረግ ተንኩል የሠራብንን ጠላት ራሱን በመቀጥቀጥ ብድር የሚመልሰ ወንድ ልጅ እንደምወልድ እግዚአብሔር ተናገረልኝና አዳም ደስ ይበልህ! ሳትለው አትቀርም። አዳምም የአንቺን ቃል በመስማት ያልተጠበቀ ችግር ደረሰብን፣ የችግራችን መነሻ እንቺው ነሽ ማለቱን ተወና በርሷና በርሷ ዘር በኩል የሚመጣው ድል እየታየው ተጽናና። እስከሞት ድረስ የሆነ መሸነፍን ያመጣብንን ጠላት ከአንቺ የሚወለደው ልጅ ያሸንፋልናል፤ ሙታን መሆናችን ይቀርና ካንቺ በሚወለደው ወንድ ልጅ እንደገና ሕያዋን እንሆናለን፤ የምንወልዳቸውም ልጆች ከሙታን የሚወለዱ ሙታን መሆናቸው ይቀርና የሕያዋን ልጆች ሕያዋን ይሆኑልናል አለ። በዚህ ሁኔታም ለሚፈጸመው ተስፋ ተስማሚ የሆነ ስም ለሚሰጥ ሲያወጣላት፡- ሔዋን (እመ ሕያዋን፣ የሕያዋን እናት) በማለት ሰየማት፤ መልካም ምኞቱን ለሚሰጥ ባወጣላት ስም ገለጠ። ለአዲስ መሽራትና ለሚወለዱ ልጆች መልካም ዕድልን በመመኘት ስምን መርጦ ማውጣት (ሀ) ተብሎ ያን ጊዜ ተጀመረ ማለት ነው። እናታችንም ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ሴቲቱ መባላ ቀርፈች፡- ሔዋን፣ እመ ሕያዋን በመባል መጠራት ጀመረች (ዘፍ. 3፡20)። በማለት ዘራት ትረካዋን ቀጠለች።

«ሔዋንም፡ በተስፋ እመ ሕያዋን ለመባል የምትበቃበትን ብድር መላሹን ወንድ ልጅ ለመውለድ በናፍቀት ስትጠባበቅ ቆየች። አዳምዬ! አለች አንድ ቀን፣ ምንው ሔዋንዬ! መለሰ አዳም፤ ሽረ በሆዴ ውስጥ የሚላወስ ነገር ይሰማኛል አለችው በፈገግታ። ያ ብድር መላሹ ወንድ ልጅ መፀነሱ ይሆን? እየተባባሉ ተጨምረው። በየቀኑም ሆዴ ወደፊት እየገፋ በሄደ ቁጥር ተስፋቸው እያደገ፣ የልባቸውም ትርታ እየጨመረ መጣ። ቀደ ደረሰና ሔዋን ወንድ ልጅን በሰላም ተገላገለች። ለቧን ከተቋጣጠረው ደስታ የተነሳም እንባዎችዋ በጉንጦችዋ ላይ መንታ መንታ እየሆኑ ወረዱ። አዳምዬ ያ ከእግዚአብሔር የተነገረንና የምንጠብቀው ወንድ ልጅክ ይኸው ተሰጠኝ! አለችው (ዘፍ. 4፡1) ቃሌልን ስትወልድ።

የሔዋን ንግግር በእባብም ጆሮ ጥልቅ ብሎ ፍርዷል። እንደ! እግዚአብሔር እኔን በረገመበት ቀን የተናገረው፣ ራሴን የሚቀጠቅጠው የሴቲቱ ዘር ይህ ሊሆን? አለቀልኝ! ቢሆንም ቀድሜ እዋጋዋለሁ፤ አደጋ ጥይም አሸንፈዋለሁ፤ በወላጆቹ ላይ ያገኘሁትን ድል እደግመዋለሁ በማለት ፎክረ። ሠራዊቱ ግን ያንተ ጥቃት ከሰኩና መንከስ ስለማያልፍና በእንተ ላይ የሚደርስብህ ጥቃት ግን የሚብስ በመሆኑ ተው ይቅርብህ ሳይሉት አይቀሩም።

ጠላት ቃሌልን እየተቀሰሰለሰ ቀረበው፤ ተወዳጅው። መደቡን በቀላሉ በማስከዳት ከእርሱ ጋር የሚሰለፍ አደረገው። ሔዋንም በማስከተል ሌላ ወንድ ልጅ አቤልን ወለደች፤ ቤተሰቡ ፈነጠዘ፤ ደስታ ቤተሰባቸውን ሞላው። አቤልም እያደገ ሲሄድ ጠላት ወደ እርሱም በወዳጅነት ሊጠጋ ሞክረ፤ አቤል ግን ፊት ነሣው፤ ምርጫው እግዚአብሔርን ማገልገልና ማስደሰት መሆኑን ለጠላት አረጋገጠ። ጠላትም ቀደም ሲል ወዳጅ ባደረገው በወንድሙ በቃሌል መሣሪያነት አቤልን በሞት አስወገደው። የአሸናፊነት ነጥቡን በድጋሚ ይመዘግቡ ዘንድ ጠላት ለሠራዊቱ አብሠረና በሰፈራቸው ፈንጠዎቻቸውን ቃደረገ (ዘፍ. 4፡8)።

በተስፋ መቁረጥ የቋየችው ሔዋን ዳም አንድ ቀን የደስታዋ ዜማ ተሰማ። ምን ይሆን? ተባለ። በተገደለው ፈንታ ሌላ ዘር ተከቶልኛል ማለቷ ተረጋገጠ። ሌላ ዘር፣ ሌላ ወንድ ልጅ፣ ማለት ሴት በምትከነት ተሰጣት (ዘፍ. 4፡25)። ጠላት ይህን ወንድ ልጅና ከርሱም በኋላ ትውልዱን የሚያጠምድበትን መንገድ ሲያበጃጅ ዓመታት አለፉ። ጠላት ስለዚያ ዘር አንድም ፍንጭ ሳያገኝ ሁለት ሽህ ዓመታት እንደ ቀልድ ሮጡ። አለችና ጸሐፊዋ ዘራቱ የሐሳቧን ነዶ አሰረች።

«ነገሩ ሳይረሳ ወይም ሳይሠረዝ አይቀርም እየተባለ በሙታሰብ ላይ ባለበት ጊዜ አንድ ቀን ደግሞ አንድ ድምፅ በጠላት ጆሮ ሽው አለ» በማለት ቀጠለች ዘራቱ። «ጠላት በጆሮው ያለፈውን ቃል በሚገባ እንከው፣ አላመጠው፤ - የምድር አሕዛብ በእንተ ይባረካሉ፤ ይህቼን ምድር ለዘርህ እሰጣለሁ ሲል እግዚአብሔር ለአብራም የተናገረው የተስፋ ቃል ነበረ (ዘፍ. 12፡1-7)። ነፍስ ገዳዩዋን ታውቃለች የሚባል የአብወ አነጋገር ሁኔታውን ሊገልጠው ይችላል፤ ዘርሽ፣ ዘር፣ ዘርህ የሚለው ቃል በጥይት የተመታ ያህል ጠላትን ማሸበር ከጀመረ መቼም ውሎ አድሯል። ጠላት አሰብ፣ ተጨነቀ። አሁን ደግሞ ለአብራም ዘርህ የተባለው፣ ያ የሴቲቱ ዘር ይሆን? ሔዋን ምትክ ዘር ባለችው በሴት በኩል ወርዶ ብዙ ትውልድን አቋራርጦ በአብራም በኩል ብቅ ሊል? እስኪ እያለሁ፤ በእነሐዋን፣ ደግሞም በእነቃሌል ያገኘሁትን ድል አድራጊነት አሁንም እደግመዋለሁ አለና ተነሣ ጠላት።

በብዙ ጥረት በምድርና በነዋሪዎች ላይ መርገምን አምጥቶ እንደነበረ፣ ጠላት አስታውሶ (ዘፍ. 2፡17-19)። በአብራም በኩል በረከት በምድር ላይ ከወረደ የደከመበት የመርገም ምርት እንዳልነበረ ሊሆን እንደሚችል ተረዳ። ኃጢአት የተስፋፋባት ከነአን የመርገም ጉተራ ናት፤ ዳሩ ግን ለሚባረከው የአብራም ዘር ልትሰጥ ነው። እንግዲህ በአብራምና በዘሩ ላይ ዓላማችንን ማግጣጠር መጀመር አለብን በማለት ጠላት ያወጣውን ዕቅዱን ለሠራዊቱ ተናገረ።

በምድር ከነዓን ረጋብን ማምጣትና የተትረፈረፈ የስንደ ምርት በግብፅ የመኖሩን ዜና ወደ አብራም ጆሮ ግድረስ ከዕቅዱ አንዱ ሆነ። ሆኖ አብራም ሕይወቱን ለማትረፍ ስንደ አለ ወደተባለበት ወደ ግብጽ ያለማመንታት ወረደ፤ ከችኮላውም የተነሣ ወደ ምድር ከነዓን እንዲመጣ ያዘዘውን የእግዚአብሔርን ፈቃድ ለመጠየቅ እንኳ ጊዜ አላገኘም። ምድር ግብጽ እንደገባም ጠላት በአብራም ልብ ፍርሃትን ሞላበት። አብራም! ግብጻውያን ለሦራ ሲሉ ይገድሉሃልና፣ ሦራን እንቁ ናት ብትል ይሻልሃል የሚል ድምፅ በጆሮው ያለፈ መሰለው። በረከት የሚያመጣውን ምድር ከነአንን የሚወርሰውን፣ ያን በጠላት የሚፈራውን ዘር የምትወልደው ሦራ ለግብጻዊ ወንድ እንድትዳርና ከአብራም ይወለዳል የተባለውን ዘር ከመወለድ ለማስቀረት በጠላት የተነደፈ ዕቅድ እንደሆነ የታወቀ ነበረ።

ዕቅዱም በሥራ ላይ መዋል ሲጀምር የጠላት ዘዴ የሠመረለት መሰለ፤ አብራም ሚስቱን ዐጣ። ዳሩ ግን ጠላት በአሸናፊነቱ መኩራራት ገና ሲጀምርና ፋክራው ሳያልቅ የጠላት ዕቅድ ሁሉ ከሸፈነ ሦራ ለአብራም ተመልሳ ተሰጠች። ከባሏም ጋር በደስታ ወደ ምድር ከነዓን ተመለሰች። ጠላት ዲላማውን ያገጣጠረበትን የመታውን ሥጋና ደም ከወደቀበት በማንሣት በአሸናፊው ጠላት ደንደስ ላይ እንዲቆም ያደረገ ማን ነው? ጠላት ማየት ያልቻለው ያንን ረቂቅ ኃይል ነው። ጠላት የሚታገለው የእግዚአብሔር ተስፋ ከተሰጠው ከሥጋና ደም ጋር ሲሆን ተመትቶ የሚወድቀው የተስፋውን ቃል በሰጠው በእግዚአብሔር ኃይል ነው (ዘፍ. 12፡10-20)።

«ከዓመታት በኋላ» በማለት ቀጠለች ጸሐፊዋ። «ከዓመታት በኋላ እንደገና እግዚአብሔር በአብራምና በዘሩ በኩል ለምድር ስለሚመጣው በረከት ተናገረ (ዘፍ. 15፡4-7)። እንደ! በረከትን የሚያመጣው የአብራም ዘር ከሦራ የሚወለድ ነው ከተባለ መቼም የሦራ ጉዳይ ያለቀ የደቀቀ ነው። እያሳሰብም አለ ጠላት። ቢሆንም እስኪ አብራም ከግብጻዊቷ አጋር እንዲወልድ ይደረገ፤ ሦራና አብራምም ይህን አምነው ከተቀበሉ የተስፋው ቃል ተሰናክሎ ቀርቷል ማለት ነው ተባለና በጠላት በኩል ዘዴው ተሞክረ። አብራም ከግብጻዊቷ ከአጋር እስግሌልን ወለደ (ዘፍ. 16፡1-16)።

አብራሃም ሃራም ፡- ልማቸው የተራሰተ መቃብራቸው የተግሳ ከሚባሉበት ዕድሜ ላይ ደረሱ፤ አረጁ፤ አፈጁ። በዚህ ጉዳይ ጠላት እርዳሳ ላይል አይቀርም።

ከዐሥራ ሁለት ዓመታት በኋላ እግዚአብሔር ወደ አብራም መጣና ከዛሬ ጀምሮ ያነተ ስም አብርሃም፤ አብ ብዙኃን፤ የሃራም ስም ሣራ፤ እመ ብዙኃን ወይም ልዕልተ ብዙኃን ይባል - ለብዙ አሕዛብ አባት አድርገዋል። እጅግም አበዛሃለሁ፤ ሕዝብም አደርገዋለሁ፤ ነገሥታትም ከአንተ ይወጣሉ አለው። ጠላት ጆሮውን ማመን አልቻለም። እንዴት ሊሆን ይችላል? አብርሃምና ሣራም በእግዚአብሔር አነጋገር ከት ብለው ላቁ፤ እንዴት ሊሆን ይችላል? ብለው (ዘፍ. 17 እና 18)። የእግዚአብሔርን ንግግር አብርሃምና ሣራም እንኳ ያልተቀበሉት ቢሆንም እየጋዋለሁ ሲል ጠላት በቁርጠኝነት ምሉ ተነሣ።

በዚያው ሰዎን አብርሃም ከየት፤ ወይም ከማን እንደሆነ የማያውቀውን ድምፅ የሰማ መሰለው - ከዚህ ወደ አዚብ ዕልፍ ብትልኮ ለኑርህ እንዴት በተመቻህ! የሚለውን የንግግር ድምፅ አስላሰለው፤ ሳይሻል አይቀርም አለናም አብርሃም ወደዚያው ሄደ፤ በቃደስና በሰር መካከልም መኖር ጀመረ፤ የስፍራው ልዩ ስምም ጌራራ መሆኑን ዐወቁ። በዚያ መኖር እንደጀመሩም ሌላ ድምፅ በጀሮው ጥልቅ ሲል ልቡም በፍርሃት ሲሞላ ተሰማው። - ሹረ ጉድ ፈላ አብርሃም! ሣራን የሚፈልጉ ወንዶች ይገድሉሃልና እንደተለመደው ሣራ እኅቱ ናት በልና ሕይወትህን አድን፤ እርሷን የሚፈልጋት ይወሰዳት የተባለ መሰለው። ከመቃብር አፋፍ ላይ ደርሳ የነበረችው አሮጊቷ ሣራ ከሰሟ መለወጥ ጀምሮ እመ ብዙኃን ለመሆን ወደሚያበቃት ተሐድሶ መጥታለች። አብርሃምም ልብ ብሎ ሣራን ሲመለከታት፤ ውብና ሙሉ ሴት ሆና አያት፤ የፈቷ መሸብሸብ ጠፍቷል፤ ጽኑሯ ውስጥ ሽበት የለም። እንደተባለው በጋይል የምትወሰድበት መሰለውና ተሸነፈ። ወዲያው እንግዳውን አብርሃምን የሚጠይቁ የአካባቢው ነዋሪዎች ወደ ቤቱ ብቅ ብለው እንግዳችን! አየሩ ተሰማማህ? አሉት። እንዴት! ሲል መለሰችው። ባለቤትህስ ለመደችን? እ - እ - አይ እርሷ እኮ እኅቱ ናት አላቸው። ወዲያው በእንግዳው ቤት ቆንጆ ወይዘሮ እንዳለች ተወራ፤ ንጉሡ አቢሜሌክ ሣራን አስወሰዳት፤ ነገር ግን ጠላት በአሸናፊነቱ ከመርከሩ በፊት አቢሜሌክ በሕልሙ በደረሰበት ተግዛዝ ምክንያት ሣራን ለአብርሃም መለሰ (ዘፍ. 20፤ 1-18)።

በተከታዩም ዓመት አንድ አስደናቂ ነገር ሆነ፤ በእነአብርሃም መኖሪያ አካባቢ ደመቅ ያለ የሕዝብ ግርግር ነበረ። ምን ይሆን ምክንያቱ? መንሥኤውን ለማወቅ ጠላት ተራወጠ፤ የዘጠና ዓመቷ ሣራ የ100 ዓመት ዕድሜ ካለው ከአብርሃም ወንድ ልጅ ከነቃጭሉ ዱብ አደረገች። እንዴት ሊሆን ቻለ? የአባብን ራስ የሚቀጠቅጥ የሴቲቱ ዘር፤ ለምድር በረከትን የሚያመጣ የአብርሃም ዘር፤ ትውልዱ ምድረ ከነዓንን የሚወርስ ባለተስፋ ዘር ወለደች ማለት ነው፤ ይህ ነበር የጠላትን ሰፈር ድብልቅልቅን ያወጣው። የአብርሃም ቤት ግን ሳቅ በሳቅ ተሞልቶ ነበር (ዘፍ. 21፤ 1-7)።

ዘረቱ ጽሑፍን በማራዘም እንዲህ ብላለች። «ጠላት ከእንግዲህ ወዲያ በቃኝ፤ ራሴን ከቶኝ ተጉድቻለሁ፤ ጥረቱ ሁሉ መና ቀርቷል፤ የሴቲቱ ዘር የሚባል እንዳይኖር ለማድረግ አልቻልኩም፤ ብሎ ውጊያውን እርግፍ አድርጎ ይተው ይሆን? ትጥቁንስ ይፈታ ይሆን? በማለት ታሪኩን ስከታተል፤ እንዲያውም ባለፈው ጊዜ የደረሰበትን ሽንፈት እንኳ የመዘገበ ኅሊና እንዳለው የሚያስረዳ ምልክት አላየሁበትምና እጅግ አስደነቀኝ። እንደገመትኩት በዚህ ሁኔታ ውጊያ ሲጀምር፤ ድል ሲመታ፤ እንደገና ሲዋጋ፤ ሲሸነፍ እስከ ፍጻሜ ዓለም ድረስ የሚቀጥል መሰለኝ። በፍጻሜ ዓለም ወደ ጥልቁ ለዘላለም ሲጣል ብቻ ውጊያው የሚያበቃ መሆኑን ተረድቻለሁ» አለችና ቀጠለች።

«አንድ ቀንም እንዲህ ሆነ፤ ዓመታት ሮጠዋል፤ አብርሃም ከእግዚአብሔር ይልቅ ልጁን እንደሚወድ የሚያትት ሐሜት ከጠላት ቀረበ። እግዚአብሔር ጠላትን አንተ ውሸተኛ የሐሰትም አባት ነህ! ቢለው፤ በማስረጃ የተደገፈ ሐሜት እንደሆነ ለማስረዳት ሞከረ። ጠላት ያፍር ዘንድ እግዚአብሔር አብርሃምን ጠራው። - የምትወደውን አንድ ልጅህን ይስሐቅን ይዘህ ወደ ሞሪያም ምድር ሂድ! እኔም በምንግርህ በአንድ ተራራ ላይ በዚያ መሥዋዕት

አድርገህ ሠዋው አለው። አብርሃምም አላመነታም! ሣራንም አላማከረም! የእግዚአብሔርን ትእዛዝ በልቡ ሰውሮ በማለዳ ተነሣ። ለመሥዋዕት አገልግሎት የሚያስፈልገውን ሁሉ መያዙን፤ ቢለዋ፤ እንጨት፤ እሳት መኖሩን አረጋገጠ፤ ድንጋይ ግን ከዚያው ይገኛል አለ። ልጁንና ሉሌዎቹን አስከትሎ ወደተባለበት ተራራ ሊደርስ ሲቃረብ፤ አህያውንና ሉሌዎቹን በዚያ ተወና ዕንጨትን ልጁ እንዲሸከም አደረገ፤ እርሱም ቢለዋውንና እሳቱን ይዞ ወደ ተራራው ወጡ። ጠላት በዓይኑ የሚያየውን ሁሉ ለማመን ተቸግሮአል፤ እውነት ልጁን ሊሠዋው! አለ።

አብርሃም ግን ፡-

- ድንጋዮቹን አስተካከለና በዚያ መሠዊያ ሠራ፤
- እንጨቱን በመሠዊያው ላይ ረበረበ፤
- ይስሐቅን አሰረውና በመሠውያው ላይ አጋደመው፤
- ቢለዋውን አነሣ፤
- እጁን በይስሐቅ አንገት ላይ ከማሳረፉ በፊት ግን የእግዚአብሔር ድምፅ መጣ።
- አንድ ልጅህን ከእኔ እንደማትወድድ አውቄያለሁ፤
- በልጅህ ፈንታ ይህን በግ ሠዋው በማለት በልጁ ፈንታ የሚሠዋ በግ ሰጠው።

በመሥዋዕቱ ሥነ ሥርዓት ፍጻሜ፤ እግዚአብሔር በራሴ ማልሁ፤ ይህን ነገር አድርገዋልና፤ አንድ ልጅህንም አልከለከልህምና፤ በእውነት በረከትን አባርክሃለሁ፤ ዘርህንም እንደ ሰማይ ከሞክብትና በባሕር ዳር እንዳለ አሸዋ አበዛዋለሁ፤ ዘርህም የጠላቶቹን ደጅ ይወርሳል፤ የምድር አሕዛብ ሁሉም በዘርህ ይባረካሉ በማለት ቁርጥ ያለውን ቃል ኪዳን ከአብርሃም ጋር፤ ያውም በመሐላ በማጽናት ተዋዋለ (ዘፍ. 22፤ 1-18)። የጠላት ጥርሶች ተንገሚገጩ፤ በተለይ በቃል ኪዳን ውስጥ ዘርህ - ዘርህ - ዘርህ እየተባለ በተነገረ ቍጥር ከአካሉ አንዳንድ ሙዳ የመንፈስ አካል እየተቋረጠ የሚወድቅ ይመስል ነበር። አብርሃምን ለመጣል ያንንም ዘር ለማጥፋት ያስችለኛል ያለው ሐሜትና ክስ ይልቁን እርሱ ራሱን የተመታበት የአብርሃምና የዘሩ በራሄ በመሐላ የጸናበት ውሳኔ ሆኖ በመገኘቱ ለብዙ ጊዜ የጤና መታወክ ሳይደርስበት እንዳልቀረ እንምታለሁ። እንዲያው ባለበት ለማለት እንጂ ጤናው ከተቃወሰበት ግብዙ ዓመታት ዐልፈዋል» ትላለች ጸሐፊዋ።

በመቀጠልም «አንድ ቀን» አለች «አንድ ቀን እንዲህ ሆነ። ዓመታት ሮጠዋል፤ ይስሐቅ በዚህ ጊዜ አባወራ ሆኗል፤ ሚስቱ ርብቃም መንታ ልጆችን፤ ዒላውንና ያዕቆብን ወልዳለች። ጠላት ይህን ባለተስፋ ዘር እንደገና ሊዋጋው አሰበ፤ በአብርሃም ዘመን የነበረውን ረገብ የሚያስታውስ ዘመን ዐጸባ (ቀጭን ዘመን) በከነዓን መጣ። በግብጽ ግን ስንዴ ሳይኖር አልቀረም። ታዲያ በይስሐቅ ዓይነ ልቡና ግብጽ ከርቀት ገና መታየት እንደ ጀመረች እግዚአብሔር ይስሐቅን አይሆንም ወደ ግብጽ አትውረድ አለና የጠላትን ዕቅድ አክሸፈ፤ እግዚአብሔርም እንደገና ለአብርሃም የገባውን ቃል ኪዳን በማጽናት - የቆምህባትን ምድር ሁሉ ለዘርህ እስጣለሁ፤ ... የምድርም አሕዛብ በዘርህ ይባረካሉ ሲል ለይስሐቅ ደግሞ ተናገረ (ዘፍ. 26፤ 1-5)። ጠላትም ለውጊያ ባደረገው መከራ መስማት የማይፈልገውን፤ በጣም የሚፈራውንና የሚጠላውን ቃል እንደገና ከእግዚአብሔር አፍ ሰማ።

ደቂቃዎች ወደ ሰዓት፤ ሰዓታትም ወደ ዕለት ዕለታትም ወደ ዓመት እያደጉ በሄዱ መጠን የዓመታት ቍጥርም በፍጥነት ጨመረ። የባለተስፋው የይስሐቅ ልጆችም ጉለመሱ፤ ሙሉ ሰውም ወደ መሆን እየመጡ ነው። ጠላት አንድ ነገር እንደገና ትዝ አለው። አብርሃም ከእግዚአብሔር በተሰጠው ተስፋ መሠረት ዘርህ የተባለውን ይስሐቅን ወለደ፤ ይስሐቅ ግን መንታ ልጆችን ወለደ። እግዚአብሔርም ተስፋ የሰጠበት የቡራኪ ቃል አንድ ዘርን እንጂ ብዙ ዘርን አያመለክትም (ገላ. 3፤ 16)። ታዲያ ርብቃ ለይስሐቅ ከወለደቻቸው ልጆች መካከል ባለተስፋው ዘር የትኛው ይሆን? በማለት ጠላት ራሱን ጠየቀ። ሆኖም ገና በማሕፀን በነበሩበት ጊዜ - ሕዝብ ከሕዝብ ይበረታል፤ ታላቁ ለታናሹ ይገዛል ተብሎ እንደነበረ (ዘፍ. 25፤ 21-26) ያስታወሰ መሰለውና የቀስቱን ፍላጻ በታናሹ መንታዎ ልጃቸው በያዕቆብ ላይ አነጣጠረ። በያዕቆብ የግል ጠባይ

በመጠቀም ከወንድሙ እንዲቀያየም አባቱንም እንዲያታልል አደረገ፤ ያዕቆብም ከምድረ ከነአን ወደ ካራን ይሄድ ዘንድ በወላጆቹ ስደት ታወጀበት (ዘፍ. 28:10)።

ያዕቆብ ከፈርሳሳህ በመነሣት ወደ ካራን ይጓዝ ዘንድ ተነሣ፤ አንድ ቀን ሎዛ እንደደረሰ መሸበትና ድንጋይ ተንተርሶ ተኛ፤ ወዲያውም አንቀላፋ። በዚያ ስፍራ እግዚአብሔር ለያዕቆብ በሕልም ተገለጠለትና ለአያቱ ለአብርሃምና ለአባቱ ለይስሐቅ ተናግሮ የነበረውን ኪዳንን አጻናለት። የተኛባትን መሬት ለዘሩ እንደሚያወርስ፤ በዘሩም የምድር አሕክብ እንደሚባረኩ በግልጽ ነገረው። ያዕቆብ በእንቅልፍ ላይ ቢሆንም፤ የእስራኤል ጠባቂ አያንቀላፋምና (መዝ. 121:4-8)። ስለተሰፋው ቀንና ሌሊት ከያዕቆብ ጋር ነበረ። ይግረማችሁ ብሎ ጠላትም አላንቀላፋም፤ እርሱም ከያዕቆብ ጋር ይጓዝ ኖሮአል።

ያዕቆብም በሕልሙ የሰማውን የእግዚአብሔርን የቡራኪ ቃል ጠላት በውኑ ሆኖ አዳመጠው። የሴቲቱ ዘር፤ የአብርሃም ዘር፤ የይስሐቅ ዘር፤ አሁን ደግሞ የያዕቆብ ዘር፤ ከትውልድ ወደ ትውልድ እየወረደ የሚመጣ ዘር። እንዴት ማጥፋት አታትኝ? ሳይል እንዳልቀረ አስባለሁ። አለች ዘርቱ። ስትቀጥልም፤ «ያዕቆብ ካራን ከደረሰ በኋላ በአጉቱ በላባ መልካም አቀባበል ተደረገለት፤ ወደ ከነአን እንዳይመለስ በካራን ተውጦ እንዲቀር ለማድረግ ጠላት ሳይሆኑር አልቀረም። ለ20 ዓመታት በካራን የመቋቋም ምሥጢር፤ ወደ ከነአን ለመመለስ ቁርጠ ይጓዝ በነበረበት ጊዜም ላባ የሰባት ቀን መንገድ ያህል ያዕቆብን የመከተሉና በመንገድ ላይም ዓላውን የመፍራቱ ሁኔታ ሁሉ ያዕቆብ ተስፋ ወደ ተቀበለበት ወደ ከነአን እንዳይመለስ ጠላት ያደረገው መከራ ነው ማለት ይቻላል (ዘፍ. 31-33)» አለች ጸሐፊዋ።

ስለተዋረደች ኃይላትም የራሷን አስተያየት ስትሰጥ «ጠላት ምንጊዜም ቢሆን የእግዚአብሔርን የተሰፋ ቃል ይዘው በሚጓዙ ቅዱሳን መሸነፉን ስናይ፤ በታሪኩ ውስጥ እየተካሄደ ያለውን የመንፈሳውያን ኃይላት ውጊያ ምስጢር ዛሬ ከታሪኩ የምረዳውን ያህል ያን ጊዜ በአሸናፊነት ተመዝግበው ያለፉት ቅዱሳን ትግሉንም ሆነ ድሉን ሳያስተውሉት ዐልፈው ሊሆን ይችላል። እንደ እውነቱም ከሆነ ሕይወታቸው ብቻ እንደ ጦር መሣሪያ፤ ወይም እንደሰልፍ ሚዳ ከማገልገሉ በስተቀር አብዛኛውን ጊዜ በውጊያው ውስጥ ተሳትፎአቸውን አናይም። አብዛኛውን ጊዜም ቅዱሳን ሳያውቁ ተዋጊያቸው ጠላት ተመትቶ ሲወድቅ በታሪካቸው ውስጥ ይታያል። በቅዱሳን በኩል ቅዱሳን ራሳቸው ተዋጊዎች አይደሉም፤ ተዋጊው ግን ለእነርሱ የተሰፋውን ቃል የሰጠ እግዚአብሔር ነው። በቅዱሳን ሕይወት ሊፈጽም ቃል የገባውን ተስፋ እንዳይፈጸም ለማድረግ ጠላት ሲንቀሳቀስ የሚቃወመው የእግዚአብሔርን ዕቅድ ስለሆነ እግዚአብሔር ራሱ መዋጋት ያለበት መሆኑ እርግጠኛ ነገር ነው።

«እንዲህ ሆኖ ላለ ግን ጠላት ከእግዚአብሔር ጋር ተዋግቶ ምንጊዜም አሸናፊ ሊሆን እንደማይችል የምናውቀውን ያህል እርሱ ራሱ ግን አለማውቁን ስንገነዘብ እንደነቃለን። ራሱን በሚገባ የማያውቅ፤ ምን ያህል የማስተዋል ችሎታውን የጣለ ፍጡር ቢሆን ነው? አምን! ጠላት ድል መደረጉ ባይቀርም ከወደቀበት እየተነሣ አሁንም፤ አሁንም እንደገና ትግል መግጠሙ የማይቀር ነው። ስለዚህም የምድር አሕዛብ የሚባረኩበትን፤ የጠላትን ራስ የሚቀጠቅጠውን የሴቲቱን ዘር ከእግዚአብሔር በተነገረ የተሰፋ ቃል እርግዝ ወደ ካራን በሄደውና ከካራን ተመልሶ በምድረ ከነአን ኑሮውን በመሠረተው በያዕቆብ ላይ ሊዘምት ጠላት እንደገና ሌላ ዕቅድ አወጣ።

«የሰባት ዓመት ረሀብን በምድር ላይ አመጣ። በግብጽ ግን የሰንደ ክምችት ነበርና ዜናው ለያዕቆብ ደረሰ (ዘፍ. 42:1)። የያዕቆብ ልጆችም በአባታቸው ትእዛዝ ወደ ግብጽ እየወረዱ ሰንደ በመሸመት ለሁለት ዓመት ያህል ቤተሰባቸውን መገቡ። ቀደም ሲል ወደ ግብጽ ተሸጦ በነበረውና የግብጽ ጠቅላይ ሚኒስትር በሆነው በአንደኛው በያዕቆብ ልጅ በዩሴፍ ግብዣ ያዕቆብ ከነመላቱ ቤተሰቡ ወደ ግብጽ ወረደ፤ ዘፍ. 46:5-7።

ባለተሰፋውን ዘር እርግዝ ያለውን ያዕቆብንና ቤተሰቡን ውጦ ለማስቀረት ጠላት ግብጽን አሁንም መሣሪያ ሊያደርጋት አለበ። ለቀሪዎቹ 5 የረሀብ ዓመታት ሰንደን በመመገብ ካስተናገደች በኋላ

ግብጽ ለንግዶቹን የመልቀቅ ዕቅድ የላትም። ስለሆነም ከመላው ምድረ ግብጽ እጅግ ለም የሆነችዋን ጌራምን ለአንግዶቹ በረከተ ገጽ አድርጋ ሰጠች (ዘፍ. 46:34፤ 47:1-11)። ይህ ሁሉ እንዲሆን አስቀድሞ በእግዚአብሔር ታቅዶ እንደነበረ (ዘፍ. 15:12-16፤ 46:1-4) ያሳስተዋለው ጠላት ባለተሰፋውን ዘር ውጦ ለማስቀረት ያዘጋጀው ዕቅድ የተሳካ መስሎት ሳይፈጠር አልቀረ ይሆናል» ትላለች ዘርቱ።

«ዘመናትን እያቋረጠ፤ ባለተሰፋውን ዘር በፅንሰ ደረጃ ይዞ በመጓዝ ላይ ያለ ያልቶ ሕዝብ፤ ምንም እንኳን ከምድረ ከነአን ውጪ መሆኑ ለጠላት ጥቂት ዕረፍት የሰጠው ቢመስልም፤ በግብጽ በኖረባቸው 400 ዓመታት ውስጥ በአሰፋፈር፤ በጋብቻና በአምልኮ ራሱን ከግብጻውያን ለይቶ መኖሩ ግን የእግር ውስጥ እሳት ሆኖበት ነበር። የልቶ ሕዝብነቱ መለዩ የሆነውን ሁሉ ይዞ በመጓዝ ትውልድን የማፍራቱና የመተካቱ ሂደት ከቀጠለ ያ የተፈራ ዘር አንድ ቀን ብቅ ማለቱ የማይቀር ይሆናል ሲል ማስብና መጨነቅ ነበረበት።

«መቼም ተሰፋው የተመሠረተበት ቃል ጠላት በተረገመበት ርግማን ውስጥ ተሰውሮ ነበርና ትዝ ባለው ቁጥር ጠላት ያን ቃል ይደግመዋል። ይደጋግመውዋል፤ ይነገረዋል፤ ያንዘፈዝፈዋል። ይልቁንም አዳም ሚስቱን እመ ሕያዋን ሊላት የበቃው ሞትን በሰው ዘር ላይ ያመጣውን የጠላትን ራሱ ቀጥቶ ሕይወትን መልሶ የሚያመጣላቸው ሳይሆን እንዳልቀረም ዐልፎ፤ ዐልፎ ትዝ ይለዋል። በዚህም መሠረት የሕያዋን እናት የተባለችው ሕዋንም የመጀመሪያ ወንድ ልጇን ቃሌልን ስትወልድ - ከእግዚአብሔር ወንድ ልጅ ተሰጠኝ ማለቷ፤ በኋላም ሴትን በወለደች ጊዜ - ምትክ ዘር ከእግዚአብሔር ተሰጠኝ ያለችበት ምክንያት ለሰው በተሰጠው ተስፋ መሠረት የሚወለደው ብድር መላሹ ዘር ወንድ ልጅ እንደሚሆን ያረጋግጣልና ጠላት ይህንንም እንደምንም ብሎ አስታወሰ። እንግዲያውስ ዕቅዱና ጥረቱ ሁሉ ወንድ ልጅን ማጥፋት ሊሆን እንደሚገባው በድጋሚ አመነበት። በዚህም መሠረት በግብጽ ምድር ከሚኖረው ከዚያ ልቶ ሕዝብ የሚወለደው ወንድ ልጅ ሁሉ ይገደል ዘንድ አላወጀ፤ ዘጸ. 1:8-16።

«የጠላት ዕቅድ ቢሳካለት ኖሮ» ትላለች የሰንበት ተማሪዋ ጸሐፊ፤ «ከዚያ ልቶ ሕዝብ የሚወለድ ወንድ ሁሉ በተገደለ ነበር፤ በሕይወት ያሉት ትልልቆቹ ወንዶች ሁሉ በግብጽ እየተገዙ ኖረው ሕይወታቸውን ሲያሳልፉና ከዚያው ሲቀበሩ በቀጣዩ ትውልድ ከዚያ ልቶ ሕዝብ መካከል አንድም ወንድ ባልተገኘ ነበር። በመጨረሻም ሴቶቻቸው ከግብጻውያን ወንዶች ጋር በመጋባት ግብጻውያንን በወለዱ ነበር። ከዚያ ልቶ ሕዝብ የሚወለደውን ወንድ ሁሉ እንዲገድሉ ትእዛዝ የተሰጣቸው ግብጻውያት አዋላጆች መሆናቸው ለዐዋጁ መፈጸም አስተማማኝነት እንዳለው ጠላት ሲረዳ ፈገግታ የማያውቀው ፊቱ ፈገግ ብሎ ይሆናል። ውጤቱም እንደዕቅዱ ሠምሮ ቢሆን ኖሮ ለጠላት ድል አድራጊነቱ በወገኖቹ በተመዘገበለት ነበር።

«ጠንቋዮች፤ አስማተኞች፤ መታን ሳቢዎች፤ መናፍሰት ጠሪዎች፤ የቤተ መንግሥትና የቤተ ክህነት መሪዎች በሆኑባት፤ ባዕዳን አማልክት እንጂ እግዚአብሔር ባልታወቀባት (ዘጸ. 5:2፤ 7:11፤ 12:12)። የ-ራ ልጅ ነኝ ባዩ ፈርዖን በሚገዛት ግብጽ፤ የእስራኤልን ወንድ ልጅ ሁሉ ለመግደል አይቻልም፤ አንድ ወንድ እንኳ ሊያመልጥ ይችል ይሆናል ብሎ የሚያልም ሰው ፈጽሞ ባልተገኘ። ዳሩ ግን ዐዋጁ እንደሚገባው አለመከበሩንና ብዙ ወንዶች ልጆች ሳይገደሉ መቅረታቸውን በዚህም ምክንያት ያ ልቶ ሕዝብ አሁንም በግብጽ እየበዛ በመሄድ ላይ መሆኑን (ዘጸ. 1:17-21) ጠላት በተረዳ ጊዜ ምን ተሰምቶት ይሆን?

«እግዚአብሔር ያሰበውንና የነደፈውን ዕቅድ በጊዜው እንዳፈጸም ከማድረግ የሚከለክለው ማንም የለም። በግልጽ በጠላትነት የቆመው ሰይጣንም ሆነ ከሰይጣን ጋር ያበረ ሥጋና ደም የእግዚአብሔር ዕቅድ እንዳይፈጸም ማድረግ አይችሉም። እግዚአብሔር በሚያመልከው ልቶ ሕዝብ ተሰይሞ አምላክ እስራኤል ቢባልም የሰማይና የምድር ፈጣሪና አምላክ ስለሆነ የአሕዛብ መንግሥታትን፤ ሰይጣንንም ቢሆን እንኳ እንደወደደ ዕቅዱን ሊፈጽምባቸው ወይም ሊያስፈጽማቸው እንደሚችል ይታወቃል (ዘፍ. 18:14፤ 2ዜ.መ. 20:6፤ ኢዮብ 42:2፤ ማቴ. 19:26፤ ዮሐዋ. 4:28)። ታዲያ ምን ያደርጋል! ሰይጣን

ተሸናፊነቱን እምና የእግዚአብሔር ተቃዋሚ መሆንን አይተው! ጭፍሮቹም ይህንኑ በመረዳት ከሰይጣን ጋር መሰለፋቸውን በማድረግ በእግዚአብሔር ወገን መቆምን አይመርጡ!!

«ወደ ተጀመረው ታሪክ እንመለስ» አለች ጸሐፊዋ «የእስራኤል ወንድ ልጅ ሁሉ ወደ ወንዝ ይጣል የሚል ሁለተኛው ዐዋጅ በተነገረበት ማግሥት ወደ ወንዝ ተጥሎ የነበረው እስራኤላዊ ወንድ ልጅ በልዩ እንክብካቤ ዐዋጁ በወጣበት ቤተ መንግሥት ውስጥ እያደገ ነበረ። የፈርዖን ቤት ልጅ ከባሕር አገኘሁት ስትል ዕጋል ማይ ብላ የሰየመችው ያ ሙሴ የፈርዖን ልጅ ሆነ። ሙሴ በፈርዖን ቤተ መንግሥት ውስጥ ለንጉሥ ልጅ የሚገባውን የእስተዳደርና የግብጻውያንን ልዩ፣ ልዩ ጥበብ በሚግርበት ጊዜ እስራኤላዊነቱን እንዳይዘጋ በእግዚአብሔር ጥበብ ማንነቷ ተደብቆ የራሱ እናት በሞግዚትነት ተቀጠረችለት። ሙሴ ማንነቱን የማንነቱን መለዩ እግዚአብሔርንና ለወገኖቹ ከእግዚአብሔር የተሰጣቸውን ቃልኪዳን በዝርዝር ከእናቱ እየተማረ አደገ (ዘጸ. 2፡1-10)።

ልጅን በሚሄድበት መንገድ ምራው፤ በሸመገል ጊዜም ከእርሱ ፈቀቅ አይልም (ምላ. 22፡6) እንደተባለ፤ ሙሴ በሕፃንነቱ ወራት ከወለደ እናቱ ያገኘው ማንነቱን የማወቂያ ትምህርት ለመላ ዘመኑ ጠቃሚው ሳይሆን አልቀረም። 40 ዓመት ሙሴ በፈርዖን ቤተ መንግሥት ሲምሸሸ ያደገውና የፈርዖን ልጅ እየተባለ የተጠራው ሙሴ፣ ዘር ከልጁም ይስባል እንደተባለው ሆነና ወገኖቹ በግብጻውያን አሠሪዎቻቸው እየተገረፉ፣ ከባድ የጉልበት ሥራ ይሠሩ ወደነበረበት አካባቢ ብቅ እያለ መጉብኘት ጀመረ። አንድ ቀን ግን እንዲህ ሆነ፤ ግብጻዊው እንደተለመደው እስራኤላዊውን ሲመታ ሙሴ አየ፤ አካባቢውን ቃኘ፣ ሌላ ግብጻዊ አለመኖሩን ተረዳና አጥቂውን ግብጻዊ በመበቀል ገደለው። ይህም ዜና ወደ ቤተ መንግሥት በመድረሱ ሙሴ ሕይወቱን ለማትረፍ ወደ ምድያም ኩብለለ፤ ዘጸ. 2፡11-15።

ስለ ሰይጣን ያለን አመለካከት ምን ያህል የተሳሳተ የተጋነነ መሆኑን ከዚህ ታሪክ ልንረዳ እንችላለን። ሰይጣን ሁሉን ነገር ማወቅ ቢችል ኖሮ፣ ይገደሉ ዘንድ ወደ ወንዝ ከተጣሉት እስራኤላውያን መካከል አንዱ ሙሴ ከተጣለበት ወንዝ ወጥቶ 40 ዓመት ሙሴ እርሱ በበላይነት በሚያስተዳድረው ቤተ መንግሥት ውስጥ በእንክብካቤ ሲኖር ዝም ብሎ መመልከት ባልወደደ ነበር። ሰይጣን የሚያውቀው ነገር ቢኖር እንዲያውቅ ከእግዚአብሔር የተፈቀደለትን ያህል ብቻ እንጂ፣ የዚህ ዓለም ገዥ፣ የዚህ ዓለም አምላክ ቢባልም በምድር በመከናወን ላይ ያለውን የእግዚአብሔርን ምስጢር ሁሉ ሊያውቅ አለመቻሉን ከዚህ ታሪክ እንረዳለን። ከዓይኑ ሥር የሚደረገውን ነገርም ቢሆን እግዚአብሔር ሊሰውረው ይችላልና።

እንግዲህ በምድያም 40 ዓመት ከቂየ በኋላ፣ ለ400 ዓመት የግብጻውያን ባሪያ ተደርጎ የኖረውን፣ እስራኤል የተባለውን የያዕቆብን ዝርያ በእግዚአብሔር ትእዛዝና ምሪት ነጻ ያወጣ ይህ ሙሴ ነበረ። ያን ልዩ ሕዝብ ላለመልቀቅ ጠላት ያደረገው መከራና ውጊያ ሁሉ ከሸፈና ሕዝቡ በእግዚአብሔር ወደተዘጋጀለት ነጻነት ከግብጽ ወጣ፤ ዘጸ. 12፡41-42።

የተሸነፈውም ጠላት እንደገና ፈርዖንን አንቀሳቀሰው፤ ፈረሰኞችንና ሠረገላኞችን አስልፎ ነጻ የወጣውን ሕዝብ አሳደደው፤ ተከተለው፤ ደረሰበት። በፊታቸው በተንጣለለው በኤርትራ ባሕር ርዳታ ከጉዞአቸው በማገድ ወደኋላ ወደ ባርነት ምድር ሊመልሳቸው እንደሚችል ተማምኖ ነበር። ዳሩ ግን ውጊያው ከሥጋና ከደም ጋር አልሆነም፤ ባሕረ ኤርትራ ነጻ የወጣውን ሕዝብ የብስ ሆኖ ሲያሻግራቸው፤ ግብጻውያንን ግን ዋጣቸው፤ ከዚያ በኋላ በጠላትነት ወደማይነሡበት ዓለም አሳሰፋቸው፤ አስጠማቸው፤ ዘጸ. 14፡21-31።

የጠላትን ራስ የሚቀጠቅጠውን የሴቲቱን ዘር፣ በረከት ለምድር የሚያመጣውን የአብርሃምን፣ የይስሐቅን የያዕቆብን ዘር እርግዞ የሚጓዝው ያ ልዩ ሕዝብ ባገኘው ድል ሐሳቱን ተሞልቶ እየዘመረ፣ የነፃነትን እየሮ እየተነፈሰ ዘመናትንና ሥፍራዎችን እያቋረጠ ወደ ተስፋይቱ ምድር ወደ ከነዓን ተጓዘ፤ ዘጸ. 15፡19-21።

የዚያን ልዩ ሕዝብ ጉዞ ለማሰናከል ጠላት በተለያየ ስልት በተለያየ ስፍራ ተዋጋ፤

- በመራራ ውሃ፤ ዘጸ. 15፡22-27

- በምግብ ዕጦት፤ ዘጸ. 16

- በውሃ ጥም፤ ዘጸ. 17፡1-7

- በአማሌቃውያን ውጊያ፤ ዘጸ. 17፡8-16

- በጣዖት አምላክ ምክንያት ከእግዚአብሔር ጋር በማጣላት፤ ዘጸ. 32፡1-14።

- በተለያዩ የከነዓን ዝርያዎች ውጊያ፤ ኢያሱ 12፡1-24

ያ ልዩ ሕዝብ ያረገዘውን ባለተስፋ ዘር ለማስጨንገፍ ጠላት ውጊያ የሚያደርገው ከሥጋና ከደም ጋር ሲሆን እርሱ ግን ድል የሚመታው በማይታየው፣ ተስፋውን በሰጠው በእግዚአብሔር ክንድ መሆኑን አሁንም ማስተዋል አልቻለም፤ የወደቀና ማስተዋሉ የተወሰደበት መንፈስ ነውና።

በመጨረሻው ከ40 ዓመት ጉዞ በኋላ በኢያሱ መሪነት ያ ሕዝብ፣ ቃል የተገባለትን ምድር በርስትነት ተረከበ (ኢያሱ 21፡43-45)። መቼም በዚህ ተዘርዘሮ አያልቅም እንጂ ያ ልዩ ሕዝብ ትንቢት የተነገረለትን ያረገዘውን ዘር እስኪወልድ ድረስ ጠላት በ1500 ዓመታት ውስጥ ብዙ የግፍ ሥራ ፈጽሞበታል። በተስፋ ከተቀበለው ርስቱም ተማርኮ እንዲወጣ፣ በዓለም ላይም እንዲበተን አድርጎ ነበር። ያ ሕዝብ በጠላት ያን ያህል ለምን ይሠቃይ ዘንድ ግድ ሆነ? ቢባል ባረገዘው የሴቲቱ ዘር ምክንያት እንጂ ከዓለም ሕዝብ ሁሉ የተለየና የከፋ ጋጢአተኛ ስለነበረ ነው ማለት አይቻልም። የዕብራውያን መልእክት ጸሐፊ፡- ያ ሕዝብ ሲሠቃይ የነበረው በመሲሕ (በክርስቶስ) ምክንያት እንደነበረ ገልጾታል። ሙሴም የፈርዖን ልጅ መባልን ንቅ ከእግዚአብሔር ሕዝብ ጋር ስለመሲሕ (ስለክርስቶስ) መነቀፍንና መከራ መቀበልን መረጠ ብሏል (ዕብ. 11፡23-26)። መሲሕ (ክርስቶስ) በዚያን ጊዜ በእርሱ ምክንያት በሚሠቃዩ አባቶች ወገብ መኖሩን ማስገንዘብ እንደነበረ ይታወቃል።

ያ ልዩ ሕዝብ በተለያየ ጊዜ ወደ አሦርም ወደ ባቢሎንም ተማርኮ ተሠቃየ፤ በኋላም በማይታየው ክንድ ድጋፍ ወደ ሀገሩ ተመልሶ በሀገር ውስጥ ከቀሩት ተረፎች ጋር በመቀላቀል ኑሮውን በዚያቸው በተስፋይቱ ምድር ውስጥ ቀጠለ (ኤር. 3፡14-18)። መጻሕፍተ ዕዝራና ነህምያ፣ ሐጊና ዘግርያስ የዚህን አፈጻጸም በሰፊው ይተርካሉ።

ከዚያ በኋላ በጠላት በኩል የባለተስፋው ዘር ጉዳይ የተረሳ የመሰለባቸው 500 ዓመታት በፍጥነት ዐለፉ፤ ልዩው ሕዝብ ግን በቀኑ መርዘም እጅግ ዝለው ነበር። ናፍቆታቸውንም በሚያንጉራጉሩት ዜማ ይገልጹት ነበር (መዝ. 118፡25)።

የታሪክ ሰዓት ቁጣሪ በዚህ ሁኔታ በእንቅስቃሴ ላይ በነበረበት ጊዜ አንድ ቀን የኢየሩሳሌም ከተማ በድንገት ተናወጠች፤ ሕዝቡ ተናጠ፤ ገዥዎች ተበጠጠው፤ ካህናት ተራወጡ። ጉዳዩ እንዲህ ነበረ፤ ባለጓዝ የሆኑ የባዕድ ሀገር ጠቢባን ከወደ ምሥራቅ መጥተው የተወለደው የአይሁድ ንጉሥ የት እንደሚገኝ ጠየቁ። የአይሁድ ንጉሥ? ይገርማል፤ ጥያቄያቸውን የሰሙት ላልሰሙት አደረሱ፤ ወራው ርጠ፤ ወደ ሄሮድስ ጆሮ ደረሰ። የተወለደውን የአይሁድን ንጉሥ ሊፈልጉ የመጡትን እንግዶች ንጉሡ ሄሮድስ በቤተ መንግሥቱ ተቀብሎ አስተናገዳቸው፤ የአይሁድ ንጉሥ ሲሉ ምን ማለታቸው እንደሆነ ሳይጠይቃቸው አልቀረም። ሲመልሱም፡- ምንም የአይሁድ መንግሥት ከ600 ዓመታት ያህል በፊት በባቢሎን መንግሥት ቢፈርስና በቅኝ አገዛዝ ቀንበር ሥር፣ መጀመሪያ በፋርስ፣ ቀጥሎ በግሪክ፣ ከዚያ በሮም መንግሥታት እየተገዛ ቢሆንም፤ ከቅድመ አያቶቻቸው ጀምሮ የአይሁድ ንጉሥ በምድረ ይሁዳ እንደሚወለድ ትንቢት ተነግሮ እንደነበረ ጠቁመው ፍጻሜውን በመጠበቅ አያቶቻቸውም፣ ወላጆቻቸውም ቂይተው ተስፋውን ለእነርሱ ያስተላለፋቸው መሆኑን በማረጋገጥ መሰከሩት። ይልቁንም ሲጠብቁት የነበረውን፣ የንጉሡ አይሁድን መወለድ ሲያበሥራቸው፣ መንገዱንም ሊመራቸው ተገልጦላቸው የነበረው ኮከብ እስከዚያ ድረስ ሲመራቸው ቂይቶ የኢየሩሳሌምን አግጣሚ ሲይዙ ከሚመራቸው ኮከብ መለያየታቸውን አስረዱ።

ከጠቢባት የተነገረውን ሁሉ በጥንቃቄ ያደመጠው ሄሮድስ ጉዳዩ ከትንቢት ጋር የተያያዘ እንደሆነ ተረዳ፤ የትንቢት መሠረት ያለው ከሆነ ሊያስረዱ የሚችሉት እነማን እንደሆኑ ግልጽ ነበረና፤ የቤተ ክህነቱን ባለሥልጣናት ሰበሰበ። ባለሥልጣናቱም ከመነሻው ጀምሮ ስለዚህ ባለተስፋ ዘር ስለሆነው የአይሁድ ንጉሥ የተነገረውን ትንቢት ተንትነው መወለጃ ስፍራው ቤተልሔም ሊሆን እንደሚገባው በጉባኤው ላይ አስረዱ። ሄሮድስም፡ ጠቢባት እንግዶች ወደ ቤተልሔም ይሄዱ ዘንድ መከራቸው። ታዲያ ጠላት ወዲያው የንጉሡን የሄሮድስን ልብ በቅንዓት ሞላው፤ የተወለደውን የአይሁድ ንጉሥም ይገድል ዘንድ አነሣው። ጠቢባት ሕፃኑን የአይሁድ ንጉሥ ካገኙት በኋላ፤ ሲመለሱ በእርሱ በኩል ቢመጡና ቢነግሩት እርሱም ሕፃኑን የመጉብኘት ፍላጎት እንዳለው ነገራቸው።

«እዚህ ላይ ስንደርስ» ትላለች የሰንበት ተማሪዋ ዘራቱ፤ «እዚህ ላይ ስንደርስ አሁንም የባለተስፋውን ዘር መወለድ ከጠላት ቀድሞና ከጠቢባት ቀጥሎ የሰሙት ንጉሥ ሄሮድስ፤ ካህናትና የኢየሩሳሌም ከተማ ሕዝብ እንደነበሩ መግለጽ አስፈላጊ ይሆናል። ከዚያ ቀደም ብሎ የአይሁድ ንጉሥ በተወለደበት ሌሊት የሰማይ መላእክት ከእረኞች ጋር በመሆን ሰማይንና ምድርን ያደባለቀ ያንድነት ዝማሬ ሲያቀርቡ፤ በኋላም እረኞች ወደ ቤተልሔም ሄደው ያዩትን ሁሉ ላገኙት ሲመሰክሩ ጠላት ያየው የሰማውም ነገር ከቶ አልነበረም (ሉቃ. 2፡8-20)።»

ጸሐፊዋ ወደ ጀመረችው ታሪክ በመመለስም እንዲህ ስትል ተጠለች። «የምሥራቅ ጠቢባን ግን እስከ ቤተልሄም ድረስ ሄደው ሕፃኑን የአይሁድ ንጉሥ ጉብኝተውና ያመጡትን በረከተ ገጽና ግብር አበርክተውለት ከጨረሱ በኋላ በሄሮድስ በኩል እንዳይመለሱ ከእግዚአብሔር በሕልም ተነግሯቸው በሌላ መንገድ ወደ ሀገራቸው ሄዱ። ሄሮድስም ጠቢባትን ሲጠብቃቸው ቂይቶ በእርሱ በኩል እንዳልመጡ ሲረዳ፤ ሕፃኑ የአይሁድ ንጉሥ ይኖርበታል ብሎ በገመተው የዕድሜ ክልል ውስጥ የሚገኙትን የቤተልሄም ሕፃናት የመፍጀት ትእዛዝ አስተላለፈ። ሕፃኑ የአይሁድ ንጉሥ ግን በተገደሉት ሕፃናት መካከል አለመኖሩን ጠላት ሊያውቅ አለመቻሉ ያስገርግል!! በሕልም በደረሰው ትእዛዝ መሠረት የሴፍ ሕፃኑን ከእናቱ ጋር ይዞ ቀደም ሲል ወደ ግብጽ ሸሽቶ ነበር። ሕፃናቱን ያስፈጀው ያ ሄሮድስም ሲሞት የአይሁድ ንጉሥ የተባለው ሕፃን ከግብጽ ወደ ሀገሩ ተመለሶ በገሊላ አውራጃ በናዝሬት ከተማ 30 ዓመት እስኪሞላው ድረስ ከቤተሰቡ ጋር ኖረ። በጠላት ዘንድ ግን የአይሁድ ንጉሥ ከቤተልሄም ሕፃናት ጋር እንደተገደለ ተቈጥሮ ስለነበረ፤ የሕልም እድይታና ድል አድራጊነት ሰፍኖ ቂየ» በማለት ጸሐፊዋ ተረከች።

ከዚያም በመቀጠል «30 ዓመት ሲሞላው የድንግል ማርያም ልጅ ኢየሱስ ንጉሥም ነቢይም ሊቀ ካህናትም ይሆን ዘንድ ለሚያበቃው ሹመት በመሲሕነት የመሰየሙና አገልግሎት የመጀመሩ ዜና እንደገና በምድረ እስራኤል አስተጋባ። ጠላት ሠራዊቱን አንቀሳቀሰ፤ ለመዋጋትም ተዘገጃጀ፤ ነገር ግን ድል ሳያስመዘግብ ሦስት ዓመታት ዐለፉ። በመጨረሻው ግን የጠላት ዝግጅቱ ሁሉ የተጠናቀቀ መሰለ። ቀናዕያን በተባሉ አገር ወዳዶች፤ (የሮማ አስተዳደር ተቀዋሚ አንጃ አባላት) ጸሐፍት፤ ፈረሳውያን በተባሉ የቤተ ክህነት ባለሥልጣናት፤ ሰዱቃውያን በተባሉ ሃብታም የቤተ ክህነት አባላት፤ ሄሮድስውያን በተባሉ የመንግሥት ደጋፊዎች የተቀናበረ ዘመቻ በአይሁድ ንጉሥ ላይ ሊደረግ ዕቅዱ ጸደቀ፤ እንደ ድንፋታቸው ዓለም የምትገለባበጥበት ጦርነት ተካሂዶ ጠላት የመጨረሻውን ድል የሚቀዳጅበት ፍጻሜ የሚሆን መሰለ።

«ይህ ዕቅድ ጠላት በሴቲቱ ዘር ራሱን የሚቀጠቀጥበት ከመጨረሻው ድል የመጀመሪያው ክፍል የሚጠናቀቅበት ሊሆን በእግዚአብሔር ከዘላለም ተወስኖ ስለነበረና ጠላት ሳያውቀው በአንገቱ ላይ ሸምቀቆ ያለበት ገመድ እንዳስገባ ስለተቈጠረ እግዚአብሔር በሰማይ ሆኖ በጠላት ሠራዊት አሰላለፍ እየሳቀ ነበር (መዝ. 2፡1-4፤ የሐዋ. 4፡25-26)።»

«በጠላትና እርሱ በሚያንቀሳቅሰው ሥጋና ደም በሆነ ሠራዊቱ ዘንድ መቻሉ ነበር፤ ቀኑ ለሥራ አልበቃም፤ ዐጠረ፤ ወደሚቀጥለው ቀን ለመድረስ ሌሊቱ ረዘመ። የጨለማውን ጊዜ

ተጠቀሙበት (የሐ. 18፡3)። ሥጋና ደም የሆነው የጠላት ሠራዊት ራሱን በከላሽነት፤ በምስክርነት፤ በዳኝነት፤ በፍርድ አስፈጻሚነት ከፋፍሎ የሴቲቱ ዘር በሆነው በአይሁድ ንጉሥ ላይ ይሙት በቃ አስፈረደበት። በእንጨት ላይም እጃቹንና እግሮቹን ተቸንክሮ ተሰቀለ። ጠላት ውጊያውን በድል ለማጠናቀቅ ምስክርና መዘባቢቻ ይሆን ዘንድ ኢየሱስ ናዝሬዊ ንጉሠ አይሁድ የሚል ጽሕፈት፤

በዕብራይስጥ - በአምልኮ ቋንቋ

በጽርእ - በሥነ ጽሑፍና በሕዝብ መነጋገሪያ ቋንቋ

በሮማይስጥ - በመንግሥት ባለሥልጣናት ቋንቋ

ተዘጋጅቶ በተሰቀለበት መስቀል ዐናት ላይ ተለጠፈ። ሙሞቱም ተረጋገጠና ተቀበረ፤ መቃብሩ በማግኘትም ተዘጋ። በዚህ ሁኔታ ለጠላት የድል ቀን ሆኖ ከሲኦል እስከ ሮም፤ ከዚያም እስከ ኢየሩሳሌም ዜናው አስተጋባ። በጣት የሚቈጠሩ ወገኖች ከማልቀሳቸው በስተቀር በዕለቱ በምድርም በሲኦልም ፈንጠዝያ ተደረገ። ከፍጥረት ታሪክ መጀመሪያ አንሥቶ የጠላት ዕቅድ ግብ መታ ድሉም ተዘመረ።

«የሦስተኛው ቀን ማለዳ ከመጀመሩ በፊት ግን የአይሁድ ንጉሥ መቃብር ባዶ መሆኑ ተረጋገጠ። ከሞት መነሣቱና ሕያው መሆኑ ተበሠረ። ጠላት የሴቲቱን ዘር አጠቃብታለሁ በማለት ያዘጋጀው ዕቅድ በአንገቱ ላይ እንዳጠለቀው ባለሸምቀቆ ገመድ ሆኖ ራሱን በራሱ አሰረበት፤ አተርፍ ባይ አጉዳይ ሆነ።

«ከሞት የተነሣው የሴቲቱ ዘር ግጥ ጠላት በሐዋን በኩል ቀርቦ በማቃለል የወሰደውን የሰውን የገዢነት ሥልጣን አስመለሰ፤ በክብር ወደ ሰማይ ዐረገ፤ የክብርና የምስጋና ዘውድም ተጫነለት፤ በእግዚአብሔርም ቀኝ ተቀመጠ። እርሱ አሸናፊው የሴቲቱ ዘር ነው (1ጴጥ. 3፡22)። አለች ዘራቱ። በመቀጠልም፤

«የጠላትን ራስ የቀጠቀጠውና በጠላትም ሰኩናውን የተነከሰው የሴቲቱ ዘር ማንነት በትክክል፤ በማያወላውል ሁኔታ ከዚህ በላይ እንደተመለከተው የተገለጸ ቢሆንም አንዳንዶች እንደመሰላቸው ትርጉሙን ሊያዛቡት ሞክረዋል። የሴቲቱን ዘር ከመወለድ ለማስቀረት ሲታገል የኖረ ጠላት ዛሬ ደግሞ ትርጉሙን በመለወጥ የሴቲቱን ዘር የሚያመለክተው ሌት ልጅን ነው ለማለገጥ እየታገለ ይታያል። የሴቲቱ ዘር ግን በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በየዘመኑ የተለያዩ በረከቶችን ለሰው ልጆች የሚያመጣ ተስፋን ይዞ በትንቢት ፡- ዘር፤ ዘር እየተባለ ተገልጿል።

1. እባቡ በተረገመበት የመርገም ቃል ውስጥ፤ የእባብን ራስ የሚቀጠቅጥ ብድር መላሽ ልጅ እንደሚሆን ተነግሮለታል። «ዘር» የተባለውም ወንድ ልጅን የሚያመለክት እንጂ ሌት ልጅ እንደምትሆን ተደርጎ አልተገለጸም፤ ዘፍ. 3፡15። ይህንንም ከአንቀጹና ከተውላጠ ስሙ መረዳት ይቻላል።

2. ለአብርሃም በተሰጠው የቡራኬ ተስፋ ውስጥ «በዘርህ» የምድር አሕዛብ ይባረካሉ ሲባል ብዙ ዘሮችን እንደማያመለክት ጳውሎስ በእርግጠኛነት ጽፎአል። «ዘርህ» የሚለውም ቃል አንድ ወንድ ልጅን እርሱም ማለት ክርስቶስን ብቻ ያመለክታል የሚለውን ትርጉም ሰጥቶናል፤ ዘፍ. 22፡18፤ ገላ. 3፡16።

በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሊቃውንት የአንድምታ ትርጓሜም ይህ ግልጽ ሆኖ ቀርቧል ፡- ወለአብርሃም አሰፊዎ እግዚአብሔር፤ ወይቤሎ ለከ ወለዘርዕከ ወኢይቤሎ ለከ ወለአዝርዕከከ ከመ ዘለብዙጋን። ከመ ዘለአሐዱ ለዘርዕከ ዘውእቱ ክርስቶስ ፡- ለአብርሃም እግዚአብሔር ተስፋውን ነግሮት ነበር። ካንት በተገኘ፤ በልጅህ አክብርሃለሁ ብሎ ለብዙ እንደሚናገር አድርጎ ካንት በተገኘ በልጅህ አክብርሃለሁ አላለውም።

ላንድ እንደሚናገር አድርጎ እምኔከ በዘርዕከ አለው እንጂ፤ ይኸውም ክርስቶስ ነው ተብሏል። ትር ጳውሎስ መልእክት ነበሰብአ ገላትያ።

3. ለይሁዳም ከአባቱ በተነገረ ቡራኬ ውስጥ የሰላም አለቃ የሆነ ገዥ ከነገዱ እንደሚወለድ፤ ለእርሱም አሕዛብ ሁሉ ይታዘዙለታል እንደተባለ እናነባለን (ዘፍ. 49፡10-11)። ከነገደ ይሁዳ የሚወለደውና የሰላም አለቃ የሚሆነው ዘር ወንድ ልጅ እንጂ ሌት አለመሆኗ በአንቀጾቹና በተውላጠ ስሞቹ

ሊታወቅ የሚችል ነው። ይልቁንም በሐዲስ ኪዳን በገልጽ እንደተጻፈው ጌታ ከነገደ ይሁዳ መውጣት በሚገባ የትንቢትን መፈጸም ያበሥራል፤ ዕብ. 7:14፤ ራእ. 5:5።

ለዳዊትም በተነገረው ተስፋ ውስጥ፡ (2ኛው. 7:12-16) ከወንብህ የሚወጣውን «ዘርህን» ከአንተ በኋላ አስነግላሁ፤ መንግሥቱንም አጽናለሁ። ... እኔም አባት እሆነዋለሁ፤ እርሱም ልጅ ይሆነኛል ተብሏል። በተለይም የአንቀጹና የተውላጠ ስሙ ተባዕታይ መሆን «ዘርህ» ወንድ ልጅን ያመለክታል፤ በምሳሌነት (በጊዜያዊነት) ሰሎሞንን፤ በአማናዊነት ግን ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስን ይጠቁማል፤ ዕብ. 1:5።

የምሥራች ነጋሪው ገብርኤልም ፡- ወይሁቦ እግዚአብሔር አምላክ መንበረ ዳዊት አቡታ፤ ወይንግሥ ለቤተ ያዕቆብ ለዓለም ወአልበ ማገላቅት ለመንግሥቱ ፡- እግዚአብሔር አምላክም የአባቱን የዳዊትን ዙፋን ይሰጠዋል፤ በያዕቆብ ቤትም ላይ ለዘላለም ይነግሣል ለመንግሥቱም መጨረሻ የለውም (ሉቃ. 1:32-33) በማለት ፡- ዘርህ የተባለው የዳዊት ወንድ ልጅ እንደሆነና እንደ ትንቢቱም በክርስቶስ ልደት መፈጸሙን አስረድቷል።

5. ኢሳይያስ ወልደ አዎጽም ስለዚሁ ታዋቂ የሰው ዘር ይናገራል፤ እንዲህ ሲል ፡- ሶበ አኮ እግዚአብሔር ጸባዎት ዘአትረፈ ለነ ዘርዐ ከመ ሰዶም እምኮነ፤ ወከመ ገምራ እመሰልነ። እግዚአብሔር ጸባዎት ዘር ባያስቀርልን ኖሮ እንደሰዶም በሆንነ፤ እንደገምራም በመሰልነ ነበር (ኢሳ. 1:9) ሲል ለብዙ ነገሮች ምክንያት ድኅን ስለሆነው ስለ አንድ ዘር ይናገራል እንጂ ስለ ብዙ ዘሮች የሚናገር እንዳልሆነ ግልጽ ነው። ከዚህ ከአንዱ ልዩ ዘር ተራፊ ሆኖ መገኘት የተነሳ ሰዶምንና ገምራን በመሰለ ሁኔታ ብዙዎች የረ ን ሁላችን ከመጥፋት ድነናል።

ይኸው ነቢይ በሌላ ስፍራ ስለ አንዱ ዘር አወላለድ ሲናገር እነሆ ድንግል ትዕንሳለች፤ ወንድ ልጅንም ትወልዳለች፤ ስሙንም አማኑኤል ብላ ትጠራዋለች ብሏል፤ ኢሳ. 7:14።

ጊዜው ገና 700 ዓመታት ያህል ቢቀሩትም፤ ነቢዩ ከመሆን የማይቀረውን ልደቱን በመንፈስ ትንቢት በመረዳቱ፤ እንደተፈጸመ ቁጥሮ ፡- ሕፃን ተወልደ ለነ፤ ወልድ ተውህበ ለነ ፡- ሕፃን ተወልዶልናል፤ ወንድ ልጅም ተሰጥቶናል፤ እያለ እግዚአብሔር በቸርነቱ ያስተረፈልን ዘር ከሴት የተገኘች ቤት ልጅ እንዳልሆነች፤ ወይም ብዙ ልጆች እንዳልሆኑ ነገር ግን አንድ ወንድ ልጅ ብቻ እንደሆነ በግልጽ አብራርቶልናል።

6. ትንቢቱ ከተፈጸመ በኋላ ለሐዋርያነት የተጠራው ጳውሎስም ወደ ዓለም በገባ ኃጢአት ምክንያት ሰዎች ሁሉ ኃጢአተኞች መሆናቸውን፤ ሞትም ኃጢአትን ተከትሎ በሰው ሁሉ ላይ መሠልጠኑን ገልጾ ሰዎች ከኃጢአት፤ ከሞትና ከኩነድ የዳኑት በዚህ በአንዱ ሰው በኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው (ሮሜ 5:12-21) ይለናል።

ስለሆነም «አሸናፊው የሴቲቱ ዘር ወንድ ልጅን እንጂ ቤት ልጅን አያመለክትም፤ እርሱም አንዱ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው» በማለት ጸሐፊዋ ይመደመች።

በማከታተልም በግጥም እንዲህ አለች፤

አንድ ነው፤ አንድ ነው መድኃኒ ዓለም፤

በቅጥር (1) አንድ ነው አያሳስትም።

እባብን ቀጥቆጦ ብድር የመለሰው፤

አንድ ነው፤ አንድ ነው፤ በቅጥር አንድ ነው።

የሴቲቱ ዘር የተባለውም፤

ወንድ ልጅ እንጂ ነው ቤት አይደለችም።

ከአብ የተሰጠን በትንቢት ከጥንቱ፤

ቤት ልጅ አይደለችም እንዳትሳሳቱ።

ያዕቆብ በሕልሙ ያየውም መሰላል፤

የሰው ልጅ ተብሎ በርሱ ተመስሏል።

መሰላሉም ታውቋል በየመጻሕፍቱ፤

እግዚርን ከሰው ዘር በማገናኘቱ።

ሰው ብቻ ከሆነች ከድንግል ማርያም።

ተወልዶ ሆኖናል ለሰዎች ወንድም።

ደግሞ ከዘላለም ሲመለከ ሲሰበክ፤

የናረ እርሱ ነው አምላክ ዘእም አምላክ።

አምላክ - ሰው መሆኑ መሰላል አሰኘው፤

ሁለቱን ባንድ አካል እንዲህ ሲያገናኘው።

የዚህ ድርሰት ጸሐፊ የሆነችው፤ የሰንበት ተማሪዋ፤ ዘሪቱ ሀብተ ሥላሴ፤ የጮራ መንፈሳዊ መጽሐት አዘጋጃዎች ላቀረቡላት መጠይቅ የሰጠችው መልስ እነሆ፤

ጮራ ፡- ዘሪቱ፤ መጽሐፍ ቅዱስን ወደማጥናት እንደት እንዳዘነበልሽ ብትነግረን።

ዘሪቱ ፡- አመሰግናለሁ። መንፈሳውያን ናቸው የተባሉ ብዙ ሌሎች መጻሕፍትን የማንበብ ጥማት ነበረኝ። ነገር ግን ባዘብኳቸው መጠን ይበልጥ እየተጠማሁ ከመሄድ በቀር ርካታ አልሰጠኝም። ለምሳሌ በጻድቃን፤ በሰማዕታት፤ በመላእክት ስም የተጻፉትን አዋልድ መጻሕፍት ሳኑ በመዳን ያበቃሉ የሚሏቸውን ብዙ ተስፋዎችን አግኝቼ ነበር። እያንዳንዱ መጽሐፍ በተደረሰለት ጻድቅ፤ ሰማዕት፤ መልእክ ስም ቤተ ክርስቲያን ወደተሠራበት ገዳም ሄዶ የተላለመ ሰው፤ ዝክሩን የዘነረ፤ ተአምሩን የጻፈ፤ ያስጻፈ፤ ልጁን በስሙ ያስጠራ ወዘተ... ትውልዱ በኃጢአት እንደማይጠየቅ ተስፋ ይሰጣል። እኔም ከዚህ ከተባለው ውስጥ የምችለውን አደረግሁና፤ ራሴን ያውልህ እንኳን ላንተ ለዘርህ የሚበቃ ጽድቅ አትርፈልሃለሁ፤ ዕረፍ አልኩት። ነፍሴ ግን በውስጤ ዕረፍትን ልታገኝ አልቻለችም። ይህን ሁሉ ሳደርግ ለራሰው ሰው ጠጠር ቁርጥምና ጥገብ፤ ለተጠማም ሰው እየሩን በመማግ ርካታን አግኝቼ የማለትን ያህል ሆነ እንጂ ነፍሴ አላረፈችም። እንደተጨነቀች ነበረች። በኋላ ግን እግዚአብሔር መንገድ ከፈተና ወደሰንበት ት/ቤት ገባሁ። ይህንንም የመጽሐፍ ቅዱስ ኮርስ በምከታተልበት ጊዜ ዕረፍት ሰጪ የሆነው የዕረፍት ጌታ ማን እንደሆነ ለመረዳት በመቻሉ አምላኬን አመሰግናለሁ። በዚህም ምክንያት የቤተ ክርስቲያኔ ዕጽ እንዳለብኝ ስለሚሰማኝ በዕድሜዬ ሙሉ ላገለግላት ቃል ገብቻለሁ።

ጮራ ፡- መጽሐፍ ቅዱስን የሚከታተሉ ምእመናን እንደ እግዚአብሔር ቃል ለመመላለስ ወደ ሌላ ቤተ ክርስቲያን መፍለስ አለባቸው የሚሉ ሰላላ ዘሪቱ ይህን ሐሳብ እንዴት ትገነዘቧዋለች?

ዘሪቱ ፡- ሰው የትም ቢሄድ መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚለው ሲኖር ችግር ማጋጠሙ አይቀርም። ይሻላል ብለው ወደ ሌላ ቤተ ክርስቲያን የሄዱትም የሽሹት ችግር እዚያም እየመጣቸው እንደገና ወደ ሌላ ቤተ ክርስቲያን ሲፈልሉ አይቻሉም። እኔ ግን ፡-

1. ከቤተ ክርስቲያን ወደ ቤተ ክርስቲያን መፍለስን እንደ መፍትሔ አልቀበለውም። በእግዚአብሔር ቃል ከቤተ ክርስቲያን መፍለስ የተፈቀደበትን ቦታ እስካሁን አላገኘሁም፤ «የጨበጠኩትን ይዘህ እኔ እስክመጣ ድረስ በታማኝነት ቂይ» የሚል ነው እኔ ያነበብኩት።

2. መስቀልን መሸከም የማለት ትርጉም ምንድር ነው? ከውስጥም ከውጪም የሚመጣ መከራን መቀበል ማለት ነው። ለእኔ እንደሚገባኝ፤ መሸሽ ማለት መስቀልን መጣል ነው።

ጮራ ፡- በመጽሐፍ ቅዱስ በሚመሩና በአዋልድ መጻሕፍት በሚመሩ ያንዲት ቤተ ክርስቲያን ልጆች መካከል አለመግባባት የሚፈጠርበት ምክንያት ምን ይመስልሻል?

ዘሪቱ ፡- ያንድ አባትና ያንዲት እናት ልጆች ሆነው ሳሉ ቃሌል አቤልን ለምን ጠላው? ለምንስ ገደለው? የቃሌልን መሥዋዕት አትቀበል ብሎ እግዚአብሔርን አቤል አላሳሰበም፤ ወይም የማይረባ መሥዋዕት ያቀርብ ዘንድ አቤል ቃሌልን አልመከረውም። ቃሌል ከከፋ ሥራው ለመመለስ በመጸጸት ፈንታ ለጥፋቱ ምንም የማይመለከተውን አቤልን ጠላው፤ ገደለውም። ዛሬም በቃሌል ልጆችና በአቤል ልጆች መካከል እየተካሄደ ያለው ያው ያን ጊዜ በወላጆቻቸው የተጀመረው ውጥን ነው።

ወደ12-ገጽ ዞራል

ዳዊትና ቤተሰቡ

«አጀ አቤሌም ሆይ፤ አጀ፤ አጀ አቤሌም ሆይ፤ በአገንተ ፋንታ ሞቼ ኑር ቢሆን፤ አጀ አቤሌም፤ አጀ አቤሌም፤ አጀ፤ አጀ ሆይ» (2ሳሙ. 18፡33)። በልጁ ሞት ያለቅስ የነበረው የሽማግሌው ንጉሥ የዳዊት ድምፅ ከአንድ ቤት መስኮት ወጥቶ በከተማዋ በር ላይ ተሰማ። ተወዳጅ ልጁ አቤሌም በገዛ አባቱ ላይ ይካሄድ የነበረውን ዐመፅ በመምራት ላይ ሳለ፤ ሞቶ ነበር። እንደዚህ ዓይነት አላዛኝ ሁኔታ እንዴት ሊከሰት ይችላል? የዚህን አላዛኝ ታሪክ መነሻ ለማሳየት ወደ ንጉሥ ዳዊት ቀዳሚ ሕይወት ተመልሰን መሄድ ይኖርብናል።

የቤተሰባችን ሥረ መሠረት በእግዚአብሔር ተወስኗል

ዳዊት በቤተሉም ይሁዳ ተወለደ። ቅድም አያቶቹ በዓዝና ሩት የተጋቡት በዓዝ እጅግ የተከበረና ባላባት በነበረበት በቤተሉም ውስጥ ነበር። የአያቱ የኢየሱድ እንደሆነ ሁሉ የአባቱ የእሴይ የትውልድ ስፍራ ነበረ። በ1ሳሙኤል 16፡1 ለምሳሌ ያህል እንደተጠቀሰው፤ እሴይ በእርግጥ «ቤተሉማዊው» ወይም ደግሞ «የቤተሉሙ እሴይ» በመባል ብዙ ጊዜ በመጽሐፍ ቅዱስ ይታወቅ ነበር። ዳዊት ከስምንት ልጆች መካከል በመጨረሻ የተወለደ ታናሽ ልጅ ነበር። ከእነዚህም ውስጥ ሰባቱ በመጽሐፍ ቅዱስ ስማቸው ተጠቅሶ ይገኛል። እናቱ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ተጠቅሳ የምናገኛት አንድ ጊዜ ብቻ ነው። እርሷና እሴይ፤ ዳዊት ከንጉሥ ሳሉል ሸሽቶ ወደ ተደበቀበት ወደ ዐደላም ሞሻ ከዳዊት ወንድሞች ጋር እየሄዱ ዳዊትን ይጉበኙት ነበር፤ (1ሳሙ. 22፡1-4)። ዳዊት ለወላጆቹ ደገነነት በማሰብ ወደ ሞዓብ (ቅድም አያቱ ሩት የተወለደችበት አገር) ሄዶ ራሱ የሚገኝበት ሁኔታ እስኪስተካከል ድረስ የፖለቲካ ጥገኝነት እንዲሰጠው የሞዓብን ንጉሥ ጠየቀው። በመዝ. 86፡16 ላይ ዳዊት «የቤት ባሪያህ ልጅ» በማለት ስለ ራሱ ስለሚጠቀስ፤ እናቱ መንፈሳዊት ሴት ሳትሆን እንደማትቀር በመዝሙረ ዳዊት ውስጥ መጠነኛ ፍንጭ እናገኛለን። ምናልባት የእሴይ ሁለተኛ ሚስት ሳትሆን አትቀርም። በ1ዜና መዋዕል 2፡16 ላይ ሁለት እጎትማማቾች ጽሩያና አቤግያ ተጠቅሰዋል። በ2ሳሙኤል 17፡25 ላይ ስለ እነዚህ እጎትማማቾች ከተጻፈው አንጻር፤ ስሟ ያልተጠቀሰው እናታቸው፤ አባታቸው በናያስ ከሞተ በኋላ እሴይን አግብታው ሊሆን ይችላል። በኋላ ላይ ሦስቱ የጽሩያ ልጆች፤ ኢየሐብ፤ አቤሳና አሣሄል በዳዊት ጦር ሠራዊት ውስጥ ሁሉም ኃይለኛ ሰዎች ሆኑ። ኢየሐብ በእርግጥ በመጨረሻ ላይ የዳዊት የጦር አበጋዝ ነበር። ወደ አጎቱ ልጆች የጸብ ጫሪነት ባሕርይ ሲያተኩር፤ ዳዊት «እናንተ የጽሩያ ልጆች» በማለት ስለ እነርሱ ተናግሯል። እዚህ ላይ የእናቱ ስም መጠቀሱ፤ ባሕርያቸው ከአባታቸው ይልቅ ከዳዊት እጎት ከእናታቸው የተወረሰ ሳይሆን እንዳልቀረ ሊያመለክት ይችላል።

ስለዚህ ዳዊት በእግዚአብሔር መሪነት የተወለደበት ቤተሰብ ይህን ደመሰል ነበር። የቀድሞ ሕይወቱን አስመልክቶ በመጽሐፍ የምናገኛቸው ጥቂት ፍንጮች በተወሰነ አቅጣጫ ዳዊት ቀላል ሕይወት እንዳልነበረው የሚጠቁሙ ናቸው። አባቱ እሴይ ለእርሱ በቂ ጊዜ የነበረው፤ ወይም አባታዊ ፍቅርን ሊያሳየው የሚችል ሰው

አይመስልም። ዳዊት የቤተሰቡ የበግ እረኛ ከመሆን ውጭ አባቱ ጠቃሚ ነው ብሎ የሚገነባከበው ልጅ አልነበረም። ሳሙኤል ከእሴይ ልጆች መካከል አንዱን የወደፊቱ የእስራኤል ንጉሥ አድርጎ ለመቀባት መሥዋዕቱን ሊያዘጋጅ በነበረበት ጊዜ፤ እሴይ ዳዊት ስለመኖሩ እንኳ አሳሰበም። እንደ ታናሽ ልጅ ሁሉ፤ ዳዊት በቤተሰቡ ውስጥ «ተላላኪ» ለመሆን ምቹ ልጅ ነበረ። የፍልስጥሚማዊውን ዝነኛ ተሞጊ የጎልያድን ግጥሚያ ይቋቋም በነበረው በሳሉል ሠራዊት ውስጥ ለነበሩት ሦስቱ ታላላቅ ልጆቹ ስንቅ እንዲላክ ሲፈልግ እሴይ ፊቱን የሚያዞረው ወደ ዳዊት ነበረ። በቤተሰቡ ውስጥ ከሁሉም ታናሽ ሆኖ መገኘት የተወሰኑ ጉዳዮች ሊኖሩት ይችላል፤ ዳዊት የነበረበት ሁኔታ ግን፤ ወንድሞቹና እጎቶቹ ሁሉም የአንድ አባትና እናት ልጆች ስላልሆኑ እጅግ የተወሳሰበ ነበረ። ለታናሽ ወንድማቸው «ሞልቃቃና» ለፈጸመው ጀግንነት እጻፋ የሚመልስ ጀግና እስኪሆን ድረስ፤ ፍቅርን የሰጡ፤ እርስ በእርሳቸው የሚዋደዱ ወንድማማቾችና እጎትማማቾች አልነበሩም። ጦርነቱ እንዴት እየተካሄደ እንደነበረ ለማወቅ በጦር ግንባር ከነበሩት ሰዎች ጋር ዳዊት ሲነጋገር ሰዎቹ ታላቅ ወንድምየው ኤልያብ በተናገራቸው የስድብ ቃላት ውስጥ በመካከላቸው የነበረው ግንኙነት ምን እንደሚመስል የተወሰነ ግንዛቤ አለን። «የኤልያብ ቁጣ በዳዊት ላይ ነድዶ ፡- ለምን ወደዚህ ወረድህ? እነዚያን ጥቂቶች በጎች በምድረ በዳ ለማን ተውሃቸው? እኔ ከራትህናን የልብህን ክፋት አውቃለሁና ስልፉን ለማየት መጥተሃል አለው።» «ዳዊትም፤ - አሁን እኔ ምን አደረግሁ? ለመጠየቅ እንኳ አልችልምን? አለ።» (1ሳሙ. 17፡28-29)። የዳዊት ትዕግሥት የተሞላበት ምላሽ የወንድሙን ቀጣ ሁልጊዜ የሚቀበል እንደነበረ ያሳያል። ቀደም ብሎ በተጻፈው ምዕራፍ ውስጥ ተመዝግቦ ከምናገኘው ከዳዊት በወንድሞቹ ፊት በሳሙኤል መቀባት ጀምሮ፤ ሁኔታዎች ምናልባት የበለጠ እየተባባሱ ሳይሄዱ አልቀሩም። ረጅሙና መልክ መልካሙ ኤልያብ የሚቀጥለው የእስራኤል ንጉሥ እንዲሆን የእግዚአብሔር ምርጫ እንደሆነ በማሰብ ሳሙኤልም እንኳ በመጀመሪያ ተታልሎ ነበር። ይሁን እንጂ የሚቀበው እርሱ አልነበረም። ስለዚህም በቤተሰቡ ውስጥ እጅግ በጣም ወጣት፤ የአባቱ ልጅ ብቻ የሆነ በእርሱ ፈንታ ሲቀባ ማየት ለኤልያብ መራራ ክሬን እንደ መዋጥ ሳይሆንበት አልቀረም።

የቤተሰብ ሥረ መሠረታችን ለአገልግሎት የምንዘጋጅበት የእግዚአብሔር ትምህርት ቤት ነው።

ስለዚህ ዳዊት ብቸኛ ሆኖ አደገ። በአባት ወይም በእናት ብቻ ወንድሞቹና እጎቶቹ ሁሉ እጅግ አስደሳች በሆነ ክትትልና እንክብካቤ ሲያድጉ፤ እርሱ አብዛኛውን ጊዜውን ከበጎች ጋር ብቻውን አሳለፈ። ማንኛውም ሰው ፍቅርን መቀበልና መስጠት ይፈልጋል። ዳዊት በቤተሰባዊ ሕይወቱም ውስጥ ፍቅርን ይራብ ስለነበረ፤ በሚያግዳቸው በጎች ላይ ፍቅሩን ሁሉ በማፍሰስ እድይታ አገኘ። አዳኝ አንበሳና ድብ በሚከባቸው ጊዜ ሕይወቱን ለእነርሱ ለመስጠት ፈቃደኛ እስኪሆን ድረስ ይወዳቸው ነበር። ዳዊት፤ እግዚአብሔር እንደራሱ እረኛ ለእርሱ የነበረውን ፍቅር ለመረዳት፤ የእግዚአብሔር መሆንና በእያንዳንዱ የሕይወት ክፍል ውስጥ በእርሱ መደገፍ ማለት ምን እንደሆነ ለመማር የቻለው፤ ከበጎቹ ጋር በነበረው ግንኙነት አማካይነት ነው። «እግዚአብሔር እረኛዬ ነው፤ የሚያሳጣኝም የለም» (መዝ. 23፡1)። ነገር ግን የዳዊት እረኛ የነበረው የእስራኤልም እረኛ ነበር። ስለዚህ ዳዊት ከበጎቹ፤ እግዚአብሔር ከሕገቡ ጋር ስለነበረው የቃል ኪዳን ግንኙነትም ተማረ። ዳዊት በእግዚአብሔር ሥር ሆኖ ለእስራኤል የሰጠው ተከታታይ አመራር፤

በበንቼ መካከል የነበረውን የእረኝነት ልምድ በሚያስታውሱ ቃላት በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ተገልጧል። «ከበንቼም መንጋ ውስጥ ወስደው ከሚያጠቡ በንቸም በኋላ፤ ባሪያውን ያዕቆብን ርስቱንም እስራኤልን ይጠቡ፤ ዘንድ ወሰደው... በልቡ ቅንነት ጠበቃቸው» (መዝ. 78፡70-72)። ዳዊት የእርዮን ሚስት ቤርሳሴህን እንደራሱ ሚስት እድርን በመውሰዱ፤ ነቢዩ ናታን በገሠጸው ጊዜ፤ እጅግ ከሚወዳት ድኻ ባለቤቷ በስግብግብ ሀብታም ሰው በተነጠቀች ሴት በግበቀረበልብ ነዚ ምሳሌ አማካይነት የኃጢአቱ ብዛት ተገለጠለት። ዳዊት በራሱ ሕይወት የተለማመደውን እንደዚህ ዓይነቱን የበግ ፍቅር ጥልቀት ስለሚያውቀው፤ ነጥቡን ወዲያው ተገንዝቦ ስላደረገው ሁሉ ንስሐ ገባ።

እግዚአብሔር አይሳሳትም። የዳዊትን የእረኝነት ሕይወት ለወደፊቱ ጎሳፊነት የሥልጠና መነሻ እድርን በመጠቀም በዳዊት ውስጥ እየሠራ ነበር። አሁን በመዝሙረ ዳዊት ውስጥ ከተሰባሰቡት የአማሩ ጸሎቶችና ምስጋናዎች ብዙዎቹ የተጻፉት በዚህ ወቅት ነበርና እያደገ ለመጣው ከእግዚአብሔር ጋር ላለው ግንኙነት ማረጋገጫ ናቸው። በንቼን ከአራዊት ጥቃት ለማዳን የነበረው ችሎታና ልምድ ጎልታል። ፊት ለፊት የሚገጥም ዕጩ እድርን ራሱን ላቀረበበት ጊዜ አዘጋጀው። «ከአንበሳና ከድብ እጅ ያስጣለኝ እግዚአብሔር ከዚህ ፍልስጥኤማዊ እጅ ያስጥለኛል» የሚለው ዳዊት በንጉሥ ሳኦል ፊት የሰጠው ምስክርነት ነበር። በጎልታል ፊትም ወንጭቱን በእጁ፤ አምስት ድብልብል ድንጋዮችንም በዚሁ ይዞ በቆመ ጊዜ፤ በአምላኩ ላይ ያለውን እምነትና ትምክሕት የሚያሰሙ ቃላትን ተናገረ። «ዳዊትም ፍልስጥኤማዊውን አለው፡- አንተ ሰይፍና ጦር፤ ጭረም ይዘህ ትመጣብኛለህ፤ እኔ ግን ዛሬ በተገዳደርኸው በእስራኤል ጭፍሮች አምላክ ስም፤ በሠራዊት ጌታ በእግዚአብሔር ስም እመጣብሃለሁ። እግዚአብሔር ዛሬ አንተን በእጄ አሳልፎ ይሰጣል...» (1ኛሙ. 17፡45-46)።

ዳዊት የጉልታልን ራስ ቁረጠ፤ 1ኛሙ. 17፡50-51።

የምስጋናና የውዳሴ መዝሙሮችን ለአምላኩ ሲዘምር ሳለ፤ ዳዊት ራሱን በበገናው ሳያዝናና በኋላ ላይ የታወቀበትንና የተወደደበትንም የሙዚቃ ጥበብ ሳያሳድገው አልቀረም። በጎልታል ላይ የተጉናጸፈው ድል ሰፊ እድናቆትንና በተለይም የወጣት ሴቶችን ልብ ማርኮለታል። ሳኦል ከፍልስጥኤማውያን ጋር ከነበረው የጦርነት ዘመቻ ሲመለስ፤ «ሳኦል ሺህ፤ ዳዊትም እልፍ ገደለ» (1ኛሙ. 18፡7) እያሉ ሴቶች በዘፈን ተቀበሉት። ይህ በሳኦል ዘንድ ምቀኝነትን አነሣ፤ በዚህም ምክንያት ሳኦል በክፉ መንፈስ ተያዘ። በዚያን ጊዜ በቤተ መንግሥት ውስጥ ታዋቂ ሰው እየሆነ የመጣው

ዳዊት ወደ ቤተ መንግሥት ይላክ የነበረው በእነዚህ ሁኔታዎች ውስጥ ነበረ። «ከእግዚአብሔር ዘንድ ክፉ መንፈስ በሳኦል ላይ በሆነ ጊዜ ዳዊት በገና ይዞ በእጁ ይመታ ነበር፤ ሳያልገም ደስ ያሰኘው ያስረፈውም ነበር፤ ክፉ መንፈስም ከእርሱ ይርቅ ነበር።» (1ኛሙ. 16፡23)። ስለዚህ እስካሁን ድረስ ለዳዊትና ለአምላኩ ጆሮ ብቻ ተጠብቆ የቆየው በገና አሁን በአዲስ መንገድ ጥቅም ላይ መዋል ጀመረ። ይህ በኋላ ላይ በሙዚቃ ማለትም ለእስራኤል የጎብረት አምልኮ ጥቅምና በእርግጥም በትንቢትና በሙዚቃ ጎሳፊነት የተሰጣቸውን ለመቂጣጠር ብዙ ሙዚቃዎችን ሲደርስ፤ የሚያበረክተው አገልግሎት ቀጣይ እርምጃ ነበር (1ኛዜ 25)።

ዳዊት ተፈጥሮአዊ የሆነ የመምራትና የማደራጀት ስጦታ ያለው መሪ ነበረ። እነዚህ ስጦታዎቹ በቤተሰብ ሕይወቱ የማደግ ዕድል ፈጽሞ አልነበራቸውም፤ መንገዱ በሚገባ የሚጠበቁ፤ እንክብካቤም የሚደረግላቸው ስለነበሩ፤ መልካም ሁኔታ ይታይባቸው ነበረ። «እነዚያንስ ጥቂቶች በንቹ በምድረ በዳ ለማን ተውሃቸው?» የሚለው የኤልያብ ቅንነት የጉደለው አባባል፤ ዳዊት በበንቼ እያያዘ በነበረው ልዩ ችሎታ ሳቢያ ከመነጫ ምቀኝነት የተነሣ የተሰነዘረ ሳይሆን አልቀረም። ከሙዚቃና ከንግግር ችሎታው ውጭ፤ የዳዊትን ጉራም የሆነ ኢላማ የመምታት ችሎታ፤ የወንጭፍ አጠቃቀምና አስደናቂ ድፍረት ከግምት ውስጥ በማስገባት፤ በዚህ ብልህ ወጣት ሕይወት በሰፊ ሁኔታ እያበቡ በታዩት ልዩ ስጦታዎች ሳቢያ ቤተሰቡ ሥጋት ሳያድርበት አልቀረም። ስለዚህም ይህን ወጣት ባለቤት ስፍራ ተወስኖ እንዲቀር ቤተሰቡ ጠንካራ እርምጃ ወሰደ። በማንኛውም ተፈጥሮአዊ ዝንባሌ ላይ በተለይ ለንጉሥነት በሚደረገው የእግዚአብሔር ቅባት በኩል የተለዩ ስጦታዎች በእርግጥ ተወዳሪዎች። በሳኦል ይሳደድ በነበረባቸው ዓመታት ውስጥ፤ ዳዊት በኋላ ላይ የሠራዊቱን መሠረት የገነቡትን ሰዎች ሲያሰባሰብና ሲያመለጥን፤ እነዚያ ችሎታዎች ጉልህ ሰዎች። ዳዊት ለዓመታት ባገለገሉት በብዙዎች ሰዎች ላይ አንዳንድ ጊዜ በራሳቸው ላይ የተወሰነ ሙሉ ምዕትነትን እስከሚጠይቅ ድረስ፤ ድፍረትንና ታዛዥነትን የማሳደር ችሎታ ነበረው።

መጽሐፍ ቅዱስ «እግዚአብሔርንም ለሚወዱት፤ እንደ አሳቡም ለተጠሩት ነገር ሁሉ ለበጎ እንዲደረግ እናውቃለን» (ሮሜ 8፡28) ስለሚል፤ ሁኔታዎችን በመቆጣጠር ሥልጣኑ እግዚአብሔር ዳዊትን በመላ ዘመኑ ለሚያከናውነው ተግባር ለማዘጋጀት ከሥረ መሠረቱ የታዩ ጉጂ ነገሮችን እንኳ ተጠቀመባቸው።

ቤተሰባዊ ሥረ መሠረታችን (ዳራችን) የይቅርታ ምክንያት ባይሆንም፤ የተወሰኑ የግል ድክመቶቻችንን ሊገልጥ ይችላል።

የቤተሰብ ሥረ መሠረት በሁለንተናችን ላይ ጠንካራ ግፊት ያሳድራል፤ ይኸውም በግል ግንኙነቶች፤ በጋብቻና በልጆች አስተዳደግ ላይ የሚያስከትለውን ያህል በሌሎች ላይ እንደዚህ ጠንክር አይታይም። ከዚህ ግፊት አብዛኛው የሚታወቅ አይደለምና፤ በሌላ ሰው እስኪነገረን ድረስ የያንዳንዱን ግፊት ባሕርይ ሁኔታ አንረዳውም።

ከወንዶች መካከል ዳዊት የቅርብ ግንኙነት የነበረው፤ የሳኦል ልጅ ከሆነው፤ ከዋና ዓደኛው ከዮናታን ጋር ነበር። ዓደኝነታቸው ዳዊት በራሱ የቤተሰብ ሕይወት አይቶት የማያውቀውን፤ አሁን ግን ዳዊት የራሱን ፍቅር መግለጥ የቻለበትን የሰብአዊ ፍቅር ጥልቀት ዳዊት አንድ ጊዜ ወደ ቤተ መንግሥት መጠጋት ሲጀምር፤ ከዚያ በኋላ እንደቀድሞው ከበንቼ ጋር የመሆን ዕድል አላገኘም ነበር። በዮናታን ውስጥ ፍቅሩን ሊያፈሰስበት የቻለ ሰብአዊ ምትክ አገኘ። ምናልባት በእርሱና በዮናታን መካከል በተደረገው ኪዳን ውስጥ የተገለጠውን ልባዊ ጥሰትና ፈልጎ ይሆናል። ሳኦል ሊገድለው እንደሚፈልግ ዮናታን ለዳዊት ማስጠንቀቂያ በሰጠበት ሚዳ የነበራቸው ግንኙነት ዮናታን ዳዊትን ሊረዳው ምን ያህል ዝግጁ እንደነበረ ያሳያል። ዳዊት በበኩሉ ከዮናታን አሳዛኝ ሞት በኋላ እንኳ

ሽባ ለነበረው የዮናታን ቀሪ ልጅ ለሚምሬቦስቴ ባላየው ደግነት ለዮናታን የነበረውን ታማኝነት መግለጥ ቀጠለ።

በሚቃወሙት ሰዎች አያያዝም ረገድ ዳዊት ደግ ሰው ነበረ። ምናልባት ክፉ ነገሮችን ሁልጊዜ በመቀበል፣ ይቅርታ ለማድረግ ፈጣን ነበር፤ በቀላልም አልተወጣም። ይህ በተለይ ያሳድደው በነበረ ጊዜ ሕይወቱን ሁለት ጊዜ ከአደጋ በጠበቀለት በሳኦል ላይ ታይቷል። ለዳዊት «እግዚአብሔር የቀበረው» የሚደረግ አይደለም። ሳኦል በእርሱ ላይ ጉዳት ለማድረስ ካደረገበት ሁሉ በስተጀርባ፣ በመቃታቸው እጅግ አዝናኖ የሳኦልንና የዮናታንን ስም በአንድነት በመጥራት ያሰማው የርሳራ ልቅሶ ከመራርነት ሁሉ ነጻ መሆኑን ያረጋግጣል።

ምናልባት እርካታ በማያስገኝ ቤተሰባዊ ሥረ መሠረትና ግንኙነት ላቢያ፣ ዳዊት በስሜታዊነት ራሱን በፍጥነት ለሰዎች ሰጠ። በተለይም ለሌቶች በቀላሉ ልቡን የሚገልጥ ሰው ሆነ። ሌቶች በትንሽ ጣቃቸው እንደፈለጉ የሚያሸከሩት ሆነ። ስለዚህ በጠንካራ የጋብቻ ግንኙነት ራሱን በሙሉ በመስጠት ለአንዲት ሴት የማቅረብ ችሎታ የሌለው ሰው ሆኖ ታየ። ምንም እንኳን የእግዚአብሔር ሰው ብትሆንም፣ እናቱ በቤተሰብ ውስጥ እጅግ ደብዛዛ ታሪክ የነበራት ሴት ናት። ምናልባት ከእሴይ ጋር የነበራት የጋብቻ ሕይወት ለቤተሰቡ ግንባታ የሚያገዝ መልካም ምሳሌነት በዳዊት ዘንድ አላስገኘም። ከሳኦል ልጅ ከሚልኮል ጋር የነበረው የመጀመሪያ ጋብቻ እንግዳ ነገር የታየበት ጋብቻ ነበረ። ዳዊት መቶ ፍልስጥኤማውያንን በመግደል በሽልማት መልክ የተሰጠቸው ሴት ነበረች። ምንም እንኳን ዳዊትን የምትወደውና ለእርሱ ታማኝ የነበረች ብትሆንም፣ ዳዊት ከጥቂት ዓመታት በኋላ መልሶ አስገድዶ እስከ ወሰዳት ድረስ፣ በመጨረሻ በሳኦል አማካይነት ለሌላ ሰው ተሰጥታ ነበር። በእግዚአብሔር ፊት በመጨረሩ፣ ዳዊትን በአንድ ወቅት ጎቃው ነበር። ከዚህም የተነሣ ልጆችን ፈጽሞ አልወለደችለትም። ዳዊት በመጀመሪያዎቹ ሰባት ተኩል የአገዛዝ ዓመታት በኪብርን በነበረበት ወቅት፣ እያንዳንዳቸው ልጅ የወለዱለት ሌሎች ስድስት ሚስቶችን አገባ። በኋላም በኢየሩሳሌም ውስጥ ሌሎች ሚስቶችን አገባና ከመካከላቸው አራቱ ከአርሶ ሚስት ከቤርሳቤህ የተወለዱ የዐሥራ ሦስት ወንዶች ልጆች አባት ሆነ። በተጨማሪም ትዕማር የምትባል ሴት ልጅና ከዕቁባቶቹ የተወለዱ ሌሎች ልጆች ነበሩት።

ከነበረው ቤተሰባዊ ሥረ መሠረትና ከጋብቻ ሕይወት ጠባላነት አንጻር ዳዊት የተረጋጋ ቤተሰብ ሊኖረው አለመቻሉ የሚያስደንቅ አይሆንም። በወታደራዊ መሪነትና በአስተዳዳሪነት የነበረው ዕውቀት፣ በኢላማ ተኩስና በሙዚቃ ያለው ችሎታ ከአባትነት ጸጋ ጋር እኩል ተመጣጣኝ አልነበረም። አንድ ሌላ ተጨማሪ ሁኔታም አለ፤ ከአርሶ ሚስት ከቤርሳቤህ ጋር ለፈጸመው ዝሙት ንስሐ ቢገባምና ጋጢአቱ ይቅር ቢባልለትም፣ ከአድራገት ውጪ ተጠያቂነት አላመለጠም። የተፀነሰው ልጅ ሞተ፤ በነቢዩ ናታን በኩልም ለረዥም ጊዜ በምድራዊ ሕይወት የአድራገቱ ጠንቅ እንደሚቀጥል ለዳዊት ተነገረው፤ «ለዘላለም ከቤትህ ሰይፍ አይርቅም... ከቤትህ ክፉ ነገር አስነሣብሃለሁ» (2ኛ መ. 12፡10-11)። ስለዚህ በተወሰነ የጊዜ ሂደት የዳዊት ልጅ አምናን ከአባቱ ጋር ከትዕማር ጋር በፍቅር ተጠመደና ደፈራት። አምናን ለመጥፎ ድጊቱ ከፍተኛ የቅጣት እርምጃ ሊወሰድበት ይገባ ነበር። ነገር ግን ዳ. ት ይህን አስመልክቶ ምንም ያደረገው ነገር የለም። ልጁ አቤሴሎም በአባቱ ምንም ዓይነት እርምጃ ያለመውሰድ ተናድዶ በጉዳዩ ላይ ስጥ እጁን በማስገባት አምናን እንዲገደል አደረገ። አቤሴሎም ሽሽቶ በሄደ ጊዜ፣ ዳዊት አለቀሰለት። ይሁን እንጂ ተከታትሎ ት ለመሄድና ወደ ፍርድ ለማቅረብ መከራ አላደረገም። በመጨረሻ የዳዊት የእግት ልጅ ኢየሱብ አቤሴሎም ወደ ኢየሩሳሌም ተመልሶ ይመጣ ዘንድ ዳዊትን ለመገፋፋት በገዝን የተጠቃች በምትሆን አንዲት ሴት ተጠቅመው አቤሴሎም በዚያ ቦታ ሁለት ዓመት ረ። «የንጉሡን ፊት ሳያይ» (2ኛ መ. 14፡28)። ሁኔታው ትክክል እንዳልነበረ በዳዊት ዘንድ ሳይታወቅ አልቀረም። ግን ገና በልጁ ላይ እርምጃ በመውሰድ ሁኔታውን ፊት ለፊት መጋፈጥ አልቻለም። ምናልባት አቤሴሎም ከዚህ የተነሣ ሳይደንቀው አልቀረም። በማንኛውም መስፈርት የዳዊት በወቅቱ እርምጃ ያለመውሰድ ድክመት በሞቱ የተፈጸመውን ይህ ጽሑፍ

ወበመዝሙር ዘዐሠርቱ አውታሪሁ እዜምር ለከ። - ዐሥር አውታር ባለው በገና እዜምር ልሃለሁ፤ መዝ. 143፡9።

የተጀመረበትን የከባድ ገዝን ልቅሶ ከዳዊት አንደበት ያሰማውን ዐመፅ አቤሴሎም በአባቱ ላይ የማካሄድ ዕድል እንዲያገኝ አደረገ። የሁለቱንም የአምናንና የአቤሴሎምን ሁኔታ በተመለከተ፣ ዳዊት ማድረግ የሚገባውን ያህል ልጆቹን አልቀጣም። ምናልባት ዳዊት እርሱ ራሱ በወጣትነት ጊዜው በመጥፎ ሁኔታ ዐልፎ ስለነበረ፣ በልጆቹ ላይ ጨካኝ (ምሕረት የለሽ) የነበረባቸው ወቅቶች ነበረ። እነዚህን ሁኔታዎች በተመለከተ ግን ዳዊት ሁለቱንም ማለትም ንጉሥም አባትም ነበረ። ስለዚህም አባትነቱ ከአሳሳኝ ውጪቶች ጋር ፍትሕን ለማስፈን የነበረውን ንጉሣዊ ጎሳፊነት ተጫነው። ልጁ ሰሎሞን ለእናቱ ለቤርሳቤህ እጅግ ቅርብ የነበረ ይመስላል። ዳዊት ከልጆቹ ሁሉ ሰሎሞንን የዙፋኑ ወራሽ አደረገው። እርሱን ለንጉሥነት ለማዘጋጀትና መንግሥቱንም ለመመሥረት በተለይም ቤተ መቅደሱን ለመሥራት ዳዊት ከሰሎሞን ጋር ጊዜ ወስዶ ቆይታ አድርጓል። ለተወሰነ ጊዜ ሰሎሞን መልካም ሩጫ ሮጦ፣ ነገር ግን የአባቱን በቀላሉ በሌቶች የመሳብ ባሕርይ ወረሰ፤ በመጨረሻም አባቱ ከነበሩት በላይ በጣም በርካታ ሚስቶችንና ዕቁባቶችን አስቀመጠ።

ቤተሰባዊ ሥረ መሠረት እግዚአብሔር ያለውን የመታደግ ዓላማ አያደናቅፈውም

ነገር ግን ከዚህ ሁሉ ሁኔታ ባሻገር፣ ዳዊት እንዴት ታላቅ ንጉሥ ነበር! እንዴት ታላቅ የጸጋ ሥራ በሕይወቱ እግዚአብሔር አከናወነ! እግዚአብሔር ራሱ «እንደልቤ የሆነ ፈቃደኛም ሁሉ የሚያደርግ» (ሐ.ሥ. 13፡22) በማለት ገልጾታል። ሐዋርያው ጳውሎስ «ዳዊትም በራሱ ዘመን የእግዚአብሔርን ሐሳብ ካገለገለ በኋላ አንቀላፋ» (ሐ.ሥ. 13፡36) በማለት ስለ ዳዊት ተናግሯል። መንግሥቱ ዘላለማዊ የሆነ ዘር ለእርሱ እንደሚያስነሣለት ተስፋ በመስጠት እግዚአብሔር ከዳዊት ጋር ቃል ኪዳን መሥርቶ ነበር። «ቤትህና መንግሥትህም በፊቱ ለዘላለም ይጠነክራል። ዙፋንህም ለዘላለም ይጸናል» (2ኛ መ. 7፡13-16)። በሰሎሞን መንግሥታዊ መሥመር ይህ የተስፋ ቃል በመጨረሻ በአንድና በተመሳሳይ ጊዜ የዳዊት ጌታና «የዳዊት ልጅ» (ማቴ. 22፡41-45) ወይም ራሱ ጌታችን ኢየሱስ እንደተናገረው «የዳዊት ሥርና ዘር» (ራእ. 22፡16) በተባለው በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ተፈጸመ። ከዚያ የበለጠ ምን አስደናቂ ትውስታ መኖር ይችላል?

በመጨረሻ ከዳዊት ቤተሰብ ታሪክ ጥናት ምን መግር እንደምንችል የተወሰኑ ጥያቄዎችን በመጠየቅ እናጠቃለለው፡-

ለልጆችህ፡ ለወንድሞችህና ለእንቅጥህ፡ ለተወለድህበት ስፍራ እግዚአብሔርን ማመስገን ለመጨረሻ ያቆምህበት ጊዜ መቼ ነው? በዚያ በተለየ ሁኔታ መወለድህ ድንገተኛና አጋጣሚ አልነበረም። አንተን በእነዚያ ሁኔታዎች ውስጥ መኖር እንድትጀምር በማድረግ፡ እግዚአብሔር በአንተ አማካይነት ስሙን ለማክበር መርጧል። ስለዚህ ነገሮች ከዚህ ውጭ ከሆኑ፡ እግዚአብሔርን እያከበርኸው አይደለህም።

- በተለይ ለቤተሰብህ ምን ዕዳ አለብህ? በቤተሰብህ ሥረ መሠረት አማካይነት እግዚአብሔር ምን ዓይነት ሥልጠና (ትምህርት) ሰጥቶኛል ብለህ ታምናለህ? በቤተሰብህ ውስጥ ስታድግ ሳለ፡ የተወረሱ ወይም እንዲሁ የተገኙ ምን ስጦታዎች፡ ዝንባሌዎች፡ ችሎታዎች፡ ዕድሎች ሰጥቶሃል? በቤተሰብህ ሊያጋጥምህ ከሚችል መጥፎ እያያዝ የተነሣ በልብህ ቂም ቋጥረሃል? ከቤተሰብህ ተለይተህ ብትኖር፡ በችግሮችህ በኩልም እንኳ እግዚአብሔር ያመጣልህ መልካም ነገሮች አሁንም እንዳሉ ማየት ትችላለህ? ለእነዚህ ነገሮች እግዚአብሔርን አመስግንኸዋል?

- አንተን ወደ እርሱ ለማምጣትና ከእርሱ ጋር ያለህን ግንኙነት ጥልቀት እንዲኖረው ለማድረግ እግዚአብሔር የቤተሰብህን ሁኔታ እንዴት ተጠቀመበት? ስለ እርሱ ስታስብ፡ እግዚአብሔርን ለማምለክና ለማመስገን የተወሰነ ጊዜ ይቅርህ።

- ጥንቃቄ ልታደርግባቸው፡ ልትጸልይባቸው የሚያስፈልጉ በቤተሰብህ ሥረ መሠረት ውስጥ ያሉ ድክመቶችን መለየት ትችላለህ? ምናልባት እንኳ ተላላፊ በሽታ ወደ ልጆችህ ከመተላለፋቸው በፊት ታርመው ለማየት የምትፈልጋቸው አስተሳሰቦች፡ ባሕርያት፡ ኃጢአታዊ እዝማሚያዎች ሊኖሩ ይችላሉ። ግንኙነታችሁ እንደ ባልና ሚስት ሁሉ፡ ልጆቻችሁ ሊያድጉበት የሚፈልጉትን ጠንካራ መሠረት በመፍጠር ላይ ነው? እንደምትወዳቸው ሊያውቁ በሚችሉበት መንገድ ትንክባካቸዋለህ? በቤተሰብ ውስጥ ታናሽ ከመሆኑ ወይም ከመሆኗ የተነሣ፡ ወይም ደግሞ በአስተሳሰብ እጅግ ዝቅተኛ፡ ወይም በጤንነት በጣም ደካማ ከመሆኑ (ከመሆኗ) የተነሣ ከልጆችህ አንዱ እንደተረሳና እንደተገለለ ይሰማዋል? በሌላ በኩል፡ ልጆችህን እንደሚገባህ ትገሥጽቸዋለህ? «በበትር ከመምታት የሚራራ ሰው ልጄን ይጠላል» (ምሳ. 13፡24)። ልጄን የሚወድ ግን ተግባራዊ ይገሥጻል። ልጆችን መገሥጽ ከተሳካ በአንተና በልጆችህ ላይ ስለሚመጣው ጣጣ አስበሃል? ልጆችህን «በጌታ ምክርና በተግዛዥ» (ኤፌ. 6፡4) እያሳደግሃቸው ነው? ተራቸው ሲደርስ ሊከተሉት የሚችሉ ለቤተሰብ ሕይወት መልካም ምሳሌነት እየተውህላቸው ነው?

- ከቤተሰብህ ሥረ መሠረት የተነሣ የአስረኝነት ስሜት ይሰማሃል? ምናልባት በቤተሰብህ አማካይነት ኃጢአታዊ ነገር፡ ወይም ክፋት ሊኖር ይችላል። በመስቀሉ ላይ በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል የተገለጠው የእግዚአብሔር የማዳን ሥራ አንተን ለማንጸትና ሃጻ ለማድረግ ታላቅ ብቃት እንዳለው ታምናለህ? እንደ ዳዊት ሁሉ በእግዚአብሔር ጸጋ በዘመንህ የእግዚአብሔርን አላብ ማገልገል እንደምትችል ታምናለህ? የዳዊት አምላክ የአንተም አምላክ ነው? እንግዲህ ከማንኛውም ነገር ባሻገር፡ ከእርሱ ጋር «አምላኪ ከታናሽነቱ ጀምረህ አስተማርኸኝ፤ እስከዛሬም ተአምራትህን እናገራለሁ» እስካረጅም፡ እስከሸመጣልም ድረስ፡ ለሚመጣ ትውልድም ሁሉ ከንድህን ኃይልህንም፡ ጽድቅህንም እስክነግር ድረስ፡ አቤቱ አትተወኝ» (መዝ. 71፡17-18) ማለት ትችላለህ።

የቃኤል ልጆች ጊዜ ወስደው ለማስተዋል ቢሞክሩ ኖሮ በአዋልድ መጻሕፍት አማካይነት የሚቈረጁቸው መናፍስት የቅዱሳን ነፍሳት እንዳይደሉ ለመረዳት ይችሉ ነበር። የቅዱሳን ነፍሳት ቢሆኑማ ኖሮ በሕይወት ሥጋ ያከበሩትንና ያስከበሩትን ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን ዛሬ ባንቀላቀሱበት ሰዓት ይበልጥ በወደዱት ነበር፤ ያን የሰበኩትን የሕይወት ቃሉንም በሌላ ቃል ለመተካት ባልሞከሩ ነበር። ዳሩ ግን የቅዱሳንን ነፍሳት ተመስለው የቃኤልን ልጆች የሚቈረጁቸው የሰይጣን መናፍስት ስለሆኑ፡ አቤልን እንደጠላውና እንደገደለው ቃኤል ሆነው እንደ አቤል የሆኑ ወንድሞቻቸውን የሚጠሉና የሚገድሉ ሆኑ። የቃኤል ልጅነታቸውን የሚያረጋግጠው ጥላቻና ግድያ የመንፈስ ቅዱስ ፍሬ አለመሆኑን ሊረዱ ይገባል፤ ዮሐ. 8፡42-44፤ ገላ. 6፡19-23፤ 1ዮሐ. 3፡11-16።

እንግዲህ በግብረ ሐዋርያት በተለያዩ ጥቅሶች በኢየሱስ ስም ተጠመቁ እየተባለ የምናነበው ተጠማቂዎቹ ሊፈጽሙት የሚገባውንና የረጸሙትን ነው፤ ሐ.ሥ. 2፡37፤ 10፡48፤ 19፡5፤ 22፡16። ሆኖም ሐዋርያትም ሆኑ ተከታዮቻቸው በኢየሱስ ስም አጠመቁ የሚል ጥቅስ የለም።

15. ማጠቃለያ

- 15.1 መንፈሳዊው ለውጥ በውስጥ እኔነት ከመካሄዱ በፊት የሚፈጸም ጥምቀት፡ ወደፊት በምእመኑ ሕይወት አንድ ቀን ሊሆን ያለውን መንፈሳዊ ለውጥ ሊያመለክት ይችላል። የይስሐቅ ግዝረት ያን ያመለክት እንደነበረ ማለት ነው።
- 15.2 መንፈሳዊ ለውጥ በውስጥ እኔነት ከተካሄደ በኋላ የሚወሰድ ጥምቀት፡ ቀደም ሲል በምእመኑ ሕይወት የተደረገውን መንፈሳዊ ለውጥ ያመለክታል። የአብርሃም ግዝረት ያን ያመለክት እንደነበረ ማለት ነው።
- 15.3 የብሉይ ኪዳን ምእመናን በምድር የእግዚአብሔር ሕዝብ ሊሆኑ ብቻ አልተጠሩም። በምስክርነታቸው የሕንጻዎ ጅምር ግንብ ሊሆኑላት መንፈሳዊቷ የእግዚአብሔር መንግሥት ዜጋ ሊሆኑ ተጠሩ። የተገባላቸውንም የተስፋ ቃል ለመቀበል፤ የሐዲስ ኪዳን ምእመናን ተጠቃለው የሚገቡበትንና ሕንጻው የሚጠናቀቅበትን ጊዜ እየተጠበቁ ነው (ዕብ. 11፡39-40)። የሕይወት ምስክርነታቸውም የሐዲስ ኪዳን ምእመናንን እንደደመና ከቦ በርቱ ይላል፤ ዕብ. 12፡1-2።

ጥምቀት፤

ዕዝራና የሐድሶ አገልግሎት

የመታደስ አገልግሎት በሕንጻና በንዋያት ቅድሳት ብቻ ላይ ያተኩረ አይደለም፤ በሕንጻውና በንዋያት ቅድሳት አግካይነት እግዚአብሔርንና ሕዝቡን የሚያገለግሉ ካህናትም መታደስ ያስፈልጋቸዋል፤ ከአገልጋዮች መታደስ የተነሳም መላው የእግዚአብሔር ሕዝብ ለመታደስ ይንቀሳቀሳል።

ዝንት፡ ከእርጥበት የተነሳ በንጹሕ ብረት ላይ በቀላሉ ሊፈጠር እንደሚችል፡ ከዓለም ወደ እግዚአብሔር ሕዝብ እየተነሱ በሰው ውስጣዊና አፍአዊ አካል ላይ የሚያርቁ ባዕድ ሃገሮች ሁሉ በየጊዜው በጎጠባት ካልተወገዱ በቀር፡ ሲጠራቀሙ የጎሊናንና የመልክን ውበት ያበላሻሉ። ስለዚህም እንደዘሩባቤል፡ ዕዝራና ነህም ያሉ መሪዎች መንፈሳዊ ድርጅታቸውን፡ አገልጋዮችንና ሕዝብን የማደስ አገልግሎት ሳያቋርጡ መቀጠል ይገደዳሉ።

በባዕድ ምድር በባቢሎን በተዋጠው ሕዝብ ልብ ውስጥ የተቀበረውን የእምላኩን፡ የሕጉን፡ የመቅደሱንና የኢየሩሳሌምን ፍቅር ቁፍሮ ማውጣት፡

- ለአገልግሎት የሚያስፈልግ ገንዘብና ልዩ ልዩ ስጦታ እንዲቀርብ የሕዝብን ልብ ማግኘትና ማጎቃቃት፡

- የተረሳውን የእምላኩ ሕግ መግለጽ፡

- የካህናትን ሕይወት በየጊዜው ማጽዳት፡

- ለተቀደሰው አገልግሎት የሕዝብን ተሳትፎ ማሳደግ፡

- በዝምታ ጊዜ ውስጥ ለእንቅስቃሴው ረዳቶችን ማሠልጠን፡

ከጊዜ ወደ ጊዜ መቀጠል ያለበት የማደስ እንቅስቃሴ ነው። በዚህ ፎክስ የቀረበው የዕዝራ ታሪክም የሚያስረዳንዎቹ ነው።

ዕዝራ ምሁር መሪ

የቤተ መቅደሱ ሥራ በዘሩባቤል 0516 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ከተፈጸመ በኋላ በኢየሱስም ያገኘ እንደተደረገ ብዙ ፍጥነት ላይገኘም። በ485 ገደማ በኢየሱስም የነበሩ የአይሁድ ተቃዋሚዎች ለንጉሥ አሕጃጂርስ የክስ ሃገር ጸፉ፤ ዕዝ. 4፡6። የግሪክ ትርጉምና የአማርኛ መጽሐፍ ቅዱስ ከ465-424 የገሰው ንጉሥ አርጤክስስ ነው ሲሉ፡ የዕብራይስጡ ግን ከ486-465 የገሰው አሕጃጂርስ ነው ይላል፤ አሕጃጂርስም የተሻለ አማራጭ ነው። በባቢሎንና በሱላ ደግሞ የአይሁድ ጠላቶች ይኖሩ ነበር። አይሁድ በዚህ ሁኔታ ላሉ፡ እግዚአብሔር ሌላ መሪ አስነሳቸው፤ እርሱም በ500 ገደማ በባቢሎን የተወለደ ዕዝራ የተባለ የካህን ልጅ ነበር።

1. ዕዝራ በሊቅነቱ ቀደመ

ዕዝራ በምርኮች መካከል በባቢሎን አደገ። እያቱ ካህን በሆነም፡ ከዘሩባቤል ጋር ወደ ኢየሩሳሌም አልተመለሰም ነበር። ዕዝራ ትንሽ ልጅ ሆኖ ላለ ዕብራይስጥን ይማር ዘንድ ወደ ምድራብ ትምህርት ቤት ተላከ። ይህም ምክራብ የአይሁድ ሃይማኖትና ባህል እንዲያጠፋ ለጸሎት ቤት፡ ለትምህርት ቤትና ለሕዝብ መሰበሰብ በአይሁድ ሽማግሌዎች ያተሠራ ነበር። ዕዝራም ገፋ ልጅ በመሆኑ ፈጽላ ተሎ ከቤተሰቡ በኋላ፤ የመሰረን ሕግ ግጥናት ጀመረ። ከሌላ ግንኙ ጭብጫም፡ ከአርጤክስስ ዘርፍ ለሰላም እንደ አባቱ ካህን መሆን ፈለገ። በትጋት በማጥናትም ልዩ ወደ መላ ሕግ አዘንቧል። የተገላ ሰው ተት

ያለው ሊቅ ሆነ፤ ዕድሜው ሠላሳ ዓመት ሲሆንም ሥልጣኑ ከህጉን ተቀበለ።

ወደፊት ሁሉ ሲገባ ላለ ስለ ኢየሩሳሌም ያሰብ ነበር፤ በቅድስቲቱ ከተማ ከምርኮ ስለተመለሱትም ሰዎች ይደርሱባቸው የነበረውን ችግርና እንግልት ይሰማ ነበር። ለወደፊትም እዚያ ካህን ሆኖ በቤተ መቅደስ እያገለገለ ሕገን ለማስተማር ሳይመኝ አልቀረም። ገና ወጣት ሳለም ንጉሥ አሕጃጂርስ ወደ ግሪክ ዘምቶ ከተመለሰ በኋላ በ475 አስቲርን በሱላ እንዳገባት ታወቀ፤ በአይሁድ አዋቂዎች ዘንድ ደግሞ እርሷ እይሁዳዊት መሆንን በድብቅ ተወራ። ከላይ እንደተገለጠው በመጽሐፈ አስቲር ደግሞ በዕብራይስጥ አሕጃጂርስ ይላል። ከጥቂት ጊዜ በኋላም የአይሁድ ጠላት ሐማ በጉሠኝነት፡ በጥላቻና በፍቅረ ንቅደ ተገፋፍቶ አይሁድ ሁሉ እንዲጠፋ ከንጉሥ አሕጃጂርስ ጋር ውል አድርጎ ዐዋጅ አስነገረ፤ ደብዳቤዎችም ወደ ባቢሎን በመንግሥት መልእክተኞች እጅ ተላኩ፤ ዐዋጁም በተወሰነ ቀን በመጋቢት 473 አይሁድ ሁሉ እንዲዘረፉና እንዲገደሉ ተወካዝ የተሰጠበት ነበር። ይህም እንደታወቀ በአይሁድ ዘንድ ትልቅ ፍርሃት ሆነ። ሃገር ግን በመጽሐፈ አስቲር እንደምናነበው በመርዶክዮስ ምክርና በአስቲር ጀግንነት የሐማ ዕቅድ ተገልጿል ሐማ ለመርዶክዮስ ባዘጋጀው ግንድ ላይ ከልጅ ጋር ተሰቀለ።

በ464 ገደማ አርጤክስስ በፋርስ ዘፋን ሲቀመጥ በኢየሩሳሌም የነበሩ አይሁድ የከተማዬን ቅጥር ለመሥራት ጥከሩ። ተቃዋሚዎቻቸው ግን ከባድ ክስ ጸፋባቸው። በንጉሥ አጠገብ የነበሩ የአይሁድ ጠላቶች የቂርስን ዐዋጅ ሳይጠቅሱ ከልዩ ልዩ መሣግብት ምክንያት አግኝተው ሥራው ቶሎ ይቆም ዘንድ ደብዳቤ እንዲጻፍ አደረጉ፤ ዕዝ. 4፡7-23።

ዕዝራ የአይሁድን ችግር ቀምሶ ሕዝቡን ለመርዳት በፈለገ ጊዜ፤ በቤተ መንግሥት ውስጥ የሥራ ዕድል አጋጠመውና በደስታ ተቀበለው። በዚያም ታማኝ፤ አስተዋይ፤ ሰውን አከባሪና ታላላቅ በመሆኑ በማዕረግ ለማደግ ቻለ፤ የእግዚአብሔር እጅ በእርሱ ላይ ነበረችና።

2. ዕዝራ በማዕረጉ ተጠቀመ

በፋርስ መንግሥት ውስጥ ብዙ ሕዝቦች ነበሩና በእገር ግዛት ውስጥ ለእያንዳንዱ ሕዝብ ጉዳይ እንድንሰው ኃላፊ ሆኖ ሳይገኝ አልቀረም። በዚህም ዓይነት ሁኔታ ዕዝራ ለአይሁድ ሕዝብ በቤተ መንግሥት ኃላፊነት አግኝቶ በንጉሥ ፊት መናገር የቻለ ይመስላል።

ዕዝራ ከልጅነቱ ጀምሮ የእግዚአብሔርን ሕግ በሚገባ ሰለጠና ሕጉን በማወቅና በማስተማር ዘዴ ደግሞ ተወዳዳሪ አልነበረውም። ሆኖም ሰንፍና የታየባቸው ካህናት ስለቀሩበት በእነርሱ ዘንድ ተቀባይነትን አላገኘም። ከተረው ሕዝብ ወገን ግን ብዙዎች ትምህርቱን በደስታ አዳመጡት፤ ወደ ይህ ዓለመለስ የፈለጉም ጥቂቶች አልነበሩም፤ ሆኖም ያለ ንጉሡ ፈቃድ መሔድ አይችሉም ነበር። የዕዝራ ወደ ኢየሩሳሌም መመለስ ታሪክ በመጽሐፈ ዕዝራ ምዕራፍ 7 እና 8 ላይ ተጽፎ ይገኛል።

ዕዝራ በአይሁድ ምርኮች አዲስ ሐሳብ በመከሰት ለንጉሥ አርጤክስስ አሳባቸውን በድፍረት አቀረበ። በሰፊው እንዲናገር ሲፈቀድለት በቤተ መቅደሱ ክብርና ሥነ ሥርዓት፤ በእግዚአብሔር ሕግና ለሚጻፉለት በተሰጠው የእግዚአብሔር ጸጋ ላይ አተኮረ። ንጉሡም እቤቱታውን ስምቶ ለሰባት ዋና አማካሪዎች እላቡን ከገለጠ በኋላ እነርሱ ሲሰማሙበት ደብዳቤ እንዲጻፍ አጠፋ። የእግዚአብሔር እጅ በዕዝራ ላይ ነበረችና አርጤክስስ ያሻውን ሰጠው፤ ከንጉሡም ዘንድ የሚከተለው ትእዛዝ ተላለፈለት።

1ኛ. ከዕዝራ ጋር ወደ ይሁዳ ለመመለስ የሚወድድ ሁሉ እንዲሔድ፡

2ኛ. ብዙ ብርና ወርቅ ከንጉሡ ዕቃ ግምጃ ቤትና ከሕዝቡ በፈቃደኝነት ተዋጥቶባቸው ወደ ኢየሩሳሌም እንዲመስዱ፡

3ኛ. ኢየሩሳሌም ሲደርሱ ብዙ ብር፡ ወርቅ፡ ሰንደ፡ የወይን ጣጅ፡ ዘይትና ጨው በይሁዳ ባሉ በጅግንዶች እንዲሰጣቸው፡

4ኛ. በቤተ መቅደስ የሚያገለግሉ ሁሉ ግብር፡ ቀረጥና መጥን እንዳይጣልባቸው፡

5ኛ. ዕዝራ ራሱ የአምላክን ሕግ ለአይሁድ ሁሉ እንዲያስተምር፡ ጻዮችንና ፈራጆችን እንዲያስነሣና የማይታዘዙትን እንደሚገባቸው እንዲቀጣ፡

ዕዝራም ይህን ደብዳቤ ተቀብሎ እግዚአብሔርን ስለ ምሕረቱ አመሰገነ፤ በእርሱ ላይም በነበረው በእግዚአብሔር ጸጋ ለሚደርስበት ከባድ ተልእኮ በረታ።

ከዚህም በኋላ ዕዝራ የአይሁድን አለቆችና ቤተሰቦቻቸውን ለጉዞ በባቢሎን መሰብሰብ ጀመረ። በ458 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ሕዝቡ ከባቢሎን ተነሥተው ወደ አገራቸው (አሁን) ወደሚፈሰሰው ወንዝ ደረሱ። እዚያም ሕዝቡን ሲመዘግብ ከአንዳንድ ካህናት በስተቀር ከሌዊ ልጆች ማንንም አላገኘም። ቤተ መቅደሱና ካህናት በኢየሩሳሌም በገዥም፡ የእግዚአብሔርን አምላክ ለማጠናከር ስለፈለገ፡ ካህናት አብረው ከእርሱ ጋር ይሄዱ ዘንድ ለዓላማው ያስፈልገው ነበር። ስለዚህ ሌዊውያን እንዲመጡ ዘጠኝ መረዎችንና ሁለት መምህራንን ብዙ ሌዊውያን ወደሚገኙበት ወደ ካሲያ ላከ። ዕዝራና ሕዝቡ በወንዙ አጠገብ ቆይተው የልመናቸውን ውጤት በጉጉት ይጠባበቁ ነበር። ከዚህም ጥሪ የተነሣ ከቤተ መቅደሱ አገልጋዮች 220 ሲመጡ፡ ከካህናት ወገን 40 ብቻ ፈቃደኞች ሆነው ተገኙ፤ ሆኖም በመካከላቸው ሰራቢያና ሐሽቢያ አስተዋዮች ሆነው በመገኘታቸው ዕዝራ የእግዚአብሔርን በረከት አይቶ አመሰገነ።

በጠቅላላ የተሰበሰበው ሕዝብ ቍጥር 7000 ያህል ነበር። ጉዞአቸውን ከመጀመራቸው በፊት ግን ሁለት ሌሎች ነገሮች ግድረገ አስፈላጊ ነበር፤ አንደኛው ዕዝራ በኋላ የጻፈው ከዚህ የሚቀጥለው ነበር።

«በአምላካችን ፊት ራሳችንን እናዋርድ ዘንድ፡ ከእርሱም የቀናውን መንገድ ለእኛና ለልጆቻችን ለንብረታችንም ሁሉ እንለምን ዘንድ ጤና በእነዝ ወንዝ አጠገብ ጸም አወጅሁ። ንጉሡንም የአምላካችን እጅ በሚሹት ሁሉ ላይ ለመልካም ነው፤ ኃይሉና ቍጣው ግን እርሱን በሚተዉ ሁሉ ላይ ነው ብለን ተናግረን ነበርና በመንገድ ካለው ጣላት ያድኑን ዘንድ ጭፍፍና ፈረሰኞች ከንጉሡ እለምን ዘንድ እናራ ነበርና» ዕዝ. 8፡21-22።

እዚህ ላይ ዕዝራ የአምላክን ስም በመሆኑ፡ በምክንያት የጸምና የጸሎት ጊዜ ሰወጀ፤ አውነተኛ ጸምም አለምንግብ መዋል ብቻ ሳይሆን፤ ከጸሎት ጋር የተያያዘ መሆኑ በዚህ ድርጊቱ ይታያል። እግዚአብሔር ጸሎታቸውን ሰማ። ዕዝራ ደግሞ እግዚአብሔር ሕዝቡን መጠበቅ እንደሚችል በማመን ንጉሡ ስለ አምላኩ ጥርጣሬ እንዲኖረው አልፈለገም።

ሁለተኛው ነገር ብዙ ብርና ወርቅ ለቤተ መቅደሱ ስለተሰጠ ይህ ንብረት ወደገና ወደ ኢየሩሳሌም እንዲደርስ ታማኝ ሰዎችን መምረጥ አስፈላጊ ነበረ። ዕዝራ ለዚህ ኃላፊነት ሲራብያንና ሐሽቢያን ሌሎችንም ዐሥር ካህናት ለይቶ ከባድ አደራ ጣለባቸው። የብሩና የወርቅ ክብደት 30000 ኪሎግራም በመሆኑ ይህን ሁሉ ለመሸከም 600 ያህል አህያዎች (አህያች) ያስፈልጉ ነበር። እንግዲህ እነዚህ አሥራ ሁለቱ ካህናት ከራሳቸው ቤተ ሰብ ጉዳይ ሊገቡ በ1200 ኪሎ ግራም መንገድ ጉዞ ይህን ያህል ክብደት ያለውን ንብረት መቆጣጠር፡ ጧት መጫን፡ ማታ ማውረድ (ማራገፍ)፡ ሌሊትም መጠበቅ ምን ያህል እንደሚያደክም ልንገምት እንችላለን።

ለዋጁ መጀመሪያ ሲገዙ ከሰማንያ ዓመት በፊት እነ ዘሩባቢል የተገዙበትን መንገድ ተከተሉ፤ በኋላም በአጃራዊ መንገድ በመጠኑ የሄዱ በመልላም፤ ከአራት ወር በኋላ ወደ ኢየሩሳሌም ደረሱ። በዚያም ይኖሩ የነበሩት አይሁድ በደስታ ተቀበሉአቸው። ሦስት ቀንም ካረፉ በኋላ ያመጡት ብርና ወርቅ ሌሎችም ዕቃዎች

በእግዚአብሔር ቤት መዝገብ ክፍል ተመዝግበው ትክክል ሆነው ተገኙ። ዐሥራ ሁለቱ ካህናት ኃላፊነታቸውን ሲወጡ እርዳታቸውና ደስታቸው፡ ምስጋናቸውም ምን ያህል ከፍ ያለ እንደነበረ የሚያጠራጥር አይደለም። ዕዝራም የእግዚአብሔር ሥራ ሁሉ በሥርዓት እንዲከናወን በማመኑ ርክክቡን በአንድ ሰው ብቻ ሳይሆን፡ በሁለት ካህናትና በሁለት ሌዊውያን ፊት አስፈጸመ።

ከዚህም በኋላ ከባቢሎን የወጡት ምርኮኞች ለእስራኤል ሁሉ ለሚቃጠል መሥዋዕትና ለጋጢአት መሥዋዕት የተወሰኑ እንስሳትን በቤተ መቅደስ መሠዊያ ላይ አቀረቡ። ዕዝራና የሕዝቡ አለቆች ደግሞ የንጉሥ አርጤክስስን ትእዛዝ ለመንግሥቱ ባለሥልጣናት አላዩ፤ እነርሱም ሕዝቡንና የእግዚአብሔርን ቤት ሥራ በማገዝ ድጋፋቸውን ሰጡ። በዚህም ሥራ ሁሉ ዕዝራ ከባለሥልጣናት ጋር በጥሩ ሁኔታ እንደተገባባ ይታያል።

3. ዕዝራ የጋብቻን ቀውስ አስተካከለ

ከባቢሎን ምርኮ ውጤቶች አንዱ በነበሩ ሕዝቅኤል ትምህርት መሠረት ባዕድ አምልኮ ከእስራኤል ሕዝብ መወገዱ ነበር። በሙሉ ሕግና በጻዊት ሥርዓት መሠረትም ከዘሩባቢል ጊዜ ጀምሮ የቤተ መቅደስ አገልግሎት መካሄድ ቀጥሎ ነበር። ከዕዝራ ጋር የመጡት ካህናትና ሌዊውያን፡ የብርና የወርቅ ሰውታዎችም ለአገልግሎት ትልቅ ድጋፍ ሰጡ።

በመጀመሪያ ላይ የአይሁድ ንብረተሰብ አጠቃላይ ሁኔታ ይህና ይመስል ነበር። ዕዝራ በኢየሩሳሌም ሳለ ግን አንዳንድ የሚያስጠነቅቁ ፍንጮች ሳይታዩት አልቀሩም። አራት ወር ከቆየ በኋላም፤ አለቆቹ ወደ እርሱ ቀርበው ከገመተው በላይ ክፉ ወሬ ነገሩት። ይኸውም የእስራኤል ሕዝብ ካህናትና ሌዊውያን ከአሕዛብ ጋር ጋብቻ ፈጽመው ነበር። ይህም ከሰሎሞን ጊዜ ጀምሮ ለእስራኤል ትልቅ እንቅፋት በመሆን እስከ መማረክ አድርጎአቸው ነበር፤ እንደገናም ይህ ችግር በካህናት ዘንድ እንኳ ሳይቀር ተከሠተ።

ዕዝራ ይህን ሲሰማ ጋዘኑን ለመቁጣጠር ተቸገረ። በኋላ ስለ ብስጥቱ እንደሚቀጥለው ጻፈ ፡- «ይህንም ነገር በሰማሁ ጊዜ ልብሰገና መጎናጸፊያዬን ቀድድሁ፡ የራሴንና የጤሚንም ጠጉር ነጪሁ፤ ደንግጧም ተቀመጥሁ።» የእግዚአብሔርን ቃል የሚያውቁም በሕዝቡ መተላለፍ ምክንያት ወደ ዕዝራ ተሰበሰቡ፤ 9፡3-4።

የምሽት መሥዋዕት የሚቀርብዎት ሰዓት በደረሰ ጊዜ ዕዝራ እግዚአብሔርን የሚፈሩትን በጥልቅ ስሜት በንስሐ ጸሎት መራቸው። ዕዝራ በከባድ ጭንቀት ተውሎ እግዚአብሔር ምሕረቱን ለሕዝቡ እንደገና እንዲያሳይ ምክንያት ለማቅረብ ተቸገረ። የቀደመውንና የአሁኑን የእስራኤልን ኃጢአት ሳይቃልል ጠቀሰ፤ እግዚአብሔርም እግድ ክፉነታቸው መጠን ሳይቀጣቸው ምሕረት እንዳደረገላቸው ተናገረ። ከዚህ በኋላ ለጋጢአታቸው ምክንያት ሊያቀርቡ አይችሉም፤ ዐውቀው በድለዋልና። የሕዝቡን ኃጢአትም ሲናዘዝ «በፊትህ ሊቆም የሚችል የለም» በማለት የንስሐ ጸሎቱን ይመጀሙ፤ 9፡5-15።

ዕዝራ እንደዚህ እያለቀሰና በቤተ መቅደሱ ፊት እየወደቀ ሲጸልይ፡ ብዙ የእስራኤል ሰዎች ወደእርሱ ተሰብስበው አሉዋሉ። ዕዝራ የእስራኤልን ሕግ የተላለፉትን ለመቅጣት ከአርጤክስስ ሥልጣን በኖረውም ሁለት ነገሮችን ሳይረዳ አልቀረም። አንደኛው በዱር ዘመን በኢትዮጵያ እንደነበረው ሁሉ፡ ከንጉሥ አጠገብ ራቅ ብለው የሚኖሩ ካልተመቻቸው ለንጉሥ ትእዛዝ ብዙ ዋጋ ጸደሰጡም ነበር። ከዚህ የኃላው ዘላቂው ምክንያት ሰዎች በውዴታ ለእግዚአብሔር ሕግ ከመገዛት ይልቅ፡ በግዴታ ለአሕዛብ ንጉሥ መታዘዝን ካለመዱ፡ በአይወታቸው አውነተኛ ለውጥ አይታይም። ስለዚህ ዕዝራ በሥልጣኑ ሳይጠቀም ከሕዝብ መልስ ተጠባበቀ።

በዚያን ጊዜ ለዚገያ (ሸክንያ) የተባለው ሰው ተነሥቶ ዕዝራን በአሳብ በመደገፍ አደፋረረው። እርሱ፡ እስራኤል የአሕዛብን ሌቶች በማጣት እግዚአብሔርን በበድልም ቀሰ። እንዲሁ ተናገረ። ተስፋውም እነዚህን ሌቶችና ልጆቻቸውን ለዕጽዎ ሕዝብ ጪጽሞ እግዚአብሔር ከቀጣው ትመልሱ ሕዝቡን ይባርካል። ስለዚህ ሰዎች ቃል ኪዳን ገብተው ዕዝራ ጉዳዩን መምረት እንዳለበት ነገረው።

የሲኒንያ አባትና ወንድሞች እንግዶች ሴቶችን እንደወሰዱ በብዙዎች ዘንድ በመታወቅ፣ ምክሩ ከፍ ያለ ተሰራቢነት እንደነበረው ግልጽ ነው። ዕዝራ 10፡26-27፤ ከ9፡2 ጋር ያስተያዩ።

በእግዚአብሔር ሕዝብ ዘንድ ችግር ሲከሰት፣ መሪዎችም ሲከንያን በመሰለ ሰው ሲደገፉ ትልቅ እርዳታ ነውና ቀውስን ለማስተካከልና ክፋትን ለማስወገድ እጅግ ይረዳቸዋል።

ሲኒንያ ክተናገረ በኋላ ዕዝራ ከሕዝቡ የሚበዙቱ ከእርሱ ጋር መሆናቸውን ተረድቶ መሪዎቹን ሁሉ አስግሏል። ከዚያም በኋላ ዕዝራ እያለቀሰ ተነሥቶ ለቤተ መቅደሱ ቅርብ መደንበረው ቤት ገባ። ሕንጃራም ሳይበላና ውሃም ሳይጠጣ ምርኮች ሠሉ። በሦስት ቀን ውስጥ እንዲሰበሰቡ ከባድ ዐዋጅ ተናገረ።

በሦስት ቀን ውስጥ ሰዎች እየፈሩ ተሰበሰቡ። ዕዝራ «ተላልፋችኋል፤ ለአባቶቻችሁ አምላክ ተናዘዙ። ከእንግዶች ሴቶች ተለዩ» አላቸው። ጥባሔው ሁሉ «እንደተናገርኸኝ እናደርግ ዘንድ ይገባል» ሲሉ ነገሩ ሁሉ በእርጋታ በአለቆቻቸው አማካይነት እንዲጠና ለመቱ። አንዳንዶች ይህን ውሳኔ ቢቃወሙም ጉዳዩ በሸማግሌዎችና በፈራጆች ፊት በሁለት ወር ውስጥ ተፈጻመ። ችግሩ እልባት ተሰጥቶ ባጠፋት ላይ የቅጣት እርምጃ ቢወሰንም፣ ይህ ችግር በየጊዜው በአይሁድ መካከል መከሠቱ አልቀረም። ሆኖም ነገሩ በሕዝቡ ዘንድ ግልጽ ሆኖ ታወቀ። ዕዝራ ይህን ሁሉ ሲፈጽም ሳለ፣ አንድነትና ቅድስና ለእግዚአብሔር ሕዝብ መሠረታዊ መርሕ መሆኑን ተረድቶ ነበር። ዕዝራ የጋብቻን ቀውስ የማስተካከል ታሪኩን ለመጽሐፉ መደምደሚያ አደረገው፤ ዕዝራ ምዕራፍ 9 እና 10።

4. ዕዝራ በሥልጣኑ አስተማረ

ከ458-445 ድረስ ዕዝራ ምን እንዳደረገ በመጽሐፍ ቅዱስ አልተገለጠም። ምናልባት ለጊዜው ወደ ባቢሎን ወይም ወደ ሱላ ተመልሶ ይሆናል። ሥልጣን ቢኖረውም በኢየሩሳሌም የፈለገውን ሁሉ ለማድረግ የቻለ አይመስለም፤ ምክንያቱም ነህም ወደ ኢየሩሳሌም ሲደርስ የሕዝቡ ሁኔታ እጅግ የሚያሳዝን ነበር፤ ነህም 1፡1-3።

ነህም ሁኔታውን ሁሉ ሲያመቻችሉት ግን ዕዝራ ዋናውን የሕይወቱን ዓላማ፣ ይኸውም ሕጉን ለሕዝቡ ሁሉ በሰፊው ማስተማር ቻለ። እንደ ቀን ወንዶችም፣ ሴቶችም፣ የሚያስተውሉም ሁሉ፣ ከየከተሞቻቸውና፣ ከየመንደሮቻቸው፣ በኢየሩሳሌም በአንድ ትልቅ አደባባይ የእግዚአብሔርን ቃል ለመስማት እንደ አንድ ሰው ተሰበሰቡ። ከሩቅ ቢመጡም፣ ሳያረፍዱ በተቀጠሩበት ሳንት ተገኙ። ዕዝራ በተዘጋጀለት ከእንጨት በተሠራ ከፍ ያለ ትልቅ መድረክ ላይ ቆመ። ከእርሱም ጋር በቀኙና በግራው የታወቁ ሰዎች ቆሙ። ሕዝቡ ሁሉ ወደ ዕዝራ ገዥር ብለው እየተመለከቱ የመሉን ሕግ መጽሐፍ ሲከፍት፣ ከተቀመጡበት ትኩረት ዕዝራም «ታላቅ አምላክ የሆነ እግዚአብሔር ይመስለኝ» ሲል ሕዝቡም ሁሉ እጆቻቸውን ወደላይ ዘርገው «አሜን፤ አሜን» ብለው መለሱ፤ ወደ ምድርም ለጥ ብለው ግምባራቸውን መሬት በግሰኝነት ለእግዚአብሔር ሰገዱ።

ሕዝቡ ሁሉ ሲቆሙ በትክክለኛ መንገድ የእግዚአብሔርን ቃል ለመስማት በመገኘታቸው ዕዝራ ከግላዳ ጀምሮ እስከ ቀትር ድረስ የሕጉን መጽሐፍ ለሕዝቡ ሁሉ ለመጻፈር ጀመሩ። ይህ ብቻ አይደለም፤ ከአድማሮቹ የሚበዙቱ በምርኮ ዘመናቸው አረማይክ ቋንቋ በሚናገሩ ሰዎች መካከል ሰላደጉ። ዕዝራ የሚያነብላቸውን ዕብራይስጥ ብዙ አይረዱም ነበር። ስለዚህ ዕዝራ ሕጉን በዕብራይስጥ ሲያነብብ ወደ አረማይክ ለመተርጎምና ትምህርቱን ለማብራራት የሚችሉትን 13 ሌዋውያን በሕዝቡ መካከል አቀም ነበር። በዚህ ዓይነት ከቃሉ የእግዚአብሔርን ፍርድ ሲያስተውሉ ብዙዎቹ አዝነው አለቀሱ። በዳላም የእግዚአብሔር ሕግ እንደገና በኢየሩሳሌም ለሕዝቡ ሁሉ በመገበቡ የደስታ ቀን መሆኑን ተረዱ፤ ነህም 8፡1-12።

ስለዚህ አስደሳች ቀን ስናስብ አንድ ጥያቄ ሳይነሳ አይቀርም፤ ይኸውም ሕጉን በደንብ የሚያውቁ እስኪህ 13 ሌዋውያን ከየት ተገኙ? ማንስ አስተምሮአቸውና አሠልጥናላቸው ነበር? ሕዝቡን

ለማስተማር ባልተቻለበት በዚያ 13 ዓመት ውስጥ ያስተማራቸው ራሱ ዕዝራ ሳይሆን አልቀረም። በወለማ ዘመን መምህራቸው ምቹ የእግዚአብሔርን ቀን በተስፋ እየጠበቀ አሠልጥናላቸው ነበር። ይህም ቀን በተለይ ለእርሱና ለተማሪዎቹ የደስታ ቀን ነበር።

በሁለተኛው ቀን አለቆች፣ ካህናትና ሌዋውያን እንደገና ወደ ዕዝራ ተሰበሰቡ። እርሱ ከሕጉ የሚያስፈልገውን ክፍል ሲያስተምራቸው የዳስ በዓል እንዲፈጸም አከባብሩን ዘረዘረላቸው። በበዓሉም በየቀኑ ቃሉን ለሕዝቡ እነበባ (ነህም 8፡13-18)። ከዚያም በኋላ ሕዝቡ በንስሐ ቀን ሲናዘዙ ቃል ኪዳን ሲገቡ ግልጽ ከሆኑ ጋጢአቶች እንዲረቁ ሲወሰኑና ለቤተ መቅደስ አገልግሎት ዐሥራትም ሆነ ሌላ እርዳታ ለማምጣት ተስፋ ሲሰጡ፣ ዕዝራ አብሮ በመሳተፍ ሐሜት አግኝቶ እንደነበረ ማስብ አያስቸግርም፤ ነህም 9፡1-38፤ 10፡1-39።

በነህም መሪነት የኢየሩሳሌም አስተዳደርና የጎብረተ ሰቡ ሁኔታ ከተደራጀ በኋላ ዕዝራ በኢየሩሳሌም ቅጥር የምረቃ በዓል ላይ ተሳተፈ፤ እርሱም በቅጥሩ ላይ በምሥራቅ በኩል ስልፋን ከዳጄት ከተማ ወደ ላይ ወደ ቤተ መቅደስ መራ፤ ነህም 12፡27-37። ከዚህም ሌላ እግዚአብሔር ለሕዝቡ ያደረገው እንዳይረሳ ዕዝራ የዘሩባቤልንና የራሱን ታሪክ ጻፈ። በአይሁድም ዘንድ የዜና መዋዕልን መጻሕፍት እንዳዘጋጀ በታሪክ ያልተረጋገጠ ትውፊት አለ።

ከዕዝራ ታሪክ ለዘመናችን ምን እንማራለን? 1ኛ. ሰው የእግዚአብሔርን ሥራ ለመሥራት የእግዚአብሔርን ቃል ማወቅ ያስፈልገዋል። ምክንያቱም በማናቸውም እውነተኛ መንፈሳዊ እንቅስቃሴ የእግዚአብሔርን ቃል ማገባብና ማስተማር ትልቅ ስፍራ አለው። 2ኛ. መምህር ምንም እንኳን ለጊዜው በይፋ ማስተማር ባይችልም፣ ሌሎችን ማሠልጠን አለበት፤ ይህም በትምህርቱ ብቻ ሳይሆን፣ እንደ ሕዝቡ ሁኔታ የአቀራረብን ዘዴ በማሳየትና በማስለመድ ነው። የእግዚአብሔር ጊዜ ሲደርስ እነርሱ ከመምህራቸው ይልቅ ቃሉን ማስረጨት ይችላሉ። 3ኛ. መምህር ትምህርቱን ማወቅ ብቻ ሳይሆን የጸሎት ሰውና ጋጢአትን የሚጠላ መሆን አለበት፤ አለበለዚያ ሰዎች አይሰሙትም፤ እይከተሉትም። 4ኛ. መምህር መግባባት ከሚቻለው ሁሉ ጋር መግባባት ይገባዋል፤ ይህም በማድረግ ለትምህርቱ ብዙ በር ይከፈላል። 5ኛ. በኃይልና በሥልጣን ሳይሆን በመጽሐፍ ቅዱስ መሠረት ሰዎችን ወደ ስምምነት እንዲደርሱ መታገል አለበት። የሚበዙቱ ሲስማሙ አንዳንዶች ቢቃወሙ ግን በሥልጣኑ መምራት አስፈላጊ ይሆናል። 6ኛ. ለራሱ ሀብት ወይም ክብር ሳይፈልግ የእግዚአብሔር ገንዘብ በግልጽ በሥርዓት እንዲጠበቅና ጥቅም ላይ እንዲውል ማድረግ አስፈላጊ ነው። 7ኛ. ማንም ሰው ስለ እግዚአብሔር ሥራ አላብ ሲኖረው በሥራው ውስጥ ድርሻውን ዐውቆ እስከ መጨረሻ ታማኝ መሆን ነው።

በመጨረሻ ዕዝራ የዘሩባቤልንና የራሱን ታሪክ ሲጽፍ፣ ከነህም ጋር የሠራውን አልጠቀሰም፤ ይኸውም በነህም መጽሐፍ ይገኛል። ዕዝራ ትሑት ዕዋ እንደመሆኑ መጠን ክብር ለእግዚአብሔር እንጂ ለራሱ አልፈለገም። እኛም የእግዚአብሔርን ሥራ ለማድረስ ስንደከም ሰዎችን እንዲታወቅ ሳይሆን ለክርስቶስና ለቤተ ክርስቲያን ክብር መሆኑ ይታወቅ።

ታላላቅ መንፈሳውያን ቃላት

9. ጥምቀት

በሥራ ቁ. 16 «ቃል ኪዳን»ን በመረመርንበት ጥናት ውስጥ ጥምቀት የአዲስ ኪዳን ምሥጢር መሆኑን አይተናል። ታላቅን ኢየሱስ ክርስቶስ ደሙን በማፍሰስ አዲስ ኪዳን ምሥርቶ ከሙታን ተለይቶ ሲነሣ፤ ሥልጣን ሁሉ በሰማይና በምድር ከተሰጠው በኋላ የጥምቀትን ሥርዓት በታላቁ ተልእኮ ሲደነግግ «... እንግዲህ ሕጌናና አሕዛብን ሁሉ በእብ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ስም እያጠመቃችኋቸው፤ ያዘዝኋችሁንም ሁሉ እንዲጠብቁ እያስተማራችኋቸው ደቀ መዛሙርት አድርጓቸው...» ብሏል፤ ማቴ. 28፡18-20።

ጥምቀት ታላቅ መንፈሳዊ ቃል ቢሆንም፤ ስለ አረጸጸሙ፤ ስለተርጉሙና ስለሚጠመቁት (ጥምቀትን መቀበል ስለሚገባቸው) የተለያዩ አስተሳሰቦች መኖራቸው አስገራሚ አይደለም። የተለያየ አላብ ቢኖርም፤ ክርስቲያኖች ከማይስማሙባቸው የሚሰማሙባቸው ነጥቦች እጅግ ስለሚበዙ፤ ለእነርሱ ትኩረት መስጠት ይገባል። ልዩ ልዩ አስተሳሰብ ቢኖርም እንኳ፤ የሌሎችን አመለካከት ማስተዋልና ማክበር ይኖርብናል። በዚህ ጽሑፍ ይህን በመፈጸም ጥረት ላይ ለማተኩር እንሞክራለን።

በግብጽ፤ በፋርስና በሕንድ አገሮች እንደዚሁም በአይሁድ ዘንድ ከሃይማኖት ጋር የተያያዙ ልዩ ልዩ በውሃ የመታጠብ ሥርዓቶች ነበሩ። ዋና ሐሳቡ መንጸትን የሚመለከት ነበርና በመርጫት ወይም በማጥለቅ ተመስሏል፤ ዘላ. 14፡71 ሕዝ. 36፡25፤ ዮሐ. 3፡22-25፤ ዕብ. 10፡22። አንዳንድ ጊዜም እነዚህ የ «መታጠብ» ሥርዓቶች «ጥምቀቶች» (በግሪክ «ባፕቲስሞስ») ተብለዋል (ማር. 7፡3-4፤ ዕብ. 9፡9-10)። መጥምቁ የሐንስ ልዩ ልዩ ለክርስቶስ መዋጣት ዝግጁ እንዲሆኑ በውሃ «የንስሐን ጥምቀት ለኃጢአት ስርያት» ሰበከ፤ ማር. 1፡4-8።

ክርስቶስ የሚቀበለውን መከራ እንደ «ጥምቀት» ቁጠረው፤ ሉቃ. 12፡50። ከሕማማቱ በኋላ ክርስቶስ ተከታዮቹን በመንፈስ ቅዱስ አጠመቀ፤ ማር. 1፡8፤ ሐ.ሥ. 2፡33፤ 3፡4። 12፡13። በዚህ ጽሑፍ ግን የአዲስ ኪዳን ምልክት፤ ማሳተምና ምሥጢር ለሆነውና በውሃ ለሚከፍወው ጥምቀት አጽንኦት ስንሰጥ ትምህርትን በአራት ክፍሎች ለማቅረብ እንሞክራለን።

1. ጥምቀት ሰውን ከቀድሞ አኗኗሩ ይለየዋል።

የጥምቀት ሥርዓት ኃጢአትን ከማስተሰረድ ጋር የተያያዘው። ጥምቀት አንድ ዓይነት «መታጠብ» ነውና ከፈተኛው አኗኗሩ ሰውን ይለየዋል። ቅዱስ ሲፐርስ የጳውሎስ ገዛ፤ ኃጢአታችሁም ይሰረዱ ዘንድ እያንዳንዳችሁ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ተጠመቁ...» በማለት ከድሮ አካሄዳቸው ጋር ያወጣውና ወደ አዲስ አኗኗር እንዲሻገሩ አደፋረራቸው፤ ሐ.ሥ. 2፡28። እንደዚሁም ሐናንያ ሳውልን «ተነሣና ስሙን እየለየሁ» በማለት ኃጢአትህም ታጠብ» ብሎ በማዘዝ የጥምቀት ጥምቀት ስምን በሰጠው አብራራ፤ ሐ.ሥ. 22፡16።

2. ጥምቀት ሰውን ወደ አዲስ ሕይወት ያመጣዋል።

ቅዱስ ጳውሎስ «ለባቶችን ሁሉ ከደመና በታች ነበሩ፤ ሁሉም በባሕር መካከል ተገኝተዋል፤ ሁሉም ሙሉን ይተባበሩ ዘንድ በደመናና በባሕር ተጠመቁ» በማለት ከድሮ ሁኔታቸው ግለትም

ከግብጽ ባርነት ሲወጡ፤ ከአዲሱ መሪያቸው ጋር አንድ መሆናቸውን ያሳያል (ክፍ. 10፡1-2)። ክርስቲያን ጥምቀት ደግሞ ከክርስቶስ ጋር አንድነት እንዲመሠረት ስለሚያደርግ፤ ምእመናን ከቀዝሞቱ በኋላ «የጌታዎቻችን» ይከተላሉ፤ እርሱ መሪያቸው ነውና። ከዚህም በላይ ሰዎች በክርስቶስ ስም ይጠመቃሉ (ሐ.ሥ. 2፡38፤ ዮሐ. 16፡10፤ 19፡5፤ 22፡16)። በክርስቶስ ስም መጠመቅ ማለት ክርስቶስ ያደረገው ሁሉ ለምእመናን ይቈጠራቸዋል ማለት ነው። በዚህም ምክንያት ምእመኑ ከክርስቶስ ጋር አንድነት፤ እንደተነሣ፤ ባለማያዊ ስፍራ ላይ እንደተቀመጠ ይቈጠራልና በዚህ መሠረት ሐላብ እንዲኖር ታዟል፤ ኤፌ. 1፡3፤ 2፡4-7፤ ይላ. 3፡1-3።

ሰዎች ሲጠመቁ ብዙ ጊዜ ሮሜ 6፡2-6 ይነበባል። ጳውሎስ «ከክርስቶስ ጋር አንድ እንሆን ዘንድ የተጠመቅን» ይላል። ይህም አንድነት «ከሞት ጋር» እና «ከትንሣኤው ጋር» መተባበርን ያሳያል። አንዳንዶች የጥምቀት ሥርዓት ራሱ ከክርስቶስ ጋር መዋታችንንና መታጠባችንን ያሳያል። ለማለት ይወዳሉ። እንደዚህ ቢሆን የጥምቀት ሥርዓት በዘው ላይ ውሃ በመርጫት ሳይሆን በውሃ ውስጥ በማጥለቅ ብቻ ይፈጽማል የሚለውን አላብ ይደግፍ ነበር። ሆኖም ጥምቀት ይህንን በትክክል የሚያሳይ ለመሆኑ ፐርፐር የሚኖረን በሚከተሉት ምክንያቶች ይሆናል።

1ኛው ከዚህ በላይ እንዳየው ክርስቲያን ከክርስቶስ ጋር እንደተቀመጠ ማሳብ ይገባዋል። ይህም በጥምቀት ሥርዓት አይታይም።

2ኛው ጳውሎስ «ከክርስቶስ ጋር አንድ ትሆኑ ዘንድ የተጠመቃችሁ ሁሉ ክርስቶስን ለብላችኋልና» በማለት በጥምቀት ከክርስቶስ ጋር ያለውን ግንኙነት በሌላ ምሳሌ ገልጦታል፤ ያላ. 3፡27።

3ኛው ጥምቀት ከክርስቶስ ጋር አንድ የመሆናችን እንጂ፤ የአንድነታችን ምሳሌ ማሳያ አይደለም።

4ኛውና ዋና ምክንያት ሰዎች በክርስቶስ ስም ብቻ ሳይሆን በእብ፤ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ስም እንዲጠመቁ ታዝዟል።

አንዳንዶች በሥላሴ ስም የጥምቀት ሥርዓት እንዲፈጸም ከተደነገገ፤ ለምን ለሐዋርያት በክርስቶስ ኢየሱስ ስም ሰዎች እንዲጠመቁ አዘዙ? ብለው ይጠይቃሉ። ለዚህ ብዙ መልስ ማግኘት ይቻላል። 1ኛ. ክርስቶስ ትእዛዝ ድንጋጌ ሲሆን፤ የሐዋርያት ሥራ ግን የሐዋርያትን ቃል በሙሉ ሳይሆን በወጥሩ የሚገልጥ መጽሐፍ እንደሆነ የታወቀ ነው። 2ኛ. ሐዋርያት ስለ ጥምቀት ሲናገሩ የኃጢአት ይቅርታ ወደሙ ባለገኘላቸው በክርስቶስ ላይ አተኩሩ ማለት ይቻላል። በሥጋ የሞተላቸው ወልድ እንጂ አብ ወይም መንፈስ ቅዱስ አልነበረም። በሥላሴ ስም እንዲጠመቁና ከሦስቱ አካላት ጋር ኅብረት እንዲኖራቸው ያደረገ የወልድ መሥዋዕት መሆን ነው። በዚህ መሠረትም ወልድ ወደ አብ ያቀርባልና በመንፈስ ቅዱስ ያጠምቀናል፤ ዮሐ. 14፡6፤ 7፡37-39፤ 16፡7።

3. ጥምቀት ሰውን ወደ አዲስ አኗኗር ያስገባዋል።

ሰው ሲጠመቅ ወደ ቤተ ክርስቲያን ይጨመራል፤ ሐ.ሥ. 2፡41-47። ክርስቲያን ጥምቀትን አይኖርም። ምክንያቱም ወደ አዲስ ኪዳን ሕዝብ በጥምቀት ተቀላቅሏልና ይህ ሕዝብ ቅዱስ ሕዝብ ነው። እነዚህ አላቦች በይላ. 28፤ 31-12፤ ይገለጻሉ። «የሥጋንም ሰውነት በመግረፍ፤ በክርስቶስ መንገድ፤ በእጅ ባልቀደረገ መንገድ፤ በእርሱ ሆኖችሁ ደግሞ ተገረዛችሁ፤ በጥምቀትም በእርሱ ጋር ተቀላቅላችሁ፤ ዘመናዊ ጥምቀት ደግሞ፤ ከሙታን ባለነው በእግዚአብሔር አሠራር ዘመናዊ ነው። ከእርሱ ጋር ተነሣችሁ»። ከዚህም ጥቅስ የሚከተሉትን ነጥቦች ልብ ማድረግ ይገባል። ሀ) ደንገነት ሁሉ

በክርስቲስ መሆኑን፤ ለ) የብሉይ ኪዳን ምሥጢር የሆነው ገዢነት በአዲስ ኪዳን ዘመን ምሥጢር ባለው መተካት፤ ሐ) የተጠመቀ ሐውልት አተካታውን ሥጋ ለግስወገድ «ተገርዷል» ና በአዲስ ሕይወት የሚኖር መሆኑን፤ መ) ገዢነት ወይም ጥምቀት የሚፈጸመው በእጅ ሳይሆን በእምነት አማካይነት በእግዚአብሔር አሠራር መሆኑን።

በጥምቀት ሥርዓትና በሰው ልብ ውስጥ ባለው የእግዚአብሔር አሠራር መካከል ምን ግንኙነት እንዳለ ልዩ ልዩ አስተሳሰብ አለ። አንዳንዶች የጥምቀት ሥርዓት ራሱ ሠራ ነው ሲሉ ሌሎች ምልክት ብቻ ነው ይላሉ። ሌሎች ደግሞ ስዎች ሲያምኑ እግዚአብሔር የጀመረውን ሥራ ያጠነክራል፤ ያረጋግጣል፤ ያዳብራል። ስለዚህ ምልክት ብቻ ሳይሆን ግንተም ጭምር ነው ይላሉ። ያም ሆነ ይህ ሁሉም በእንደ አካብ ይሰማል፤ ይኸውም ጥምቀት በእምነት ባይፈጸም ከንቱና ባዶ ነው የሚለው አካብ ነው።

ጥምቀት አንዲት እንደ መሆኗ መጠን፤ የእግዚአብሔር ቤተ ክርስቲያንም አንዲት ናት። አባሎችዋ ሁሉ ወንድማማቾችና እግነማማቾች ስለሆኑ፤ በአንድነት፤ በትሕትናና በፍትህ መኖር ይገባቸዋል፤ ኤፌ. 4፡2-6።

4. ጥምቀት በአዲሱ ቃል ኪዳን ለሚታቀሩት ሁሉ ይሰጣል።

ኢፕሮስ በበዓል ገምሳቀን ሲሰበክ «የተስፋው ቃል ሰለናንተና ለልጆቻችሁ ... ነው» በማለት የወንጌል በረከት ቃል ኪዳናዊ መሆኑን ገለጠ፤ ሐ. ሥ. 2፡39። ሐዋርያት ቤተሰቦችን አጠመቁ፤ ሐ. ሥ. 16፡15-33። ልጆች በቤተ ክርስቲያን ተሾነው እንደ ወላጆቻቸው ሁሉ ትእዛዛትን ተቀብለዋል፤ ኤፌ. 6፡1-4፤ ጴላ. 3፡18-21። ይህም አንድ ብቻ አማኝ ቢሆን፤ ያ ልጅ በእግዚአብሔር ሕዝብ መካከል እንደተቀደሰ ይቆጠር ነበር፤ 1ቀሮ. 7፡14። ይህ ሁሉ የሚያሳየን ልጆች በብሉይ ኪዳን ዘመን እንደተገረዙ ሁሉ፤ በአዲስ ኪዳን ሕዝብ ውስጥም በመቆጠራቸው፤ መጠመቅ ይገባቸዋል፤ የሚሉ ብዙ ወገኖች መኖራቸውን ነው። ሌሎች ግን እንደዚህ ይላሉ - አይደለም፤ ምክንያቱም የብሉይ ኪዳን ሕዝብ ምድራዊ ሕዝብ ነበር፤ የአዲስ ኪዳን ሕዝብ ግን መንፈሳዊና ሰማያዊ ሕዝብ ስለሆነ፤ ሰው ወደ እስራኤል ሕዝብ የገባው በሥጋ በመወለድ ነው። ስለዚህ ሰው ወደ ቤተ ክርስቲያን የሚገባውም ዳግመኛ በመወለድ ነውና ይህ በእምነት ሊገለጥ የሚገባው እንደሆነ ይናገራሉ። በሲኖዶስ የሚተዳደሩ አብያተ ክርስቲያናት ግን የብሉይ ኪዳንን አስተዳደርና ምሥጢራት እንደ መንፈሳዊ አስተዳደር ይመለከቷቸዋል፤ የብሉይ ኪዳን ሰዎችም ተስፋ መንፈሳዊ መሆኑ ይታያቸዋል።

እንግዲህ «ለእንተ ያለህ እምነት በእግዚአብሔር ፊት ለራሱህ ይሁንልህ» በማለት ሐዋርያው ጳውሎስ የመከረከን በማመን እዚህ ላይ በክርስቲያናት ዘንድ ሁለት አስተሳሰቦች መኖራቸውን ተገንዝቦን ያለላውን ላንቲቅያ በማስተዋል መኖር ይገባል፤ ሮሜ 14፡22።

ስለዚህ እያንዳንዳችን የአዲስ ኪዳን ምሥጢራዊ ግንተም እንዳለብን እያወቅን፤ በሥርዓቱ ብቻ ሙሉ ተስፋችንን ሳንዋል ለእኛ ሲል ወደምተው፤ ወደ ተግባራዊና በሰማይ በአብ ቀኝ ወደተቀመጠው ጌታ እየተመለከትን፤ በቅድስና ሕይወት እስከመጨረሻው ለመዝለት እንበርታ።

ከገጽ 25 _ የገረጸ

ይናገራል፤ ሐሰተኛ የሐሰት ምልክት አባት ነውና። ይላል ቅዱስ ወንጌል፤ ዮሐ. 8፡44።

በዚሁ አንጻር በአባ ዐፄ ዘርዐ ያዕቆብ ያደረ መንፈስ ሐሰትን እውነት አስመስሎ ሲናገር እንዲህ አለ - «ወበእንተዝ እዘዙ መምህራን ቅዱስ ወንጌል፤ አምሳለ ፈጣሪ ልዑል፤ ንስግድ ለመስቀል ወለማርያም ጽንግል» - የቅዱስ ወንጌል መምህራን ለመስቀልና ለማርያም በልዑል ፈጣሪ አምላኝ እንስገድ ዘንድ እዚህ። ያ ከተጠላት (ገዢ፤ ጸላኢ) በወንጌል መምህራን ስም ይህን የመሰለ ሐሰተኛ ትምህርት ለዘመናት ሲያስተምር ኖሮአል፤ ነገር ግን እግዚአብሔር በራሱ ደም ለዋጁት ቤተ ክርስቲያን ከሐዋርያትና ከነበያት ቀጥሎ በሚገኘው ሥራ መደብ ላይ «መምህራን» ወይም «ወንጌልን ሰባዚዎች» አድርጎ ካስተመጣቸው አገልጋዮቹ መካከል (1ቀሮ. 12፡28፤ ኢፌ. 4፡11) እንዲህ ብሎ ያስተማረ መምህራን ወንጌል ከተ አልነበረም፤ ወደፊትም አይኖርም።

በቅዱስ ወንጌል መምህራን ስም አባ ዐፄ ዘርዐ ያዕቆብ በኢትዮጵያ የሰበከውን ባዕድ ወንጌል ባልተቀበሉት እውነተኛ ክርስቲያኖች ላይ የመዘዘው ካራ የብዙ ሰዎችን አንገት እንደገመን ቀነጠ፤ አረዳ፤ በላተም፤ በተከታዮቹም ዘመን የተመዘዘው ካራ ወደአፍቱ (ሰንባው) አልተመለሰም፤ በእጻፉው ተመሳሳይን ጉዳት ሲያደርስ ኖረ እንጂ። ከፍ ብሎ በተገለጸው ምክንያት በዐፄ ናዖድ ዘመን መንግሥት የአንገት መቀንጠስ ዘመቻ የቆመ በመሰልም፤ ስለረሰሰው የቅዱሳን ደም ከእግዚአብሔር የወጣው ፍርድ፤ «ሰይፍን የሚያነሡ ሁሉ በሰይፍ ይጠፋሉ» የሚል (ማቴ. 26፡52) ጸሐፊ። የዐፄ ዘርዐ ያዕቆብ ተከታዮች የቅዱሳንን አንገት ከቀነጠሱበት ካራ የረዘመና የሰላ ሰይፍን የመዘዘው ግራኝ መሐመድ ብቅ አለ። እነርሱም ብድራታቸውን ይቀበሉ፤ ዘንድ በግራኝ መሐመድ ሰይፍ አንገታቸው ተቀነጠ። ከየዲት ጥፋት በኋላ ለ700 ዓመታት የተከማቸው የቤተ መንግሥትና የቤተ ክርስቲያን ሀብት በግራኝ ሠራዊት እጅ ገባ። አብያተ ክርስቲያናት ካልተዘረፉት ገዋያተ ቅድሳትና መጻሕፍት ጋር ተቃጠሉ። ለዐፄ ዘርዐ ያዕቆብ ተከታዮች ከግራኝ ሰይፍ መደበኛና ማምለጫ የሆኗቸው ቦታዎች ቀደም ሲል በእነርሱ ምክንያት የተሰደዱት የአባ እስጢፋኖስ ተከታዮች በሰሜን ኢትዮጵያ በረሃ ውስጥ የቆረቆሩዋቸው ገዳማትና የቆረቆሩቸው ዋሻዎች ነበሩ።

(11) ቤተ ክርስቲያን በወዋጅ በደህን አስታውቃ ንስሐ ትግባ

ቤተ ክርስቲያን በአባ ዐፄ ዘርዐ ያዕቆብ እየተመራች በግፍ ያረሰለችው የአባ እስጢፋኖስና የተከታዮቹ ደም አሁንም እንደ አቤል ደም ገና እጽጬ ነው። በማርያምና በመስቀል ስም ለተሰየሙ መኖራትና ምስሎቻቸው ሰገዱ ሲባሉ፤ እእግዚአብሔር ብቻ ካልሆነ በቀር ለመኖራትም ሆነ ለምስል አንስገድም በማለታቸው በተጨማሪ ቅዱሳን ደም ተጠያቂ ከመሆን ቤተ ክርስቲያንና ምእመናን ለመዳን የሚችሉት ጸምን በውጀው በንስሐ ወደ እግዚአብሔር ሲቀርቡ ነው። እስከ ዛሬ ድረስ ንስሐ በሌለበት እካሄደ ቤተ ክርስቲያን ምንና ምን እንደደረሰባት ከቀጣይ ታሪክ ለመረዳት ይቻላል።

የቤተ ክርስቲያን ፈውስ

1. መግቢያ

የቤተ ክርስቲያን ፈውስ ይመጣ ዘንድ አስፈላጊ የሆነበትን ምክንያት ለመረዳት የሚቻለው አስቀድሞ በሽታዋ ምን እንደሆነ ሲታወቅ ነው። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ባለመድኃኒትን የሚፈልጉት ጤነኞች ላይሆኑ በሽተኞች እንደሆኑ ተናግሮአል፤ (ማቴ. 9: 12)። ለበሽተኞች ሁሉ ፈውስ እንደሚያስፈልጋቸው ቢታመንም፤ መፈወስን የማይፈልጉና መድኃኒትን እንኳ ለመውሰድ ፈቃደኞች የማይሆኑ በሽተኞች እንዳሉ ሁልጊዜ የሚታወቅ እውነት ነው። በሽተኞች ሆነው መድኃኒትን በመውሰድ መፈወስን ለምን አይፈልጉም? ብለን ብንጠይቅ ሁለት ምክንያቶች ከፊታችን እንደመልስ ድቅን ይሉብናል።

* አንዳንድ ሰዎች ከበሽታ ጋር ለረጅም ጊዜ ሲዛመዱና ሲጥሉ ከመድኃኒትና ከፈውስ ይልቅ የበሽታን ዝምድና ይመርጣሉ። እንዲያውም በምሳሌ አጠናክረው ምርጫቸውን ሲገልጹ፡- ከማያውቁት መንፈስ ቅዱስ የሚያውቁት ሰይጣን ይሻላል ብለው በገሃድ ይናገራሉ።

* በሽታቸውን፣ ቀሳቸውን፣ ስብራታቸውን፣ ወዘተ ለወጪ ወራጁ መንገደኛ በማሳየት ምጽዋትን ስለሚለምኑበትና ስለሚቀበሉበት በሽታቸውና ጉዳታቸው ጥቅም አስገኚና መተዳደሪያ ስለሚሆንላቸው መፈወስን የማይፈልጉትም አሉ። እንደዚህ ባለ ሁኔታ ውስጥ የሚገኙ የገብረተሰብ ክፍሎች ምንም በሽተኞች ቢሆኑ፤ ፈዋሽ መድኃኒት እንዳለ ቢነገራቸውም ሌሎች በሽተኞች እየተፈወሱ መሆናቸውን ይያውቁትም የሚሰሙት ቃልና የሚናፈቸው ዕውቀት የመዳን ፍላጎትን በውስጣቸው ሲፈጥርና መድኃኒት እንዲወስዱ ሊገፋፋቸው አይችልም።

እንግዲያውስ በጌታ ትምህርት የተጠቀሱትና ለመዳን ወደ ባለመድኃኒት ይመጣሉ የተባሉት በሽተኞች እንዴት ናቸው? ይባላሉ፡-

- የደረሰባቸው የጤና ማጣትና የአካል ጉድለት ከሰው በታች ምን ያህል ዝቅ እንዳደረጋቸው የተረዱና

- ከሰው በታች ሆኖ መገኘትን በመጥላት ቁሚገኙበት የበታችነት ስፍራ ለመውጣት ማገኛውንም መሥዋዕትነት ለመክፈል ቀርጠኛ የሆኑ በሽተኞች ናቸው ልንል እንችላለን። እንደእነዚህ ያሉ በሽተኞች፤ እንኳን ባለመድኃኒት ባጠገባቸው መኖሩን ተረድተው ጊዜ ሊያበክኑ ይቅርና ቀድሞውንም፤ መልካሙን ማን ያላየናል? (መዝ. 4: 6) በሚል ስሜት መድኃኒት የት እንደሚገኝ ሊያጠያይቁ የቆዩ በመሆናቸው ፍቱን መድኃኒት መገኘቱን ሲሰሙ ለመፈወስ ወዲያውኑ ቁርጥ ርምጃ ይወስዳሉ።

ሆኖም በጌታችን ንግግርም ሆነ በዚህ ክፍል በቀረበው ግብራሪያ ልገለጽ የተቻለው በሽታ የሚመንፈስ እንጂ ደዌ ሥጋ አለመሆኑ ሊታወቅ ይገባል። የምንመለከተውም ታሪክ የ14ኛው ክፍል ዘመን የቤተ ክርስቲያናችን ታሪክ እንደሆነ ተገንዝበን ለመሆኑ

በዚያ ዘመን የቤተ ክርስቲያን በሽታ ምን ነበር? የሚለውን ወደመመልከት እንሄድ።

ሥር ሰድዶ ቤተ ክርስቲያንን እያውቃች የነበረ በሽታ ምን እንደሆነ በጥቂቱና በጥቅሉ ቢገለጽ ይጠቅማል።

2. የቤተ ክርስቲያን በሽታ ምን ነበር?

ፍሬምናጦስ ሐዋርያ ሆኖ በመጣበት ጊዜ በኢትዮጵያ ሥር የሰደዱ የተለያዩ የመኖሪያ አምልኮዎች እንደነበሩ ከዚያም በውስጡ ለተተከለው ክርስትና ፀር በመሆን ጥቃት ሲያደርሱ የኖሩና ሁላችንም የተጨመሩት ዋና፣ ዋናቹ በሽታዎች የሚከተሉት ናቸው።

2.1 የነገደ ኩሽ የአምልኮ መንፈስ

በቀዳሚነት ወደ ኢትዮጵያ በሰሜን በምዕራብና በደቡብ በኩል እየገቡ በነዋሪነት የሰፈሩ ከነገደ ካም የኩሽ ልጆች ናቸው ብለው ታሪክ አዋቂዎች ይተርካሉ። እነርሱም በወራጅ ወንዝ፣ በኩሬ፣ በሐይቅ፣ በተራራ፣ በዛፍ፣ በእንስሳ፣ በአራዊት ያመልካሉ፤ የዘር ግንዳቸውን መኖሪያነትም ይግጠናሉ። (ሙራ ቁ. 3)

2.2 የሣባውያን የአምልኮ መንፈስ

ከደቡብ ዐረቢያ ተነሥተው ከነገደ ኩሽ ቀጥሎ በሰሜን በኩል ገቡ የተባሉት ከነገደ ሴም የሆኑት ሣባውያን ሲሆኑ አምልኮአቸው በሰማይ ሠራዊት፡- በሐይቅ፣ በወረራ፣ በከዋክብት እንደነበረ ይተርካል። (ሙራ ቁ. 3)

2.3 የአረታውያን አምልኮ

በተለያዩ ጊዜ በተለይም ከክርስቶስ ልደት በፊት በ722 ና በ586-539፣ በተጨማሪም ከ67-70 ዓ.ም. የገቡት እስራኤላውያን በሀገራቸው ውስጥ በተለያዩ ቦታዎች ለፍረው ሲኖሩ በአብዛኛው አምልኮአቸው በሕገ አረት መሠረት ሲሆን፤ እነሐናና ቀዳራ ባቆዩዋቸው ፀረ ክርስቶስ አቋም ፀንተው የኖሩ መሆናቸው የሚታወቅ ነው። ከዚህም የተነሣ በኢትዮጵያ በክርስትና ላይ ከፍተኛ ጉዳት ሲያደርሱ እንደነበረ በታሪክ ተመዝግቧል።

2.4 የምንኩስና መንፈስ

በድንግልና እንዲያገለግሉ በጌታ የተጠሩ ምእመናን ጌታ እስካለቻላቸው ድረስ በድንግልና ሕይወት እየኖሩ ጌታ ሊያገለግሉ እንደሚችሉ የተረጋገጠ ነው (ማቴ. 19: 11-12፣ 1ቀረ. 7: 25-38)። ምእመናን በድንግልና የሚኖሩትም በክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ ከተገኘው ጽድቅ የበለጠ እናገኛለን ብለው ላይሆን እነኢፕሮስና ሌሎችም ሐዋርያት ትዳር ይዘው እንዲያገለግሉ ሲጠሩ፤ ሌሎች እንደ እነዳውሎስ ያሉት በድንግልና ሕይወት እንዲያገለግሉ ስለሚጠሩ እነርሱም ለተመሳሳይ አገልግሎት መጠራታቸውን ስለሚያምኑ ነው (1ቀረ. 9: 5)።

በተከፋፈሉት ጉዳዮች ላይ በደ ኢትዮጵያ የገባው ሥርዓተ ምንኩስና ግን በጌታ የቀጥተውንና በእግዚአብሔር ጸጋ በወንጌል የተገለጠውን የሰውን ደኅንነት በማናቅ «እጸድቅ ያለ መንኩስ፣ እካስ ያለ ምክንያትና ልዩ ወንጌል ነው» (ገላ. 1: 6-9)። በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ካልሆነ በቀር ሌላ ሰማንያ ደኅንነት እንደሌለ (ሐ. ሥ. 4: 12) የሚያውቅ ሰይጣን፣ የግብር ልጆቹ የሆኑ ሰዎች ከእጁ እንዳይወጡ በማሰብ ዓይነ ልቦናቸውን ከኢየሱስ ክርስቶስ ላይ አንስተው እርሱ በፈጠረው ሥርዓተ ምንኩስና ላይ እንዲያሳርፉ አደረገ፤ ሊያገኙ የማይችሉትንም ጽድቅ ከሥርዓተ ምንኩስና እንዲጠብቁ በማድረግ አታለላቸው። ይልቁንም በክርስትናቸው

መጀመሪያ ላይ ከክርስቶስ ጋር መዋታቸው፣ መነሣታቸውን ያመለክታል። የጥምቀት ቃል ኪዳን በግሰካድ ለሥርዓት ምንኩስና በገላ መዋትን የሚያሳይ ሥርዓትን እንዲፈጽሙ አደረጋቸው።

እንደ እውነት ከሆነ ምንኩስና ከዚህ ባሕርይ የተነሣ አዲስ እምነት፣ ልዩ ወንጌል መሆኑን በይፋ አሳውቆ ቢሆን ኖሮ ወይም በሕንድና በሌሎች ሩቅ ምሥራቅ አገሮች በሚሠራበት ሁኔታ ግለት በተለመደው የኦሪግኒንት መንፈስ ቢሠራ ኖሮ በክርስትና ጃንጥላ ሥር ተጠልሎ አሁን ያደረሰውን ጉዳት ያህል ሊያደርስ ባልቻለ ነበር።

2.5 የእስልምና መንፈስ

አንድ እምነትን እናምናለን፣ ነቢያትን እንተበላለን፣ ኢየሱስ በድንገልና ከግርያም መወለዱን እናምናለን በሚል የተቀባዩ አነጋገር ወደ ኢትዮጵያ የገባው እስልምና ለቤተ ክርስቲያናትን እንደሁለተኛ እምነት ሆኖ ተቋቋመ።

2.6 በፈጠራ ታሪኮች የሚሠራ የሐሰት መንፈስ

ነገደ ዛግዬን ለመጣል የእስክንድርያ ቤተ ክርስቲያንና አቡነ ተክለ ሃይማኖት ፈጥረው የሰበኩት ሐሰተኛ ታሪክ ለብዙ ምእት ዓመታት ለቤተ መንግሥቱና ለቤተ ክህነቱ የሰበከት መሠረት ሆኖ እውነትን አዛብቷል። ፀረ ክርስትና የሆኑ የፈጠራ ታሪኮችን የያዙ ገድላትን፣ ድርሳናትን፣ ተአምራትንና የመሳሰሉትን እየጻፈች እንድታሠራዋ መንፈሳዊ የፈጠራ ታሪኮችን ለመጻፍ የሚያስችሉ ዘዴዎችን ለቤተ ክርስቲያን አለማምደታል።

2.7 የሙታን ነፍሳትና የመናፍስት አምልኮ

ከስምንተኛው ምእት ዓመት ጀምሮ ከወደ ባሕር ማዶ በሚፈልሱ መካከላት ሰባኪነት ያንቀላቁ ቅዱሳን ነፍሳትና መናፍስት።

ሀ. በስሟቸው በሚሠሩና በሚሰየሙ ሕንጻዎች፣ በሚሣሉላቸው ሥዕሎችና በሚቀረጹላቸው ምስሎች ውስጥ ያድራሉ፣ ይገኛሉ።

ለ. ዕጣን ቢታጠግላቸው መዓዛውን ያሸታሉ፣ መብራት ቢበራላቸው በብይሃት ይደሰታሉ።

ሐ. የሙገላ ቅኔ ቢደረደሩላቸው ይሰማሉ፣ ይረካሉ።

መ. የሕያዋንን ጸሎት ይሰማሉ፣ ይፈጽማሉ።

ሠ. በሰውና በእግዚአብሔር መካከል ሆነው በመካከለኛነት ያገለግላሉ።

የሚለው ትምህርት ውስጥ ለውስጥ እየተስፋፋ ሥር ሰድዶ መጥቶ እንደነበረ በጮራ ቁጥር 12 ተገልጿል። በዚሁ በ14ኛው ምእት ዓመትም በዐፄ ዳዊት ዘመን በግማደ መስቀል የተሰየመ ዕንጨትና ልዩ፣ ልዩ ሥዕሎች ከኢየሩሳሌም በገንዘብ ተገዝተው መጥተዋል ተብሎ ይተረጎባል። በመላእክትና ባንቀላቁ ቅዱሳን ስም ራሳቸውን ለሰየሙ መናፍስት በተደረሰ ድግሞቶች ከመናፍስት ጋር የመቁራጥ ሥራም ሲከናወን ኖሯል።

እንግዲህ ከዚህ በላይ ለቤተ ክርስቲያን እንደተሰበ በሽታ የሚቋጠሩት ዋና ዋና የአምልኮ መናፍስት

(1) በነገደ ኩሽ አምልኮ የሚሠራ መንፈስ

(2) በሣባውያን አምልኮ የሚሠራ መንፈስ

(3) ሕገ ኦሪትን ተገን በግድረግ በፀረ ክርስቶስነት የሚሠራ መንፈስ

(4) ጽድቅ በሥርዓት ምንኩስና ነው የሚለው መንፈስ

(5) የእስልምና መንፈስ

(6) በፈጠራ ታሪኮች ክርስትናን የበረዘ መንፈስ

(7) ባንቀላቁ ቅዱሳንና ልዩ ልዩ መናፍስት ስም ራሱን የገለጸ የአምልኮ መንፈስ

እነዚህ ሁሉ ከእነሣቸው በዘመንና በቦታ ተለያይተው ይሠሩ የነበሩ ቢሆንም አማኞቻቸው ፡-

* በጉርብትና በመኖር

* በጋብቻ በመጣመር፤

* በጓጉል ልውውጥ ያካባቢያት በመቀራረብ

* በመርነት በመመስቀልና ተቋቋሚ በመኖር

አንዱ ከሌላው ዐውቆም ይሁን ላያውቅ የሚወርሰውን እየወረሰና የራሱንም እያወረሰ ዓመታትን ስላሳለፈ ያንዱ ክፍል ባህላ አምልኮ በሙሉም ሆነ በከፊል በሁሉም የሚገኝና የሚሠራ፣ የሁሉም አምልኮ ደግሞ በአንዱ የሚገኝና የሚሠራ ወደ መሆን ደርሷል። ለምሳሌ እስራኤል ባንድ ጊዜ እግዚአብሔርን በግምለካቸው ላይ ተጨማሪ አድርገው የአካባቢያቸውን አግልክት ያመልኩ እንደነበረው ግለት ነው፤ 1ነገ. 18፣ 21፤ 2ነገ. 17፣ 7-18።

እንግዲህ ከዚህ በቆዳዊ ትፈውስ ዘንድ እግዚአብሔር ለቤተ ክርስቲያን አሰባሳት፤ እንደሰለመድጋት ወይም እንደሐኪም ሆኖም ያገለገል ዘንድ፣ እንደገድሉ አጻጻፍ፣ በፀሐይ አቡነ እስጢፋኖስና ተከታዮቹን አስነሣተው።

3. እስጢፋኖስና ለቤተ ክርስቲያን የተላከ ፈውስ

ዐሥራ አራተኛው ክፍለ ዘመን ሲፈጸም በተቃረኞች በዐፄ ዳዊት ዘመን መንግሥት፤ በ1380 ዓ.ም. እስጢፋኖስ ተወለደ ተብሎ ይተረጎባል። ገድላ እስጢፋኖስንና ገድላ አገውን ዋቢ በግድረግ የቤተ ክርስቲያን ታሪክ አስተዋደለ።

* ስለ እስጢፋኖስና ደቀ ሙሳውርቱ አገልግሎት

* በእነርሱም ላይ ከመንግሥትና ከቤተ ክርስቲያን ስለደረሰባቸው ጥፍጨፋ ዐጠር ባለ መንገድ ተርኳል።

3.1 የእስጢፋኖስ ልደትና አስተዳደግ

«ገድገ አንበሳ» የሚል ስም የወጣለት አንድ ሕፃን በአጋሚ አውራጃ፣ ስቡሐ በምትባል ቀበሌ ተወለደ። አባቱ ብርሃነ መስቀል፣ እናቱም ሣራ ይባሉ ነበረ። ሕፃኑ ገና በእናቱ ማገፀን ሳለ በኃይለኛነት ታዋቂ መኩንን የሆነው አባቱ ብርሃነ መስቀል ሞተ። ከጥቂት ጊዜ በኋላም የመኩንን ሚስት ሣራ ወንድ ልጅ መውለዱ ተሰማ።

የሕፃኑን መወለድ የሰሙት ዘመዶቻቸውም ተሰብስበው የአባቱን ጋሻና ጦር የሚያነሣ፣ ስሙንም የሚያስጠሩ ይሆናል ብለው ተመኙና ሕፃኑን «ገድገ አንበሳ ፡- የአንበሳ ቅሬታ (የአንበሳ ግልገል)» ሲሉ ሰየሙት። «ሐሳቤ እንደሐሳባችሁ፣ መንገዳችሁም እንደመንገዱ አይደለም» ተብሎ እንደተጻፈው ሆነና (ኢሳ. 55፥8-9) ገድገ አንበሳ ሲያድግ ዘመዶቹ ይሆናል ብለው የሚጠብቁትን ለመሆን ፈቃድና ዝንባሌ ሳይኖረው ቀረ፤ አሳዳጊውም ከነበረው ከአጋቱ ቤት ከበለለና ወደ ትምህርት ቤት ገባ።

3.2 ገዳማዊ ኑሮን መረጠ

እናቱና ዘመዶቹ ትምህርቱን እንዲያቋርጥ ለግድረግ ያደረጉት ጥረት ካለመሳካቱም በላይ፣ ገድገ አንበሳ በአካሉም በእእምሮውም እያደገ ሲሔድ፣ የነፍሱን መዳን በእርገጠኛነት የሚጨብጥበትን መንገድ ለማወቅ፣ በዚያም ለመጓጓዣና በሚያገኘው የመዳን ዋስትና ተሸፍኖ ነፍሱ ፍጹም በሆነ ማየ ዕረፍት እየተረከቱለት ትኛር ዘንድ ቋርጦ ተነሳ።

ተሰዋቱ ቅዱሳን ወደ ኢትዮጵያ ገብተው ሸው በሥርዓተ ምንኩስና ፍጹም ወደሆነው መዓርገ ጽድቅ ይደርሳል የሚል ስብከት አስፋፍተው ከሰበኩበት ከሰድስተኛው ምእት ዓመት ጀምሮ በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ሞት በሰው ኃጢአት የመጣ ፊደል ሞት የተከፈለ መሆኑን መገንዘብና ማመንካተራው ሰው ይቅርና ከቤተ ክርስቲያን መምህራን እንኳ ተሰውሮ ነበር። ሰው በሚያደርገው ተጋድሎ በኃጢአቱ ሊቀበለው የሚገባውን ዕዳ ሞት ለመካፈል ዕውሮ ድንሰሩን የሚቀበዘበዘበት ጨለማ ከቤተ ክርስቲያን ሰፍኖ ነበር። ገድገ አንበሳም ለመጽደቅ ሲል ወደቀደጸ ገዳም ገባ፤ በዚያም

በሰባዊ ወንጌልነት ተሰማርተው ብዙ ደቀ መዛሙርትን ያፈሩት፤ የአባ ገብረ ነገሥት ትምህርት ወደ ልቡ ገባ፤ አሰላለሰው። ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ የፈጸመውን ሰውን የማዳን ሥራ ሰው በእምነት ቢቀበለው መዳንና መጽደቅ የእግዚአብሔርም ልጅ የመሆን መብት ተሰጥቶታል። ላለፉ ገና ድንገተኛ ነፍስን በሥራ ለማምረት ከቦታ ወደቦታ መንከራተቱ አባ ገብረ ነገሥቱን ሳያሳዝናቸው አልቀረም፤ እርሳቸውም እንደዚህ የመሰለውን የሰዎችን ችግር ተረድተው በክርስቶስ ደም ወደተገኘው የኃጢአት ስርየት ፈታቸውን እንዲያዙ የሰበኩ አባት ነበሩ ይባላል።

አባ እስጢፋኖስ የሰውን ደንገነት የሚናገሩ ጥቅሶችን መላለሱ በማጥናት ለልቡ መጽናናትን አገኘ። ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀሉ ላይና በትንሥኤው በሠራው ሥራ መታመን፤ ሰውን ከጨለማ ሥልጣን ወዲያው የማዳን፤ ወዲያው የኃጢአትን ስርየት የመስጠት፤ ወዲያው ወደ ውድ ልጁ መንግሥት የማፍለስ ተአምራታዊ ኃይል እንዳለው (ቆላ. 1፡13-14) አመነና። በዚህ ሁኔታ የተገኘ ሰው ከፍርድ ቀን በፊት መጻኑን አረጋግጦ፤ ድኛለሁ ብሎ ሊመሰክር እንደሚችል ተረዳ። በዚህም ተጽናኑ በነፍሱ ሐሢት አደረገ። በመዝሙር 40፡1-4 እንደተጻፈው ስለሆነለት አምላኩን አመሰገነ።

3.4 የእግዚአብሔርን ቃል ማጥናትና ማስጠናት

መንፈስ ቅዱስ የኃጢአት ስርየት የሚገኝበትን መንገድ ለአባ እስጢፋኖስ ገለጸለት ሲባል ለጳጳሩ ገድሎ (ለተጋድሎው) ዋጋ ይሆንለት ዘንድ የኃጢአትን ስርየት ሰጠው ማለት እንዳልሆነ ሊታወቅ ይገባል። በጸም፤ በጸሎት በምጽዋትም ድንገተኛ ነፍሱን ለማግኘት ይጥር ለነበረው ቆርኖኤዎስ እየደከመበት ባለው መንገድ ቢጓዝ እስከምንጊዜውም ሊድን እንደማይችል እንዲረዳ፤ ትድንበት ዘንድ በእግዚአብሔር የተዘጋጀውን መንገድ ጴጥሮስ ያሳይሃል እንደተባለ ለአባ እስጢፋኖስም እንደዚሁ ሆነለት ማለት ነው። ጌታ ለአባ እስጢፋኖስ አዲስ መንገድ አሳየውም፤ ሳያስተውለው የቂየውን ያንኑ ዓለምን አንድ ጊዜ ያዳነበትን ጥበቡን ገለጸለት ማለት ነው።

ሰው በፈቃዱ ጉድጓድ ውስጥ ቢገባና ቢዘጋ፤ ቢመራመርም ይህን ጥበብ በጥረት ሊያገኘው አይችልም፤ በእግዚአብሔር ጸጋ ከሆነ ግን እዚያ መሆኑ እንዳያገኘው አያደርገውም። ጌታችን ተሰቅሎበት ወደነበረው ወደ ቀራንጥ ኮረብታ በአካለ ሥጋ ሄዶ ቢፈልገው ዓለምን ያዳነውን የእግዚአብሔርን ጥበብ እዚያ አያገኘውም፤ በእግዚአብሔር ጸጋ ከሆነ ግን እዚያ መሆኑ ከማግኘት አያገደውም። በእግዚአብሔር በኩል የሚሆነው እርሱን የመግለጡ ሥራ፤ በሰውም በኩል የሚሆነው እርሱን የመቀበሉ እሾታ በእግዚአብሔር ጸጋ የሚከናወን ስለሆነ ጥረት ያደረገ ሳያገኘው በቤቱ ተገኝቶ ያለው ያገኘዋል። በቤት ያለ ሳያገኘው እየጣረ ላለው ከጥረቱ ጋር ባልተያያዘ መንገድ ይገለጽለታል።

ኤጲፋንዮስ ከመጽሐፍ ቅዱስ ጋር በመስማማት እንዳብራራው የዚህ ዓለም ሀብት ሁሉ ቢደመር እግዚአብሔር ሰውን ሳዳነበት ጥበቡ ዋጋ የመሆን ብቃት የለውም። ክብር፤ ውዳሴ፤ አምልኮ፤ ሰግደት ለእርሱ ይሁንና ዓለም የዳነበት የእግዚአብሔር ጥበብ የተባለው ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው (1ቆሮ. 1፡30-31)። የተገለጠውም በእግዚአብሔር ቃል ነው። በሚመራው በመንፈስ ቅዱስ እየታገዘ በቃሉ ውስጥ የፈለገ ያገኘዋል። ከዚያ ውጪ ግን ማንም በምንም አያገኘውም። ሮሜ 10፡14-17፤ 1ቆሮ. 15፡1-4።

አባ እስጢፋኖስ ነፍሱን ያጉበጣትንና ያስጨነቃትን ሸክም ይዞ ለብዙ ዓመታት ተቅበዘበዘ። ተንከራተተ፤ እንቅልፍ ዐጣ፤ ሥጋውንም ጉዳ፤ ዳሩ ግን የሰው ልጅ ሁሉ የየራሱን ሸክም የሚቀበልለትን ያጣ ሆኖ አገኘው እንጂ የርሱን ሸክም ተቀባይ ከሰውም ከመልአክም አላገኘም። በመጨረሻ በእግዚአብሔር ቃል «እናንተ ደካሞች ሸክማችሁ የከበደ ሁሉ ወደ እኔ ኑ፤ እኔም አሳርፋችኋለሁ» የሚለውን (ማቴ. 11፡28) መንፈስን የሚመስጠውን ቃና ያለበትን ጥዕም ዜማ ወደሰማዎት ስቅጣጫ በነፍሱ ቀና ባለ ጊዜ ከመስቀሉ የፈሰሰው ገጹ ልጁም እንደትልቅ ጽጉን የሚቆጠረውን ሸክም ከነፍሱ ላይ ሲያንከባልልለት ታወቀው። እንዲሁም አለ። «በዚህ መስቀል ላይ የተቸነከረውና በዓይኑ መንፈስ

እያየሁ ያለው ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ የቄሰለው ለካ ስለእኔ መተላለፍ ኖሮአል፤ እስኪደቅቅ ድረስም መከራ የተቀበለው ለካ ስለ እኔ በደል ኖሮአል፤ ለካ የኔን ኃጢአት ሁሉ እግዚአብሔር በእርሱ ላይ አኑርታል፤ እርሱም ወደ ተሸከሞታል፤ ዋጋውንም በሥጋውና በነፍሱ ከፍሏል፤ እግዚአብሔር ከእኔ ላይ አንሥቶ የወሰደውን የኃጢአት ሸክም እኔ እስከ ሃፈ ድረስ እንደተሸከምሁ ሆኜ የኖርኩት ከእግዚአብሔር ጋር በውሳኔ ባለመስማማት ኑሮአል፤» (ኢሳ. 53፡4-6) በሚል እርግጠኝነት መንፈሱ ዐረፈች፤ በመንፈስ ቅዱስም ሐሢት አድርጋ ዘመረች።

ይህ የውስጥ ሁኔታ መለወጥ በአባ እስጢፋኖስ እፍኦዊ ሕይወትም ታላቅ ለውጥ አመጣ። ከዓይኑ ልቡ ቅርፈት የወደቀለት ሰው መንፈሳዊውን ነገር አጥሮቶ የማየት ችሎታ ስለሚኖረው ቅዱሳት መጻሕፍትን በማጥናት ትርጓሜያቸውን በተጻፉበት መንፈስ ማስተዋል ችለ፤ 1ቆሮ. 2፡10-16።

ለለማወቅና አለማስተዋል በእርሱ ላይ ያደረሰው ጉስቶልና ምን ያህል እንደሆነ አስቦ እንደርሱ ጽድቅ ለተጠመት ወገኖቹ ለእርሱ የተገለጸለትን የደንገነት ምስጢር እንደ እግዚአብሔር ቃል ማስተማር ጀመረ። «እናንተ ጽድቅን የምትከተሉ እግዚአብሔርንም የምትሹ፤ ለሙኝ፤ ከእርሱ የተቆረጣችሁበትን ድንጋይ፤ ከእርሱም የተቆረጣችሁበትን ጉድጓድ ተመልከቱ። ወደ አባታችሁ ወደ አብርሃም፤ ወደ ወለደችሁም ወደ ሣራ ተመልከቱ። ይላል የእግዚአብሔር ቃል (ኢሳ. 51፡1-2)። ጽድቅን በመፈለግ እየደከሙ ላሉ፤ ነገር ግን በሚደከሙበትና በያዙት መንገድ ምንጊዜም ጽድቅን ሊያገኙ ሊሟይችሉት ወገኖቹ፤ እግዚአብሔር እምነቱን እንዲሁ ጽድቅ አድርጎ የቆጠረለትን የአብርሃምን ዱካ ይከተሉ ዘንድ አባ እስጢፋኖስ አሳሳበ። በዙሪያው ለተሰበሰቡት ሁሉ እንደ መርገም ጨርቅ አስጸያፊ የሆነውን የራሳቸውን የጽድቅ ቡቱቶና ድራቶ አውልቀው በመጣል እጅግ ውበት ያለውን አንጻባራቂውን የእግዚአብሔርን ጽድቅ ተጉናጽፈው እንዲሸምጡበት አስተማረ። 2ቆሮ. 5፡21።

3.5 ከቆየጸ ተሰደደ

እስጢፋኖስ ባደረገው በትምህርቱ የተለየና የሰውን ትኩረት የሚስብ ሆኖ መታየት ጀመረ። እንደቀድሞው ለመጽደቅ ብሎ ራሱን ባያገብቅልም እንደ እግዚአብሔር ቃል በመጠን መኖርን ተለማመደ (1ተሰ. 5፡6፤ 1ጴጥ. 5፡8)። በገዳሙ ውስጥ የተለመደውን ሥጋና የሚያስከር መጠጥ ላለመቀበል ወሰነ (ኤፌ. 5፡15-18)። በዚያ ፈንታ እንጂራን ለመብል ውሃን ለመጠጥ መረጠ። ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ራሱን ለአባቱ የመጣ ሽታ የሚሆን መባና መሥዋዕት አድርጎ ስለ እርሱ እንደሰጠለት፤ አባ እስጢፋኖስም የጌታውን እርሳያ በመከተል ሁለንተናውን እግዚአብሔር የሚከብርበት ቅዱስ መሥዋዕት አድርጎ አቀረበ (ሮሜ 12፡1፤ ኤፌ. 5፡1-2)።

ቅዱሳት መጻሕፍትን በእጁ እየጻፈ ከማራባቱም በላይ ከሸያጩ በሚያገኘው ገንዘብ ራሱንና ችግረኞችን ለመርዳት ችለ። መጻሕፍትን በእጅ ጽሕፈት የማራባት ሥራውም ቅዱሳት መጻሕፍትን በጥልቀት ለማጥናት እጅግ የሚረዳው ሆኖ አገኘው።

በቆየጸ ገዳም ውስጥ የእርሱና የደቀ መዛሙርቱ ሕይወት (አድፍር) ያስቀናቸው የገዳሙ አበምኔትና መነኮሳት ደቀ መዛሙርቱን ከእርሱ እንዲለዩ መከራቸው። ጥጂን ከእናቱ ለመለየት እንደማይችል ዓይነት ሆነና ደቀ መዛሙርቱ ከእርሱ ጋር ይበልጥ ተጣበቁ እንጂ ጠላቶች እንዳሰቡት አልሆነላቸውም። የሰም ማጥፋት ዘመቻቸውም፤ ለእስጢፋኖስና ለደቀ መዛሙርቱ ይበልጥ ተወዳጅነትን ጨመረላቸው። ዘመላትነት የተነሡበት የገዳሙ አስተዳዳሪም በዋናነት የሚታወቀውን ደቀ መዛሙሩን አስከረዙን ከገዳሙ ቆየጸ ሲያባርሩት እስጢፋኖስን ግን አስረው አጉላሉት።

ከሦስት ዓመት እስራት በኋላ እስጢፋኖስን ከገዳሙ ቆየጸ አስወጡት። አባ እስጢፋኖስም አቡከረዙን ከእርሱ ተለይቶ በነበረበት ጊዜ ወዳጃቸው ማህበረ ወንጌል ሄዶ የወንጌል አገልግሎቱን ቀጠለ። ለወደፊቱም የክርስቶስ ብርሃን ወንጌል ለሀገሪቱ የሚያበረባብትን ዕቅድ ከደቀ መዛሙርቱ ጋር በመመስከር ነደፉ። ለሥራውም ከገደቡን አስፈላጊ ኖቸው የተባለ 9 ዐበደትና 15

ገፅ 47 በድምሩ 24 ግንብራትን በሸፈ፣ በአዲት፣ በዛና፣ በናዕደር፣ በተንቤገና በአጋሚ አድቋሙ። ከእነዚህ ግንብራት ሥር የተዋቀሩ፣ አንዳንድ የግንብር አባል የሚመራቸው፣ እያንዳንዳቸው ተጨማሪ 11 አባላት የሚገኙባቸው «ግንደር» በሚል ስያሜ የተምር ግስተማር አገልግሎት የሚሰጥባቸው ቡድኖች ተዋቀሩ። ወንዶች አባላት አገሬ (ወንድሞች)፣ ሴቶች አባላትም አገት (እገቶች) በመባል እየተጠሩ በየተመደበላቸው ግንብርና ግንደር ያገለገሉ፣ ይገልገሉም ነበር። በየትኛውም ግንብርና ግንደር ውስጥ በየናነት የተያዘው ቅዱሳን መጻሕፍትን ግንብብና ግጥናት፣ በቃልና በሕይወትም መተርጎም ነበር። ከዚህ በተጨማሪ በእጅ ሙያና በግብርና ሥራ አዘውትሮ በመጠመድ ራሳቸውን፣ ግንብራቸውንና ከዚያም ውጪ ያሉትን ችግሮች ለመርዳት መቻል ሁለተኛው ዓላማቸው ነበር።

4. በእስጢፋኖስ ላይ በየጊዜው የቀረቡ ክሶች

4.1. ንጉሡ ሰሎሞናዊ አይደለም ብሏል ተባለ

ይኩና አምላክን ሰሎሞናዊ ለማድረግ በአቡነ ተክለ ሃይማኖት በፈጠራ የተቀናበረ የታሪክ መሠረት ከተጣለ በአባ እስጢፋኖስ ዘመን ገና 150-160 ዓመታትን አስቀጥሯል፤ ታሪኩ በተፈጠረበት ጊዜ የነበረው ትውልድ ዐልፎ የሁለተኛው ዙር ትውልድ ይኖር የነበረበት ጊዜ ነው። የእነእስጢፋኖስ ዘመን የመንግሥት ሥልጣን «የግድ ንጉሡ ሰሎሞናዊ ነው ቡሉ» ለማሰናት በተጠናከረ ክንድ ገና የሚንቀሳቀስበት ጊዜ ነበር። ታሪኩ በተነገረበት ዘመን ከነበረው ትውልድ እውነት የተነገረው የሁለተኛው ዙር ትውልድ ደፍሮ ለመቃወም ባይሞክርም የሚያውቀውን የነገሥታቱን ኢስሎማዊነት ውስጥ-ለውስጥ በውይይት ያነጣው የነበረ መሆኑን ልንገምት እንችላለን።

በሹመት ላይ ሹመት፣ በሀብት ላይ ሀብት ለመጨመር የሚጓጉ የበታች ሹማምንት፣ ይልቁንም ይህን ለመሳሰለ ጥቅም-አስገኝ ዳይ የማይቀደሙ የቤተክህነት ወገኖች በየገዳሙና በየደብሩ በመካከላቸው በምእመናን መካከል እየተዘዋወሩ በመለታቸው ወራ የሚያቀርቡላቸውን ሰላዮች ሳያሰግሩ አልቀሩም። እንግዲህ አባ እስጢፋኖስ ከተከሰሰባቸው አንዱና የመጀመሪያው፣ «ንጉሡ እስራኤላዊ አይደለም ብለሃል» ተብሎ ነበር። አባ እስጢፋኖስ በዐፄ በድልናኝ ችሎት ላይ ቀርቦ ለዚህ ክስ መልስ እንዲሰጥ በተጠየቀ ጊዜ «ከእስራኤል ዘሥጋ እስራኤል ዘመንፈስ ደብልጥ የለም?» በማለት ጥያቄውን በጥያቄ መለሰ። ንጉሡ እስራኤል ዘመንፈስ ሲሆን፣ የበለጠውን ይዞአልና ከዚያ የሚያንሰውን እስራኤል ዘሥጋን ባይሆን ከብሩን አይቀንስበትም ለማለት ያመጣው ሐሳብ መሆኑን የተረዳው ንጉሥ በአባ እስጢፋኖስ መልስ አስማጥ ስለ ተደሰቱና ስለረካ ወደ ስፍራው ተመልሶ ግስተማሩን እንዲቀጥል ፈቀደለት።

4.2 ትምህርቱንና አኗኗሩን በሚመለከት ብዙ ጊዜ ተከሷል

የቅዱሳን መጻሕፍት ንባብና ትርጓሜ በጆሮአቸው ያላለፈባቸው መካከላት ዘግይተውም ቢሆን እንደሚከሉት አባ እስጢፋኖስ ያውቅ ስለነበረ፣ መከላከያ ይሆንለት ዘንድ መሠረተ እምነቱን ቀርጾ ለእጁ በማቅረብ አስመርምርና አስፈቅዶ ነበር። ባሁኑ ጊዜ ለጥናት ጠቃሚ ሊሆን ይችላል የነበረው የእስጢፋኖስ መሠረተ እምነት የተቀረጸበትን ሰነድ ግጥናትና ለአንባቢ ለማቅረብ አለመቻሉ ያሳዝናል።

ዛሬም ከቤተ እስጢፋኖስ እንደሆነ የሚነገርላቸው አንዳንድ መምህራን ግን አባ እስጢፋኖስ ያን ጊዜ ለእጁ አቅርቦ ይሆን እንዳስተምር ይፈቀድልኝ ቢል ጥያቄ ካቀረበበት አስተምህሮ ጥቂት ዛሬ በመጽሐፈ ሰዓታት ውስጥ ያለበታው የገባው ድርሰት መሆኑን ይጠቁማሉ፤ ሲዘረዝሩም፡-

- * በግእዝ፣ በአራራይ፣ በዕጃል የሚዚሙ ሦስት ቅዱስ፣ ቅዱሶችና
- * ጥንሰነ መክብርን በመባል የሚታወቀው

ከእስጢፋኖስ አስተምህሮ የተወሰዱ እንደሆኑ ይናገራሉ። እነዚህ ወገኖች እንደሚሉት የተጠቀሱት ድርሰቶችና የአባ ጊዮርጊስ ሐሳብ በፍጹም ተመሳሳይነት የላቸውም ለምሳሌ፡-

(1) አባ እስጢፋኖስ ምስጋና የሚገባውን እግዚአብሔርን ብቻ በምስጋናው ሲያከብር፣ አባ ጊዮርጊስ ግን በተለይ በማርያም ስም የተሰየመውን መንፈስ በማማከስ ይታወቃሉ፤

(2) አባ እስጢፋኖስ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን የሰማዕታት እክሊል እንደሆነ ሲናገር አባ ጊዮርጊስ ግን ማርያም ናት ባይናቸው።

(3) አባ እስጢፋኖስ ለዐላ ባሕርይ የሆነውን እግዚአብሔርን ብቻ ማክበረ መላእክትና ነፍሳተ ጸድቃን ያመሰግኑታል ሲል፣ አባ ጊዮርጊስ ግን በላሳነ ሱራፊልና ኪሩቤል በአፈ ቅዱሳንም የምትመሰገን ማርያም ናት ይላሉ።

(4) አባ እስጢፋኖስ ኢየሱስ ክርስቶስን ሞገሳችን ክብራችን የደገነንታችን ቀንድ ነው ሲለው፣ አባ ጊዮርጊስ ግን የክብር መገኛ (ዐዘቅተ ክብር) ማርያም ናት ባይናቸው።

(5) አባ እስጢፋኖስ ማዕበል የማይደፍረው መርከብ ኢየሱስ ክርስቶስ እንደሆነ ሲገልጽ፣ አባ ጊዮርጊስ ግን ሐመር (መርከብ) ማርያም ናት ይላሉ።

(6) ኢየሱስ ክርስቶስን የደገነንታችን ሞስትና የሰላማችን አለኝታ የሚለው አባ እስጢፋኖስ ሲሆን፤ አባ ጊዮርጊስ ግን የሰው ሁሉ መመኪያ ማርያም ናት ባይናቸው።

በጠቅላላው አባ ጊዮርጊስም ሆኑ ሌሎች የአባ ዐፄ ዘርዐ ያዕቆብ ግብረ በላ ጸሐፊዎች ሁሉ ዓላማቸው በቅዱሳን መጻሕፍት ላይ የተመሠረተውን የአባ እስጢፋኖስን አስተምህሮ መናድና ማፍረስ ስለሆነ፣ በሕገ፣ በትንቢት፣ በመዝሙራት ስለ ክርስቶስ የተነገረውን ሁሉ (ሉቃ. 24፥44) በመለወጥ ለማርያም በመስጠት ይታወቃሉ። ስለሆነም ከአባ እስጢፋኖስ አስተምህሮ እየተወሰዱ በሰዓታት ውስጥ የገቡት እነዚህ ድርሰቶች ከነመግቢያዎቻቸውና መዝጊያዎቻቸው በፍጹም ከአባ ጊዮርጊስና ከመሰሉቻቸው ድርሰቶች ጋር ተመሳሳይነት የላቸውም፤ ግን በፍጹም ተቃራኒዎች ናቸው። እነዚህ አባ እስጢፋኖስና ደቀመዛሙርቱ ከተከሰሱባቸውና መከራ ከተቀበሉባቸው አስተምህሮዎች የተወሰዱ ናቸው ይላሉ የቤተ እስጢፋኖስ መምህራን።

እንደ እውነቱ ከሆነ አባ እስጢፋኖስ የተከሰሰባቸውን ነጥቦች ስንመረምር መሠረተ እምነቱ

- * የሙታን ነፍሳትን ከመማጸን (እምተ ማሕዕናተ ነፍሳተ ሙታን)
- * መናፍስትን ተስፋ ከማድረግ (እምተሰፍዎተ መናፍስት)
- * ከቅርጻ ቅርጽ አምልኮ (እምአምልኮ ኪነት) የጸዳ እንደነበረ ልንገምት እንችላለን።
- አባ እስጢፋኖስ የትምህርቱን ያህል በገዳማዊ አኗኗሩም ገጽሕናና፣ ቅድስና የተመላበት ክርስቲያናዊ ሕይወትን ይኖር ነበር እንጂ የተለባበሰ አኗኗር ፈጽሞ አልነበረበትም።
- እርሱና ደቀ መዛሙርቱ
- * አዘውትረው ቅዱሳን መጻሕፍትን ያጠኑ ስለነበረ በዕውቀታቸው እየተለመሱና እየበረቱ ይሄዱ ነበር፤ መዝ. 84፥7፤ ኢሳ. 40፥29-31።
- * እንደተማሩት ይኖሩ ነበር፤ ሐ.ሥ. 2፥42።
- * ሥራን በመውደዳቸው ራሳቸውን በመጠን ለማኖር በቅጥቸው ነበር፤ 2ተሰ. 3፥6-13።
- * ችግሮችንም ይረዱ ነበር፤ 2ቀሮ. 8 እና 9።

ስለዚህም በእነርሱ አካባቢ ያሉ ሌሎች ገዳማውያን ከእነርሱ ተቃራኒ በሆነ መንገድ የሚራመዱ ስለነበሩ፤ ሁሉንም ይቀጥሩ ነበርና ከውጪ ምጽዋት ለማቸኛ ነበሩ። ያገኙትንም ለሚያስከር መጠጥና ለሥጋ ያባክኑት ነበር። ጊዜያቸው በሥራና በመጻሕፍት ጥናት

ሰላላተያዙ፤ በሰንፍፍና በሥራ ፈትነት ከመኖራቸውም በላይ የእርስ በእርስ ክስ ነበረባቸው።

በአባ እስጢፋኖስ ማኅበራትና በእነርሱ መካከል ያለው የሕይወት ልዩነት ለሌሎች ገዳማውያን ለትናትና ለክስ ምክንያት ሆኖአቸው ነበር።

4.3 የጽዮን ክብር አስመሳይ ታሪካዊነት

ንጉሡ ሰሎሞናዊ ነው፤ ሰሎሞናዊው ንጉሥ ታቦተ ጽዮንን ከኢየሩሳሌም ይዞ መጥቷል የሚለው በሸዩው አቡነ ተክለ ሃይማኖት የተነደፈው የፈጠራ ታሪክ የምስጢራዊነት ጽጠሮ በተላሉ የሚፈታ አልነበረም።

(1) የሣባ ነገሥታት ዘር ሰሎሞናዊ ነው፤ ለማለት ወደ ኋላ የ2200 ዓመታትን ድንበር ጥሶ በማለፍ ዘር መቀጠር ያስፈልገው ነበር። እንደዛሬው ዘመን ሥነ ጽሑፍ አልዳበረም። አንዱ ነገድ የሌላውን ነገድ ታሪክ የሚያውቅበት መንገድ ከጭራ የተጠነ ነው። እያንዳንዱም ነገድ የራሱን ታሪክ በቃል ከሚነገረው ውጪ ወደ ኋላ በመሄድ የብዙ ዘመን ታሪኩን እንኳ ሊመረምር የሚችልበት መንገድ በድር ዘመን ገና አልተጠረገም። በምንም መልኩ ቢሆን ተጽፎ የተቀመጠ ታሪክ ከፍተኛ ዋጋ እንደሚኖረው ግልጽ ነው፤ ብቸኛ በመሆኑ ማስተባበያ አይቀርብበትም፤ ይህን ዘዴ ከሚገባ በላይ የተጠቀመበት አቡነ ተክለሃይማኖት ነበሩ። ሸዩው አባት 2200 ዓመታትን ወደኋላ በእግረ ጎሊና በመጓዝ መደቡ በአክሱም የነበረውን ሣባዊ የነገሥታት ዘር ሰሎሞናዊ ነው ብለው በሸዩ ሆነው ቢጽፉ ማን ያስተባብላል? አክሱምና አካባቢዋ ለ40 ዓመታት በዮዲት በትር ተመቆ፤ ክርስቲያን መምህራንና ምእመናን ተገደሉ፤ የተረፉትም ተሰደዱ፤ መጻሕፍትና አብያተ ክርስቲያናት ተቃጠሉ። ይህ ከሆነ በኋላም 350 ዓመታት ዐለፉ። የመንግሥቱ መደብ ላስታ፤ ነገሥታቱም ነገደ ዛጉዬ ሆኑ።

አቡነ ተክለሃይማኖት ይህን ታሪክ ሲጽፉ በሸዩ ሆነው ስለሆነ አክሱምች አያውቁም፤ ሸዩዎችም ታሪኩ የአክሱም ስለሆነ አያውቁትም። ያውም የ2200 ዓመታት ታሪክ። ማንኛውም ተቃዋሚ ወገን ሆዱን ቢቋርጠውም ከመቀበል በስተቀር ምርጫ አልነበረውም። ይህ ሁኔታ በተክለዬ የታሪክ ፈጠራ ተቃዋሚ እንዳይነሣ ለማድረግ አስቻለ።

(2) ታቦተ ጽዮን ከኢየሩሳሌም ወደ ኢትዮጵያ መጥታ በአክሱም ተቀመጠች ተብሎ ታሪክ በተቀረጸበት ጊዜ በአክሱም አልነበረችም። ዮዲት አክሱምን ስታቃጥልና የሣባ ነገሥታት ዝርያዎች ሸሽተው ወደ ሸዩ ሲመጡ ይዘዋት መጡ፤ አሁን ታሪኩ በተጻፈበት ጊዜ በዝዋይ ተቀምጧለች ተባለ።

አክሱማውያን በዚያን ጊዜ አያስተባብሉ ታሪኩ እየተጻፈ የነበረው በሸዩ ስለነበረና ወሬውንም ሊሰሙ የሚችሉት ዘግይቶ ስለሚሆን ትክክለኛውን ዐውቆ ለመቃወም መንገዱ ጠባብ ነበረ። ደግሞስ በዝዋይ አለች ሲባል አክሱምች የለችም ለማለት እንደት ይችሉ ነበር?

ሸዩዎች አያስተባብሉ፤ ታሪኩ ተፈጻሚ የተባለው ከአክሱም ያውም ከ2200 ዓመታት በፊት ሆነ የተባለውን በምን ያስተባብሉታል? ውስጡን የሚያውቁት ቢኖሩ እንኳ የነጋሢነትንና የሊቀ ካህናትነትን ዘውድ ይዞላቸው በመምጣት ተጠቃሚ የሚያደርጋቸውን ታሪክ ለምን ብለው ይቃወሙታል? በሥልጣን ላይ የነበረው የዛጉዬ መንግሥት በመክላት ስብከት ውስጥ-ውስጡን ተቦርቦቶ አወዳደቁን ለማሳመር የሚንገዳገድ ስለነበረ የታሪኩን ሐሰተኛነት ቢያውቅም ለማስተባበል እንዳለመቸው ይታወቃል።

እንግዲህ አባ ተክለ ሃይማኖት በዚህ ሁኔታ ነድፈው የፈጠራ ታሪክ ካስቀመጡ 150-160 ዓመታት ካለፉ በኋላ አባ ዐፄ ዘርዐ ያዕቆብ መንፈስ እንጂ አካልነት ያልነበረውን ይህን የጽዮን ታሪካዊ ክብር አካል በመስጠት ወደ አክሱም ወሰዱ ለማስቀመጥና ዘላቂ ድርጅታዊነት እንዲኖረው ለማድረግ አሰበ። ታላላቅ የገዳም መምህራንና አበ ምጌቶች፤ የአድባራት አለቆችና ታዋቂ ሊቃውንት በአክሱም እንዲሰበሰቡ ጥሪ አስተላለፈ። የአባ ዐፄው ጥሪ ከደረሰባቸው መካከል አንዱ አባ እስጢፋኖስ ነበረ። እርሱም በጽዮን ስም የሚደረገው ስብሰባ ዓለማዊ (ፖለቲካዊ) አጀንዳ እንደሆነ ስለተረዳ፤ «እንደ እኔ ያለ መናኝ ይህን ለመሰለ ዓለማዊ ጉዳይ በሚደረግ ስብሰባ

ይሳተፍ ዘንድ አግባብነት የለውም» በማለት ጥሪውን አልተቀበለውም ወደ ስብሰባም አልሄደም።

በጽዮን ስም የሚደረገው ስብሰባ ዓለማዊ መሆኑን ለምን ዐውቀ በሚል ውስጣዊ ቁጭት አባ ዐፄ ዘርዐ ያዕቆብ እስጢፋኖስንና አባ በርተሎሜዎስ የተባለውን ደቀ መዝሙሩን አስገድዶ አክሱም ድረስ አስመጣቸውና አሰራቸው፤ አጉላላቸው።

4.4 ለንጉሥ ባለመስገዱና አንቱ ባለማለቱ ተከሰሰ

በግእዝ ስለማንኛውም ሰው በሚነገርበት ጊዜ «አንቱ፤ እርስዎ፤ እርሳቸው» አይባል ስለነበረ፤ ቀድሞ በአግርኛም ይሸውም ሥርዓት የተጠበቀ ነበረ። አባ ዐፄ ዘርዐ ያዕቆብ ግን ከሰው የሚለይበት አጠራር እንዲኖረው አሰበ። ሆኖም በዚያን ጊዜ አግርኛ ለአክብሮት የሚጠቀምበት የተለየ ቃል ስላልተፈጠረለት የአባ ዐፄውን ፍላጎት ለማርካት ሲሉ እነዚያኑ ለብዙ ሰዎች የሚነገሩትን «እናንተ፤ እነርሱ» የተባሉትን ተውላጠ ሰዎች በመጠቀም አንዱን ሰው እንደ ብዙ አድርገው ያከብሩት ነበር። አባ እስጢፋኖስ ግን ወደ ንጉሡ በቀረበበት ጊዜ እንደተለመደው «አንተ» አለው። ምክንያቱንም በተጠየቀ ጊዜ «እግዚአብሔርንም፤ አንተ፤ እርሱ ብዬ አጠራዋለሁ» ሲል መለሰለት።

ሌላም ጥያቄ ለአባ እስጢፋኖስ ቀረበለት፤ «ወደ እኔ ስትቀርብ ለምን አትሰግድልኝም?» ሲመልስም «ለእግዚአብሔር ለአምላክህ ስገድ እርሱንም ብቻ አምልክ ተብሎ ስለተጻፈ፤ ለሰው አክብሮትን እስጣለሁ እንጂ በጉልበት አልንበረከክም» አለ። አባ ዐፄው ተቋጥቶ አባ እስጢፋኖስን አስደበደበው፤ በዚህም ምክንያት ጤናው ታውቶ በሽተኛ ሆነ።

4.5 ለምስል አልሰግድም አለ ተብሎ ተከሰሰ

ባንቀላፋ ቅዱሳን ስም ለተሣሉ ሥዕሎች ደሰገድ የሚለው የ789 ዓ.ም. የምሥራቅ አብያተ ክርስቲያናት ድንጋጌ በኢትዮጵያ ተግባራዊ ይሆን ዘንድ አባ እፄ ዘርዐ ያዕቆብ ዐዋጅ አወጣ። በአባቱ በዐፄ ዳዊትና በእርሱም ዘመን ከባሕር ማዶ ለመጡ፤ በሀገር ጠቢባንም ለተሣሉ ሥዕሎችና ለተቀረጹ ምስሎች እንዲሰገድ አዘዘ። በሌላ መልክ የተሣለችውን ማርያም ናት፤ የ«ተ» ቅርጽ ያለውን የክርስቶስ መስቀል ነው አለ። የንጉሡን ዐዋጅ ያልተቀበሉ አባ እስጢፋኖስና ተከታዮቹ ብቻ ነበሩ፤ ተይዘው ቀረቡ። በቅዱሳት መጻሕፍት ዳኝነት የመከራከር መብት እንዲሰጣቸው ቢጠይቁ ተነፈጋቸው። አባ እስጢፋኖስን የእጆቹን ቆዳ በመግፈፍ ብዙ ካሠቃዩት በኋላ ይፋት ከተባለው አካባቢ በድንጋይ ተወገረ። ነፍሱን እስከሞት ድረስ ለሰጠለት ለክርስቶስ ነፍሱን ለማስረከብ በውስጡ የቀረችውን የመጨረሻ የኃይሉን እንጥፍጣፋ ተጠቅሞ ሦስት ጊዜ የክርስቶስን ስም በመጥራት ሞተ።

5. በደቂቀ እስጢፋኖስ ላይ የታወጀ ስደትና የጭፍጨፋ ዘመቻ

በሰላማ ከሣቱ ብርሃን የወንጌል አገልግሎት የተተከለውና የተለወጠው የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ የመስቀሉ ችቦ በመላ ኢትዮጵያ እንዳያበራ ከላይ በተራ ቁጥር 2 የተመለከቱት ከሰላማ በፊትና በኋላ ራሳቸውን አስገብተው የተንሰራፉ መናፍስት በማዳረግ ደባ ሲሠሩ ኖረዋል። በእነ አባ እስጢፋኖስ አገልግሎትም ወደ መገለጥ ተቃርቦ እንደነበረ ተመልክተናል። በእነአባ እስጢፋኖስ ስብከት በመገለጥ ላይ የነበረውን የመስቀሉን ብርሃን ፈጽሞ ለማጥፋት አባ እፄ ዘርዐ ያዕቆብ የመንግሥቱን ኃይል በሙሉ አሰማራ። በደብረ ብርሃን ከተማ ብቻ በአንድ ቀን 107 ወንዶችና ሴቶች የአባ እስጢፋኖስ ደቀ መዛሙርት ተገደሉ። በዚህ ዕለት ማታ ቤተ መንግሥቱ በመብረት ተመትቶ ተቃጠለና በቃጠሉው ላላት ከተማው ብርሃን ሆነ፤ በዚህ መነሻ ከተማው «ደብረ ብርሃን» ተባለ የሚል ታሪክ ተጽፏል። አባ ዐፄ ዘርዐ ያዕቆብ ግን ለኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ በመንፈስ እንሰግዳለን ያሉትን ደቂቀ እስጢፋኖስን በማስገደል «ክሰማይ የወረደልኝ ብርሃን ነው» ሲል አስወራ።

ለራሱ ለንጉሡ፤ በማርያምና በመስቀል ስም ለተሠሩ ምስሎችና ሥዕሎች አንሰግድም ብለውና በአሜኒ ወልደ እግዚአብሔር ጸንተው የተገኙ እነዚያ ቅዱሳን ከመሞታቸው በፊት ከንፈራቸውና ምላሳቸው ተቈረጠ፤ አፍንጫቸው ተፎነ፤ ለእርሱ ጭፍሮች ማሳገጫ ተደረገ። በመጨረሻም በድንጋይ መወገራቸው በውስጣቸው ያለውን መንፈስ አሳረካ ሰላለ፤ እስከ አንገታቸው ድረስ እንዲቀበሩና ፈረስ ጋብዞቻች እንዲመላለሱባቸውና ፊሳቸው ከዐፈር እንዲደባለቅ ተደረገ።

5.1 የወንድምህ የደሙ ድምፅ ከምድር ወደ እኔ ይጮሃል

ንጉሡ የጭፍጨፋውን ሥራ በማስፋፋት በመላ ኢትዮጵያ ውስጥ የሚገኙ የአባ እስጢፋኖስ ደቀ መዛሙርት እንዲታደኑና እንዲገደሉ ዐወጀ። የሚታወቁትና ሲያስተምሩ የተገኙት በቀላሉ እየተያዙ ተገደሉ። ያልታወቁ ተከታዮቻቸውንም ለማዳን የሚያስችል ዘዴ አወጣ። እስከዛሬ ድረስ በገጠር ለቤተ ክርስቲያን አግጣጫ ጠቋሚ የሆነውን የመስቀል ምስል በአውራ መንገዶች እንዲቆም አዘዘ። በዚያ የሚያልፈው መንገደኛ የቆመውን የመስቀል ምስል ሳይላለመው ካለፈ እንደ እስጢፋኖስ ደቀ መዛሙር ተቈጥሮ በአካባቢው ተሸሽገው ሁኔታውን በስውር በሚከታተሉ ነጭ ለባሾች ተይዞ ለፍርድ ይቀርብ ነበር።

የደቂቀ እስጢፋኖስ ሀብትና ንብረት ለጠቋሚዎች ተፈቀደ፤ እነርሱ ግን ወደ አደባባይ ቀርበው የንጉሡን የደም ጥማት ለማርካት በእርሱ ፊት መገደል ነበረባቸው። ንጉሡ ተይዘው የቀረቡትን ሁሉ ለማስከድ ሞክሮ አልተሳካለትም። ሁሉንም በተለያዩ የማሠቃያ መሣሪያዎች (መቃኒት ሥቃይ) እያሠቃየ ያስፈጃቸው ነበር።

5.2 የማኅደር አገልግሎታቸው

የአባ እስጢፋኖስ ደቀ መዛሙርት በዚህ ሁኔታ ሲጨፈጨፉ፤ ማኅበሮቻቸውን ያቋቋሙባቸው ገዳማት ተመዘበሩ። ለ100 ዓመታት ያህል 5 ነገሥታት በመከታተል በደቂቀ እስጢፋኖስ ላይ የተጠናከረ ዘመቻ ማድረጋቸው ቀጠለ፤ በማኅደር እያዋቀሩ በነቡእ ያቋቋሙትን ማኅበር ግን ለማጥፋት ሳይቻላቸው ቀረ። በዋናነት የሚጠቀሱት ከደቂቀ እስጢፋኖስ መሪ አገልጋዮች ጥቂቶቹ ፦

1. አባ አበከረዙን
2. አባ ገብረ ክርስቶስ
3. አባ ዕዝራ
4. አባ ይስሐቅ
5. አባ ሀብተ ሥላሴ
6. አባ ተክለ ነቢያት
7. አባ ኢሳይያስ
8. አባ ገብረ መሲሕ

9. አባ ኃይለ ሥላሴ በመባል ይታወቃሉ። ይህ ስም በማኅደር የሚጠሩበት ኅቡእ መታወቂያ ይሁን ወይም የተጻውኦ ስማቸው ቢሆን አይታወቅም።

እነዚህና ሌሎች ስማቸው ያልተጠራው መምህራን እስከ ሥራጃ መነሣት ድረስ በማኅደሮች አገልግሎት የተጠናከረውን ኅቡእን ማኅበር እየመሩ ከነገሥታቱና ከግብረ በላዎቹ ካህናት ደብተራ ጋር አንዳንድ ጊዜ በነቡእ ሌላ ጊዜም በግልጽ ሲጋደሉ የነበሩ መሆናቸውን የቤተ ክርስቲያን ታሪክ አስተዋጽኦ ይተርካል። የእነዚህ ቅዱሳን ታሪክ በገድለ እስጢፋኖስ፤ በገድለ አባ አበከረዙን፤ በገድለ አገው 1ኛና 2ኛ፤ በገድለ አባ ዕዝራ እንደሚገኝም ጨምሮ ይገልጻል።

6. ካራ ታጣቂው መነኩሴና ንጉሥ

በዘመኑ የአስተዳደር ዘይቤ ንጉሥ በሚሞትበት ጊዜ ይገባዋል የተባለ ወይም በአባቱ ኑዛዜ ዙፋን የመውረስ መብት የተፈቀደለት አንዱ የንጉሥ ልጅ ሲነገሥ፤ ሌሎቹ ወንዶች ልጆች ሕዝብን

በመከፋፈል ሁከት እንዳይፈጥሩ በማሰብ በወህኒ አምባ ይታወሩ ነበር። ወደ ዙፋን የወጣው ንጉሥ ተተኪ ልጅ ሳይኖረው ቢሞት፤ ወይም በሥነ ምግባር ተገቢ ሆኖ ባይገኝ በወህኒ አምባ ከታሠሩት የንጉሥ ልጆች መካከል ተመርጦ አንዱ እንዲወጣና እንዲነገሥ ይደረግ ነበር። ዘርዐ ያዕቆብ ግን ከሚደርስበት እስራት ለማምለጥ ሲል አባቱ ዐፄ ዳዊት ገና በሕይወት በነበረበት ጊዜ እኔ ዓለምን ትቻለሁ በማለት መነኩሴና ዊዳሽ በሚባል ገዳም ገባ። በዚያም የቤተ ክርስቲያንን ትምህርት ለመማር ቻለ።

አባ ዘርዐ ያዕቆብ በዊዳሽ ገዳም ሆኖ ከእናቱ ከጽዮን ሕዝባ ጋር በምስጢር ይላካክ ስለነበረ አራት ወንድሞቹ በቅደም ተከተል በሚነገሡበት ጊዜ ሁሉ ሁኔታውን በዝርዝር ከእርሷ ይረዳ ነበር። በምትልክለትም ገንዘብ የገዳማት መምህራንን፤ አበምኔቶችንና እመምኔቶችን፤ መነኩሳትንና መነኩሳይያትን፤ ባሕታውያንንም ሊረዳና ሊደልልበት በመቻሉ ሕዝብን ወደፈለጉበት አቅጣጫ ማዘንበል በሚችሉ በእነዚህ የቤተ ክህነቱ ወገኖች ዘንድ ተወዳጅነትን አተረፈ። በገዳማትና በገጠር የነበረው ሁኔታ ይህን ሲመስል፤ በከተማ ደግሞ እኅቱ ጽዮን ሕዝባ ቀንደኛ የካህናት ደብተራ መሪዎችንና የጦር ባለሥልጣናትን ልብ ለአባ ዘርዐ ያዕቆብ በመግዛት በባንክ እንደተቀመጠ ገንዘብ አድርጋለት ነበር። ሥልጣን ፈላጊ የነበረው አቤሌሎም የእስራኤልን ልብ አስቀድሞ በመስረቁ ድብቅ ዓላማውን በቀላሉ ለማሳካት እንደሞከረው ሁሉ (2ኛ ሙ. 15፡1-37) አባ ዘርዐ ያዕቆብም በተገለጸው ዘዴውና ባገኘው ድጋፍ እየተረዳ ወደ ዙፋን ሲወጣ ከውስጥም ከውጪም ተቃውሞ አላጋጠመውም።

ከዚህ በኋላ አባ ዘርዐ ያዕቆብ ለዓለም ሞቻለሁ ሲል በድጋሚ ለገባው ቃል ኪዳን ምልክት እንዲሆነው ያጠለቀውን ቆብ - ሞኝህን ፈልግ አለው፤ ከራሱ አውልቆ ጣለውና በምትኩ ዘውድ ጫን። እንደዚሁም ፈጣሪ ከመጀመሪያ አንድ ወንድና አንዲት ሴት አድርጎ በመፍጠር የጋብቻን ክቡርነት የመሠረተበትን ሥርዓት ጣሰና ሁለት ሚስቶችን አገባ፤ አንዲቱን በቀኝ አንዲቱንም በግራ አስቀመጠ። በጠባዩ በቃየል 7ኛ ትውልድ የነበረውን ሳሜሕን ተከተለ። በዚህ ጊዜ ሁለት ሚስቶች በማግባቱና በነፍስ ገዳይነቱ ፍጹም ሳሜሕን በሚልቅ ሁኔታ መሰለው፤ ዘፍ. 4፡16-24።

አባ ዘርዐ ያዕቆብ መባሉ ቀረና ዐፄ ዘርዐ ያዕቆብ ወስመ መንግሥቱ ድብ ፀር ተባለ። ከላይ በተገለጸው አመንዝራና ነፍስ ገዳይ በሆነው መንፈስ እየተመራ የሀገር፤ የመንግሥትና የቤተ ክርስቲያን መሪ ነኝ አለ። ቤተ ክርስቲያን እርሱ የሚያወጣላትን መመሪያ እንድታከብር፤ የሚደርስላትን ጸሎት እንድትደግም ተገደደች። የዘውትር ጸሎት ሆኖ የሚደገመውን ከበስመ አብ ጀምሮ እስከ ሰላም ለክ. ያለውን የደረሰው አባ ዐፄ ዘርዐ ያዕቆብ እንደሆነ በትውፊት ይተረካል። አባ ዐፄው ከአብ፤ ከወልድና ከመንፈስ ቅዱስ በማስከተልና በተመሳሳይ ሁኔታ ስግደትና ሰባሌ (ምስጋና) ለማርያምና ለመስቀል እንዲቀርብ አድርጓል። ማርያምና መስቀል የሚላቸው በስማቸው የሚጠሩትን መናፍስትና ምስሎቻቸውን ነው።

በዚህ ሁኔታ አባ ዐፄው በሥልጣን መንግሥትና ክህነት ላይ በወጣበት ጊዜ ለኢርጋሞን ቤተ ክርስቲያን ከኒታ ከኢየሱስ ክርስቶስ የተላከለት መልእክት በቤተ ክርስቲያን መድረሱ ግልጽ ሆነ። «የሰይጣን ዙፋን ባለበት ስፍራ መኖርህን ዐውቃለሁ። ... የበለጸግን ትምህርት የያዙ አንዳንድ ሰዎች በመካከላችሁ አሉ። ይህ በለጻም የእስራኤል ሕዝብ ለጣዖት የተሠዋውን በመብላትና ዝሙት በማድረግ እንዲሰናከሉ ባላቅን የመከረ ነው። ... ስለዚህ ንስሐ ግባ፤ አለበለዚያ በቶሎ ወዳንተ መጥቼ ከእፌ በሚወጣው ሰይፍ እወጋቸዋለሁ» (ራእይ 2፡12-16)። በለጻም ማለት እግዚአብሔር ለራሱ የለየው ሕዝብ እስራኤል ለሞአብ አማልክት የተሠዋውን ጸበል ጸዲቅ የሚካፈሉበትና ሲሰክሩ ከሴቶቻቸው ጋር የሚያመዝገቡበት የብዴል ፈንጭ ዝክር እንዲዘጋጅ በመምክር የተጠበቁ ሰው ነበረ። በለጻም በእርግጥ በብዙ ሁኔታ አባ እኔ ዘርዐ ያዕቆብን የመሰለ ልጅ ተክቷል።

ዘርዐ ያዕቆብ ማርያምና መስቀል ናቸው ለሚላቸው መናፍስትና ምስሎቻቸው እንዲሰገድ ከማድረጉም በላይ ለእርሱም በንጉሥነቱ ስግደት እንዲቀርብለት አስገድዷል። ይህም ዐዋጁ በአባ እስጢፋኖስና በደቀ መዛሙርቱ ላይ ቸግርን አስከተለ። አንድ

አምላክ ለሆነው ለአብ፡ ለወልድና ለመንፈስ ቅዱስ ካልሆነ በቀር ለመናፍስትም ሆነ ለምስሎች፡ ለራሱም ለንጉሡ አንሰግድም አሉ፤ ስለዚህም አባ ዐፄው የታጠቀውን ካራ መዘዘ፡ በአባ እስጢፋኖስና በደቀ መዛሙርቱ ላይ እጁ የቻለውን ያህል ሰነዘረ። በ34 ዓመት መንግሥቱ ውስጥ የተቻለውን ሁሉ ካደረገ በኋላ ዐለፈ። ልጁ ዐፄ በአደ ግርያም በቦታው ተተክቶ ነገሠ።

በአደ ግርያም ለዘርዐ ያዕቆብ የሥጋ ልጅ ብቻ አልነበረም። የመንፈስም ልጁ ነበር፤ እርሱም በ12 የግዛቱ ዘመን በቤተ እስጢፋኖስ ላይ የተረከበውን ካራ ሲያሳርፍ ኖረ። ሲሞትም ልጁ እስክንድር ነገሠ። እርሱም የአባቱንና የአያቱን ዱካ በመከተሉ ቤተ እስጢፋኖስን ማሳደዱንና መግደሉን ቀጠለ።

ከቤተ እስጢፋኖስ እንደሆነ የተነገረለት ጻድቁ አባ ዕዝራ በአህያና በነፋስ የሚዞር ወፍጮ ፈልሰር በግብርኩት ከእክንድር ቀጥሎ ከነገሠው ከዐፄ ናዖድ ጋር ወዳጅነትን አትርፎ ስለነበረ፡ በእርሱ ዘመን ለቤተ እስጢፋኖስ ስደት ቀረላቸው ተብሎ ይተረካል።

7. የአባ ዐፄ ዘርዐ ያዕቆብ ውስጠ ማንነት

በመላው ምድረ ኢትዮጵያ በ5 ነገሥታት ላንድ ምእት ዓመታት ያህል በተደረገው ዘመቻ ከቤተ እስጢፋኖስ በእሳት የተቃጠሉትን፡ በድንጋይ የተወገሩትን፡ በሰይፍ የተቋረጡትን ክርስቲያኖች ማንም አልቆጠራቸውም። ታሪኩ ከተመዘገበባቸው ገድላት ውስጥ ስማቸውና ቁጥራቸው ተጽፎ የሚገኘው በውሱን መጠን ነው።

አንባቢ ታሪኩን ሲያነብ አባ ዐፄ ዘርዐ ያዕቆብ በቤተ እስጢፋኖስ ላይ ካራውን ይመዘዝ ዘንድ ለምን ተነሣ? ሳይል አይቀርም። ከታሪኩ የምንጨብጠው ግንዛቤ የአባ ዐፄውን ውስጠ ማንነት እንድናውቅ ይረዳናል። አባ ዐፄ ዘርዐ ያዕቆብ ፡-

(1) ከክርስቶስ ጋር በሞቱና በትንሣኤው ለመተባበር ቃል ኪዳን የገባበትን ጥምቀት ክርስትና ክዷል፤ ሞቱን በሚመስል ሞት በኩል ዐልፎ ትንሣኤውን በሚመስል ትንሣኤ ከተባበረው በኋላ በኢየሱስ ክርስቶስ ትንሣኤ የተገኘውን ሕይወት ይክድ ዘንድ መልአክን የሚመስል መንፈስ ለእንጦንስ ነገረው በተባለው ሥርዓት ውስጥ ገብቶ ሌላ የመሞት ቃል ኪዳንን ተዋውሏል። ከክርስቶስ ጋር የተዋለውን ቃል ኪዳን ትቶ ከማን ጋር ተዋለ?

(2) ያንንም ሁለተኛ ቃልኪዳን አፍርሶ ከገዳም ወደ ቤተ መንግሥት ተመልሷል። በእነ እንጦስ ሥርዓት ሞቼላታለሁ ላላት ዓለም እንደገና ሕያው ሆነላት።

(3) የተፈጥሮንም የክርስትናንም ሕግ በመጣስ ከዕቁባቶቹ ሌላ በሥነ ሥርዓት ሁለት ሚስቶችን አግብቶ የግራና የቀኝ እቴጌዎች አድርጓቸዋል። በእርሱ ዘመን በሰይጣን ዙፋን ሥር የተደረገች ቤተ ክርስቲያን ለሁለቱም እቴጌዎች ለእቴጌነት የሚያበቃ የሥርዓተ ንግሥ ጸሎት እንደአደረሰች ይታመናል።

(4) በንጉሥነቱ እንዲሰገድለት ራሱን አቅርቧል።

(5) ግርያም ናት፡ መስቀል ነው ለሚላቸው መናፍስትና ምስሎቻቸው እንዲሰገድ ዐውጇል።

(6) ለእነዚህም መናፍስት የሚሰገድበትን ምክንያት ሲገልጽ «ለእሱ ክልኤቱ ፍጡራን ሰብሐት ፈጣሪ ይደልዎው፤ እስመ ተዐረዩ በክብርሙ። - ለእነዚህ ሁለት ፍጡራን የፈጣሪ ምስጋና ይገባቸዋል፤ በክብራቸው ተካክለውታልና» ብሏል። መናፍስቱን «እነዚህ» ሲላቸው በአጠገቡ ይታዩለት የነበረ ይመስላል።

(7) የርም ቄሳርች ለራሳቸው ምስልና ላቆሟቸው ጣዖታት አንሰግድም ያሉትን ክርስቲያኖች እንደጨፈጨፉ ሁሉ፡ አባ ዐፄ ዘርዐ ያዕቆብም ፡- ለአንተና አንተ ላቆምካቸው ምስሎች አንሰግድም ያሉትን እስጢፋኖስንና ደቀ መዛሙርቱን ያለ ርኅራኄ ጨፍጭፏል።

(8) የኢትዮጵያ ክርስቲያን ምእመናን መሠረታዊ የክርስትና አስተምህሮአቸው ከዘመን ወደ ዘመን በተሸጋገሩ ቁጥር በዐረም ተሸፍኖባቸው የነበረ ሲሆን፡ ከመድኃኒታቸው ከጌታ ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር ይገናኙባቸው ዘንድ በእግዚአብሔር ጥበቃ የተረፉላቸው ሥርዓተ ጥምቀትና ሥርዓተ ቀጥባን ብቻ ነበሩ። አባ

ዐፄው እነዚህን ሥርዓታትም የመናፍስት ማቋራኛ እንዲሆኑ ባደረበት መንፈስ እየተመራ፤

* ሰው በሚጠመቅበት ጊዜ በጌታ ስም መጠራቱ አንዳች ጥቅም እንደግደሰጠው አስመስሎ፡ ባንቀላቱ ቅዱሳን ስም ራሳቸውን ሰይሙ እየተመለከቱ ካሉ መናፍስት ጋር በስም ቢቋራኝ፡ ወለተ ግርያም፡ ገብረ ሚካኤል፡ ኃይለ ጊዮርጊስ ወዘተ ቢባል እርሱና ትውልዱ ያለ ጥያቄ ገዢ፡ መንግሥተ ሰግያት ይገባል፡ ብሎ ገድሏል፡ ድርሳን፡ ተአምር፡ በማስጻፍ ጥምቀት ከእግዚአብሔር ጋር የመቋራኛ ቃል ኪዳን ምልክትና የጽድቅ ግንተም እንዳይሆን እኩይና መሰርይ የሆነ ደባ ወርቷል።

* ለሥርዓተ ቀጥባንም ክርስቶስ በመስቀል ላይ ላንተ እንደዚህ ተቋራርሳለሃል፤ የክርስቶስም ደም በመስቀል ላይ እንደዚህ ተንጠፍጥፎ ረሳለሃል እየተባሉ ምእመናን እነርሱን ለማዳን ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ የተቀበላቸውን መከራና ሞት፡ በሥጋው መሥዋዕትነትና በነፍሱ ቁርባንነት ያስገኘላቸውን ድንከተ ነፍሱም ጫምንት እንዳያስቡና እንዳይቀበሉ ሰይጣኖቹ ጥበብን ተጠትጧል። ከአዳኛቸው ጋርም ከቶ እንዳይገናኙ ሲል እርሱ የደረሰውን ተአምረ ግርያምን የሰግ ሰው የክርስቶስን ሥጋና ደም እንደተቀበለ ይቆጠርለታል ብሏል፡ አስኝቷል።

(9) ክርስቶስን ብቻ የሚሰብኩትን እስጢፋኖስንና ደቀ መዛሙርቱን በሚያስገድልበት ጊዜ የበቀል ጥግቱ አልረካ እያለው፤

* ሰውነታቸው እስኪቀጠቀጥና ዐጥንታቸው እስኪሰበር ድረስ አስደበደባቸው፤

* የሰውነታቸውን ክፍሎች ጥቂት በጥቂት በመቋራረጥ አሠቃያቸው፤

* ምላሳቸውን በማንጅራታቸው ቀድዶ አስወጣ፤

* ከገፈፈቸውን ቀፍፎ በመጣል መሣለቂያ አደረጋቸው፤

* ቆዳቸውን ከሰውነታቸው አስገፈፈ፤

* በድንጋይ አስጨፈጨፋቸው፡ እስከ አንገታቸው ድረስ ያለው ሰውነታቸው እንዲቀበርና ከዐፈር በላይ በሆነው ጭንቅላታቸው ላይ ፈረሰኞች እንዲጋልቡባቸው አደረገ።

የቤተ ክርስቲያን መሪ ሆኖ የጸሎት መጽሐፎችን ይደርስ፡ መመሪያዎችን ያወጣ የነበረው የአባ ዐፄ ዘርዐ ያዕቆብ ውስጠ ማንነት ይህ ነው። ሥጋ የለበሰ ሰይጣን ይሆን? እንዲሰገድለት የጠየቀው በሰይጣንነቱ ይሆን? ይበልጥ የሚያስደንቅ ነገር አለ። አባ ዐፄው በሕይወት ሥጋ በነበረበት ጊዜ ያደርግ እንደነበረው፡ ዛሬም ለመንፈሱ ማሪያ ታቦት ተቀርጾለት ከሥላሴ ጋር በደብረ ብርሃን ከተማ እየተሰገደለት ይገኛል። በየዓመቱ ጳጉሜ 3 ቀን ታቦቱ በአጀብ በሆታና በእልልታ፡ በማጎሌትና በሽብሽባ ዑደት እያደረገ በዓሉ ይከበራል።

(10) ሰይፍን የሚያነሡ ሁሉ በሰይፍ ይጠፋሉ

ክርስትና ከሌሎች ሃይማኖቶች ተለይቶ የሚታወቅበት ልዩ ጠባይ እንዳለው ጥንትም በታሪክ ታውቋል፤ ዛሬም በሕይወት ይታወቃል። ክርስቲያን በወንጌል የተገለጸ እምነቱን ሲሰብክ በተቃዋሚዎች ስደት ይደርስበታል፤ ይገደላል እንጂ የማምነውን ተቀብሎ በሚል ግትርነት ተቃዋሚዎቹን እንኳን ሊገድል ይቅርና ከማስገደድም አይደርስም። በወንጌል እንደተገለጸው፡ ሊቀበሏቸው ፈቃደኞች ያልሆኑትን ሳምራውያን፡ እሳት ከሰማይ ወርዶ እንዲያጠፋላቸው የተመኙትን ያዕቆብንና ዮሐንስን ጌታ ገሠጸቸው እንጂ አልደገፋቸውም። ሰዎቹን ለማጥፋት ያይደላ፤ ለማዳን የመጣሁትን የእኔን መንፈስ ልትከተሉ እንደሚገባችሁ አታውቁም? ነበረ ያላቸው (ሉቃ. 9፡52-56)። አሜክላ አሜክላ በሆነ ፍሬው እየታወቀ፡ ወይን ነኝ ቢል ማን ይቀበለዋል? እንዲሁም ክርስቲያን የቤተ ክርስቲያን መሪ ነኝ በሚለው አባ ዐፄ ዘርዐ ያዕቆብ አድር የሠራ መንፈስ ማንነቱ በግብሩ ታውቋል። «እናንተ ከአባታችሁ ከዲያብሎስ ናችሁ፤ የአባታችሁንም ምዋት ልታደርጉ ትወዳላችሁ። እርሱ ከመጀመሪያ ነፍስ ገዳይ ነበረ። እውነትም በእርሱ ስለሌለ በእውነት አልቆመም፤ ሐሰትን ሲናገር ከራሱ

መሠረተ እምነት

ከነቅዕ ጥበብ

1. መግቢያ

እስካሁን ድረስ ታትመው በተሠራጩ ሙራ መንፈሳዊ መጽሐፋች የእምነታችን መሠረት የሆኑ አስተምህሮዎችን በማከታተል ስናወጣ መቆየታችን ይታወሳል። የተላለፉትንም አስተምህሮዎች በተለመደው የቅደም ተከተል መሠረት በመዘርዘር ብንገልጽቸው የሚከተሉት መሆናቸውን አንባቢ ያስታውሳል።

- ከቁጥር 2 እስከ ቁጥር 5፡ በሥሉስ አካላትና በተዋሕዶ መለኮት ስለተገለጸው እግዚአብሔር «ምሥጢረ ሥላሴ» በሚል ርእስ፤
- ከቁጥር 6 እስከ ቁጥር 9 ስለ እግዚአብሔር ወልድ ፍጹም አምላክነትና ስለ ሥጋዊው፡ «ኢየሱስ ማኅው» በሚል ርእስ፤
- ከቁጥር 1 እስከ ቁጥር 11 በሥጋዊው ቃል ብቸኛ የቤዛነት ሥራ ላይ ስለተመሠረተው የሰው ዘር መዳን «የመዳን ትምህርት» በሚል ርእስ፤
- ከቁጥር 12 እስከ ቁጥር 17 ስለ መንፈስ ቅዱስ ፍጹም አምላክነትና፡ በብሉይና በሐዲስ የዘመን ክልሎች ውስጥ ስለተገለጹት ሥራዎቹ፡ «ነገረ መንፈስ ቅዱስ» በሚል ርእስ፤

ተከታታይ ትምህርት ተሰጥቷል። አሁን ደግሞ በአዕማደ ምስጢር ውስጥ አንዱ ስለሆነው ስለ ምስጢረ ጥምቀት በዚህ ንዑስ ርእስ የሚመለከተው ትምህርት እንዲቀርብ ተደርጓል።

ምስጢረ ጥምቀት

በአውሮፓ የቤተ ክርስቲያን ተሐድሶ የተባለው እንቅስቃሴ ከተካሄደ በኋላ፤ ከዚያ በፊት ያልተነሡ ጥያቄዎች በመፍለቃቸው ምክንያት ዛሬ በአብያተ ክርስቲያናት መካከል በትምህርት ጥምቀት ላይ የአስተምህሮ ልዩነቶች መኖራቸው ግልጽ ነው።

በቤተ ክርስቲያን ታሪክ የመከራ ዓመታት ተብለው በሚታወቁት የመጀመሪያዎቹ ሦስት መቶ ዓመታት ውስጥ ጥምቀትን በሚመለከት ጥያቄ ተነሥቶ የነበረ ቢሆንም፤ በዘመነ ተሐድሶ ከተነሡት ጥያቄዎች እጅግ የተለዩ ናቸው።

በመከራ ዓመታት ውስጥ በእምነታቸው ምክንያት የሚደርስባቸውን ሥቃይ በመፍራት ጥቂት ምእመናን ወደ ኋላ ሲያፈገፍጉ ኢየሱስ ክርስቶስን እስከ መካድ ደርሰው ነበር፤ የተረጋጋ ሁኔታ የተፈጠረ በመሰለበት ጊዜ ግን ወደ ቤተ ክርስቲያን ሊመለሱ ፈለጉ። አንዳንድ የቤተ ክርስቲያን መሪዎችም እነዚህ ሰዎች በድጋሚ ሳይመመቁ ወደ ቤተ ክርስቲያን ሊመለሱ አይገባም አሉ። ጊዜው ቤተ ክርስቲያን አንዲት (አሐዲ ቅድስት) የነበረችበት ጊዜ ስለሆነ፤ ጉዳዩ በጉባኤ ከተመረመረ በኋላ፤ ጥምቀት አንዲት ናት፤ ወደ ቤተ ክርስቲያን ለመመለስ ጥያቄ አቅራቢዎቹ እውነተኛ የልብ መለወጥና የአእምሮ መታደስ ያለበትን የጽድቅም ፍራ የተገለጠበትን፤ ጸጸትና መመለስ (ንስሐ) ማድረጋቸው በቂ ነው ተብሎ ተወሰነ። ከዚያ በኋላ እስከ 16ኛው ምእት ዓመት ጥምቀትን የሚመለከት አዲስ ሐሳብ አልፈለቀም።

በዚህ ስፍራ ግን የቤተ ክርስቲያናችንን አስተምህሮ ብቻ ስናቀርብ አንባቢ ከሚያውቃቸው ሌሎች አስተምህሮዎች ጋር ራሱ የራሱን ግንዛቤ ሊያመላክር እንደሚችል ከማመን በቀር የሌሎችን አመለካከቶች የመጋፋት ዓላማ የለንም።

በሐዲስ ኪዳን የተመረጠ ሕዝብ ተብለው በክርስቶስ ኢየሱስ ለእግዚአብሔር የተለዩትን ቅዱሳንና ጉባኤ ጎሩያን የሆኑትን አቅሌስያን (ኤፌ. 1፡4) በትምህርቱ ውስጥ ወደ መመልከት ከመምጣታችን በፊት፤ በዘመነ ብሉይ የተመረጠ ሕዝብ በመባል በአብርሃም ዘር ላይ ከዚያም በነገደ እስራኤል መካከል የተቋቋመችውን የኢሃልና የአባላቷን ሁኔታ በቅድሚያ ልንመለከት ይገባል።

እግዚአብሔር አብርሃምን ከወገኖቹና ካካባቢው እንዲለይና ሕዝቧ ለሚለው ነገደ እስራኤል መሠረት እንዲሆን ጠራው (ዘፍ. 12፡1-3)። አብርሃምም የተሰጠውን ተስፋ መፈጸም በሚችለው በእግዚአብሔር አመነ፤ ያ እምነትም ጽድቅ ሆኖ ተቈጠረለት። የሚለው የመጽሐፍ ቅዱስ ቃል (ዘፍ. 15፡5-6) በእግዚአብሔር ለሕዝብነት የመጠራት ግብ ጽድቅና ቅድስና እንደዚሁም ከእነዚህ ጋር የተያያዙ ብዙ ምድራዊና ሰማያዊ (ሥጋዊና መንፈሳዊ) በረከቶች እንደሆኑ ያስረዳል። እንግዲህ ከምድር አሕዛብ ተለይቶ የተጠራው አብርሃም ጽድቅ ስለተቈጠረለት ጸደቀ።

አብርሃም፡ ምንም ከትውልድ ስፍራውና ከዘመዶቹ ተለይቶ የተጠራ፤ ጥሪውንም ተከትሎ የወጣ ቢሆንም በስደተኝነት በኖረበት ምድር ከነአን አሕዛብ በሆኑት በከነአውያን መካከል ገና ይኖር እንደነበረ ግልጽ ነው። ነገር ግን በዚያ ዘመን ለአብርሃም ዋናው መለያት ነው ተብሎ የሚታወቅለት ውስጣዊው መለያት እንደነበረ አይጠራጠርም፤ ለእግዚአብሔር የተለየ ወይም የተቀደሰ የሚያደርገው ይህ ውስጣዊ መንጻት ውስጣዊ መቀደስ፤ ከአካባቢው የርዕሰት ልምምድ ራስን በመለየት ላይ በተመሠረተው ፈቃድና ዝንባሌው ይታወቅ ነበር። አዲስ ለሆነው ማንነቱ የሚታይ ምልክት አልተሰጠውም ነበር።

አንድ ቀን ግን፡ ከብዙ ዓመታት በፊት ጀምሮ በውስጣዊ እኔነቱ የተለየለትን፤ በእምነት የተከተለውንና የጸደቀውን አብርሃምን እግዚአብሔር እንዲህ አለው። «...በእኔና በእንተ፡ ግንተም በኋላ በዘርህ መካከል የምትጠብቁት ቃል ኪዳኔ ይህ ነው፤ ከእኔናን ተወንድ ሁሉ ይገረዝ፤ የቀላፈታችሁንም ሥጋ ትገረዛላችሁ፤ በእኔና በእኔን መካከል ላለውም ቃል ኪዳን ምልክት ይሆናል። የስምንት ቀን ልጅ ይገረዝ፤ በቤት የተወለደ ወይም ከዘራችሁ ያይደለ በብርም ከእንግዳ ሰው የተገዛ ወንድ ሁሉ በትውልዳችሁ ይገረዝ፤ በቤትህ የተወለደ፤ በብርህም የተገዛ ፈጽሞ ይገረዝ። ቃል ኪዳኔም በሥጋችሁ የዘላለም ቃል ኪዳን ይሆናል» ዘፍ. 17፡10-13።

በዚህ ቃል ኪዳን መሠረት በውጪ በስውነት ላይ የሚደረግ፡-
ሀ) የኪዳን ምልክትና (ዘፍ. 17፡11)

ለ) የጽድቅ ማኅተም (ሮሜ 4፡11)

የተባለ የግዝረት ሥርዓት ለጸደቀው ለአብርሃምና ገና ላልጸደቁት ቤተሰቡና ትውልዱ (ዘፋ) ተሰጠ።

(1) የኪዳን ምልክት ምንን ያመለክታል?

እንደ አብርሃም ላሉት በውስጥ እኔነታቸው (በልብ) የተካሄደውን፤ እንደዘሩ ላሉትም ወደፊት መካሄድ ያለበትን፤ ለእግዚአብሔር ሕዝብ ለመሆንና በረከቱን ሁሉ ለመውረስ መለየትን፤ ከአሕዛብ ርዕሰት መንጻትን ያመለክታል። «የቀላፈታችሁንም ሥጋ

ትገርዛላችሁ፤ በእኔና በእናንተ መካከል ላለው ምልክት ይሆናል። ዘፍ. 17:11።

የግዝረትን ምልክት በሥጋ ላይ አለመቀበል፤ ወይም በአሕዛብ ሁሉ የነበረውን የሥጋ ቁላፍነትን አለማስወገድ ለእግዚአብሔር ሕዝብነት ለመለየት አለመቻቻው ነውና ከበረከቱ ውጪ መሆንን ያስከትላል። «የቀላል ቀን ሥጋ ያልተገረዘ ቁላፍ ሰው ሁሉ ያቺ ነፍስ ከወገን ተለይታ ትጥፋ ቃል ኪዳንን አፍርሳለችና» ዘፍ. 17:14።

(2) የጽድቅ ማገተም ለምን ተባለ?

አብርሃም በእግዚአብሔር ከጸደቀ በኋላ የግዝረት ሥርዓት ተሰጠው፤ ባንድ በኩል የእግዚአብሔር ሕዝብ ለመሆኑ በሥጋው ላይ የሚሆን ምልክት ሲሆን በሌላ በኩል የግዝረት ሥርዓት ሲሰጠው ለተቈጠረለት በዓይነ ሥጋ ለማይታየው ጽድቅ በዓይነ ሥጋ የሚታይ ማገተም እንዲሆን ነው።

2. የግዝረት ኪዳን ያቀፋቸው እነማን ነበሩ?

በግዝረት ኪዳን የታቀፉት መጠነ ሰፊ ሕዝብ ነበሩ። ለማስፈጃ

2.1 እንደ አብርሃም በትድሚያ የልብ መለወጥና የአእምሮ መታደስ ያገኙትንና አምነው የጸደቁትን እትፏል።

2.2 ገና ወደፊት የልብ መለወጥና የአእምሮ መታደስ ሊያገኙ ያላቸውንና ገና ወደፊት በእምነት የሚጸድቁትን የአብርሃምን ቤተሰብ አባላት አካትቶ ይዟል። እነዚህም፡-

- ስምንት ቀንና ከዚያ በላይ ዕድሜ ያለው የአብርሃም ዝርያ ሁሉ፤
- በአብርሃምና በዘሩ ቤት ውስጥ የተወለደ ወይም በጥገኝነት ያለ፤ ስምንት ቀንና ወይም ከዚያ በላይ የሆነ ዕድሜ ያለው ሁሉ፤
- በአብርሃምና በዘሩ ገንዘብ የተገዛ ሁሉ ናቸው።

3. የልብና የሥጋ ግዝረቶች

በአንድ የብሉይ ኪዳን ምእመን ሁለት ግዝረቶች ይፈጽማሉ፤ እነዚህም የሥጋ ቁላፍነትን (ሸለፈትን) መገረዝና የልብ ወይም የመንፈስ ቁላፍነትን (ሸለፈትን) መገረዝ ይባላሉ።

3.1 የሥጋ ቁላፍነትን ማስወገድ በሰው ፈቃድና ችሎታ ይፈጽማል። ትእዛዙም የተሰጠው ሙሉ በሙሉ ለሰው ነው (ዘፍ. 17)። ሥርዓቱ በምእመኑ መንፈሳዊ ሕይወት የተከናወነውን ወይም ሊከናወን ያለውን ከምድር አሕዛብ ርዞሰት መንጸትንና መቀደስን፤ ለእግዚአብሔር ሕዝብነት መለየትን ያመለክታል። የሥጋውን ሸለፈት ቁርጠ በመጣል ምእመኑ እግዚአብሔር ይህን ዓይነቱን መንፈሳዊ ሥራ በሕይወቱ እንዲፈጽም ያለውን የልቡን ፈቃደኝነትን ያስታውቃል።

3.2 የልብ ቁላፍነትን ማስወገድ በእግዚአብሔር ፈቃደኝነትና ችሎታ የሚፈጸም መንፈሳዊ ክንውን ነው። «በሕይወትም እንድትኖር፤ አምላክህን እግዚአብሔርን በፍጹም ልብህ፤ በፍጹምም ነፍስህ እንድትወድድ፤ አምላክህ እግዚአብሔር ልብህን የዘርህንም ልብ ይገርዛል» (ዘጸ. 30:6)። የልብ ሸለፈትን ማለት ከምድር አሕዛብ ጋር የሚያመሳስለንን፤ የወረሰነውን ኃጢአተኛ ባሕርይን ከሰው ቁርጠ መጣል በእግዚአብሔር ሊከናወን የሚችል ሰውን የማዳን፤ የማንጸትና የመቀደስ ሥራ እንደሆነ ግልጽ ነው።

• በአንዳንድ ስፍራ «የልባችሁን ሸለፈት ገረዙ» የሚለው ጥቅስ (ዘጸ. 10:16)። የልብ ግርዛትን ለመቀበል በሰው በኩል ሊኖር የሚገባውን ፈቃደኝነትና ዝግጅት ከሚጠቁም በስተቀር፤ የልብ ሸለፈትን ቁርጠ በመጣል ለልቡ ገጽሕናን መስጠት፤ ራስንም መቀደስ፤ ለሰው እንደሚያቸው የእግዚአብሔር ቃል በግልጽ ይናገራል፤ ኢዮ. 14:4፤ 15:14፤ ምሳ. 20:9።

• ልብን የማንጸት ሥራ በእግዚአብሔር ብቻ እንደሚከናወንም ቃሉ ያረጋግጣል፤ ኤር. 33:8፤ ሕዝ. 36:25-32፤ 37:23።

4. የሁለቱ ግዝረቶች ውጤቶች

የሥጋ ቁላፍነትን በማስወገድ በሰው የሚደረገው ግዝረት፡-

1) ለአብርሃምና ለዘሩ በተሰጠው የቃል ኪዳን ተስፋ መሠረት ለምድራዊው የእግዚአብሔር ሕዝብ ጉባኤ አባል መሆንን ያስገኛል።

2) ምድራዊውን በረከት የመሳተፍ ዕድልን ያስገኛል። ለምሳሌ፡-

• በእግዚአብሔር ሕዝብ መካከል ስፍራን ማግኘትና ሕዝቡ ተብሎ መጠራት፤

• ከነአንን መውረስ፤

• ሰንበትን ማክበር፤

• በሚታየው ሥርዓት አምልኮ በመካፈል፤

እግዚአብሔርን ማመስገን፤ መወደስ፤ መዘመር፤ ማምለክ፤

• መሥዋዕትንና ተርባብን ማቅረብ፤

• ቃሉን መማርና መማግራት ለትውልድም ማስተላለፍ የመሳሰለውን ሁሉ ለመሳተፍ ያበቃል።

3) የልብ ቁላፍነትን በማስወገድ በእግዚአብሔር የሚደረግ ግርዛት፤ ከዚህ በላይ በተራ ቁጥር 4.1 እንደተመለከተው የሥጋ ቁላፍነትን በማስወገድ አፍአዊው ምልክትና ማገተም ተደርጎባቸው፤ እግዚአብሔርን እያመለከቱ ለነበሩ በእግዚአብሔር ሕዝብነት ለተጠሩት የሚደረግ የመንፈስ ግዝረት ነው። ከምድራዊ በረከት ጋር በተጨማሪ መንፈሳዊውንና ሰማያዊውን በረከት ለመካፈል መብት የነበራቸው በዚህ ክፍል የተመለከቱት ብቻ ነበሩ፤ ሮሜ 2:28-29።

• የተናገረውን ተስፋ መፈጸም በሚችለው በእግዚአብሔር ስላመነ፤ ጽድቅ ለተቈጠረለት ለአብርሃም እውነተኛ ልጆች የተባሉትም በሥጋ ከእርሱ በመወለዳቸውና የሥጋቸውን ሸለፈት በመገረዛቸው ላይ በተጨማሪ ይህን ዓይነቱን የልብ ግርዛት ያገኙና በእምነትም ጽድቅ የተቈጠረላቸው ሲሆኑ ነው፤ ሮሜ 4:1-5፤ 16-17፤ 9:6-8።

• ሥጋዊ ቁላፍነትን በማስወገድ በምድራዊው የእግዚአብሔር ጉባኤ የሚታቀፉት መጠነ ሰፊ ብዛት ያላቸው ሲሆኑ፤ ከዚያ ምድራዊ ጉባኤ ውስጥ የልብ ቁላፍነት የተወገደላቸው፤ የልብ መንጸትና የመንፈስ መቀደስ፤ የአእምሮ መታደስ፤ የፈቃድና የዘንባሌ ለውጥ አግኝተው ጽድቅ የተቈጠረላቸው፤ በሌላ አነጋገር «የዳነ ክፍል» ተብለው የሚጠሩት በቅጥር በጣም ጥቂቶች ብቻ ናቸው፤ ኢሳ. 1:9፤ 10:20-23፤ ሮሜ 9:27-29።

5. ከልብ ግርዛትና ከሥጋ ግርዛት የቱ ይቀድማል?

እንደሌሎቹ ሁሉ ለዚህ ጥያቄ የሚሰጠው ምላሽ በምስጢር ጥምቀት ላለው አወዛጋቢ ችግር መፍትሔ እንደሆነ ይታመናል።

5.1 አብርሃም፡- ጽድቅ ከተቈጠረለት በኋላ በ99 ዓመቱ የሥጋውን ሸለፈት ተገረዘ (ዘፍ. 17:24)። የልብ ሸለፈት መገረዝ ሳይኖር ጽድቅ ስለማይቈጠር፤ አብርሃም የልብ ግርዛት ካገኘና ጽድቅ ከተቈጠረለት በኋላ የሥጋውን ሸለፈት ሳይገረዝ ቢያንስ 14 ዓመታትን ያህል ቁየ። አብርሃም እንዴት ጽድቅ እንደተቈጠረለት ዘፍ. 15 ይተርካል። በዚያን ጊዜ እስማኤል ገና አልተፀነሰም ነበር፤ እስማኤል በተወለደ 13ኛ ዓመት ላይም አብርሃም ስለተገረዘ፤ የእስማኤል የፅንሰ ጊዜና ከተወለደ በኋላ ያለው ጊዜ ተደምሮ አብርሃም ከጸደቀበት እስከ ተገረዘበት ጊዜ ያለው ዘመን 14 ዓመት ቢሆን አብርሃም (99-14) በ85 ዓመት ዕድሜው ጽድቅ ተቈጠረለት ማለት ይቻላል። ጳውሎስም፡ አብርሃም ከመገረዙ በፊት ጽድቅ እንደተቈጠረለት አብራርቷል (ሮሜ 4:10)።

5.2 እስማኤል፡- ወደ እስማኤል ስንደርስ ለርሱ እምነቱ ጽድቅ ሆኖ ተቈጠረለት የሚል ማስረጃ የለም፤ ነገር ግን በ13ኛ ዓመቱ

እንደተገረዘ ብቻ ይነግረናል። ለአባቱ ለአብርሃም በተሰጠው የግዝረት ቃል ኪዳን የሚታተፍበትን፤ የሥጋ ግዝረት ምልክትን አደረገ (ዘፍ. 17:25)።

5.3 የአብርሃም ቤተሰብ፡- በአብርሃም ቤት ውስጥ የተወለዱትና በገንዘቡ የገዛቸው ሁሉ ከአብርሃም ጋር የሥጋን ቁላፍነት በመገረዛቸው ለርሱ የተሰጠውን ምድራዊውን በረከት ለመካፈል የሚያስችላቸውን ዕድል አገኙ፤ ዘፍ. 17:27።

እንድ ጊዜ አብርሃም በተባበረው የ5 ነገሥታት ጦር የተግረከውን ሉጥን ለማስመለስ በቤቱ ውስጥ ከተወለዱ የቤተሰቡ አባላት መካከል 318 ብላቴኖችን አሰልፎ የጣላትን ሠራዊት እንደተከታተለ ቅዱስ መጽሐፍ ይተርካል (ዘፍ. 14:14-16)። ይህ እግዚአብሔር ብታት የነበራቸውን ምርጥ ብላቴኖችን ብቻ የያዘ ሊሆን በተገረዙበት ወቅት 8 ቀንና ከዚያም በላይ ዕድሜ የነበራቸው የአብርሃም የቤተሰቡ አባላት ብዛት ተመዝግቦ አልተላለፈልንም። ዳሩ ግን የኪዳኑ ሕግ ያቀፋቸው ሁሉም ማለት የጸደቁትና ያልጸደቁት ተገረዙና ለአብርሃም ከተሰጠው በረከት ተካፋዮች ሆኑ።

እነሆ በዚህ ጊዜ የእግዚአብሔር ሕዝብ ተብሎ የታወቀውና በእግዚአብሔር ዙሪያ፤ በግዝረት ቃል ኪዳን እማካይነት የተሰበሰበው ይህን ያህል ብዙ መሆኑ በዓይነ ጎሊና ሊታየን ይችላል። በተጨማሪ የማይታየውን የልብ ግዝረት ተቀብሎና በእምነት ጽድቅ መንፈሳዊውንና ሰማያዊውን በረከት የመቀበል መብት የነበረው የእግዚአብሔር ሕዝብ (ሰው) ነው በማለት በዚህ ጊዜ በግልጽ ልንናገር የምንችለው ግን ስለ አንዱ ስለ አብርሃም ብቻ ነው። ቢሆንም ከዚያ በኋላ ከተገረዘው ሕዝብ መካከል የአብርሃምን ዱካ በመከተል በእግዚአብሔር እያመኑ ጽድቅ የተቋጠረላቸው ሰዎች ተጥር መጨመሩ የማይቀር ነበር።

6. በዘመነ ሐዲስ የኪዳን ምልክትና የጽድቅ ማኅተም ምንድር ነው?

6.1 መግቢያ

ወደ ሐዲስ ኪዳን ስንመጣ፤ ከመገረዙ በፊት በእምነት ጽድቅ የተቋጠረለትና በኋላም የሥጋውን ሸለፈት የተገረዘው አብርሃም ለብዙዎች ማለት ተገርዘው በእምነት ለሚጸድቁ አይሁድና ሳይገረዙ በእምነት ለሚጸድቁ ለሕዛብ አባት እንደሆነ ይነግረናል (ሮሜ 4:11-25)። እንዲህ ስለሆነም በሐዲስ ኪዳን፤ መገረዝ ለእግዚአብሔር ሕዝብ በሥጋ ላይ የሚደረግ የኪዳን ምልክትና የጽድቅ ማኅተም ሆኖ አልተሰጠም፤ መገረዝም ሆነ አለመገረዝ ሁለቱም ለሐዲስ ኪዳን ምእመናን ከእምነት ወይም ለእግዚአብሔር ሕዝብነት ከመለየት ጋር ተያይዘው አይገኙም፤ 1ቆሮ. 7:19፤ ገላ. 5:6፤ 6:15።

6.2 የውሃ ጥምቀት የኪዳን ምልክትና የጽድቅ ማኅተም ነው

ሐዋርያው ጳውሎስ በኢየሱስ ክርስቶስ፤ የመለኮት ሙላት እንዳለ ከተናገረ በኋላ በመቀጠል፤ «ከቀ ተገርዘው ግዝረተ ዘኢኮነ ግብረ እደ ሰብእ በስልበተ ሥጋ ነፍሱት ኃጢአት በግዝረተ ክርስቶስ፤ ወተቀበርኩም ምስሌሁ በጥምቀት፤ ወባቲ ተንሣእከሙ ምስሌሁ በሃይማኖት በረድኤተ እግዚአብሔር ዘእንሥእ እመታን። ከእርሱም ጋር አንድ በመሆን ተገርዛችኋል፤ ይህም መገረዛችሁ ኃጢአተኛውን ሥጋ ለማስወገድ በክርስቶስ የተደረገ ነው እንጂ፤ ሰው ሠራሽ መገረዝ አይደለም። ምክንያቱም በተጠመቃችሁ ጊዜ ከክርስቶስ ጋር ተቀብራችሁ ከእርሱም ጋር ከሞት ተነሥታችኋል፤ ከሞት የተነሣችሁትም ክርስቶስን ከሞት ባስነሣው በእግዚአብሔር ኃይል በማመናችሁ ነው» (ቂላ. 2:11-12 የ1980 ትርጉም) ይላል።

የሥጋ ሸለፈትን ቁርጠ በመጣል የሚከናወነው አፍአዊ ሥርዓት በሐዲስ ኪዳን ቢቀርም፤ በሸለፈት የሚመሰለውን ኃጢአተኛ ባሕርይን ቁርጠ የመጣል፤ በእጅ ሳይሆን በራሱ በኢየሱስ ክርስቶስ የሚደረገው የመንፈስ ግዝረት ለቂላስ ይሰማልና የተፈጸመላቸው መሆኑን ሐዋርያው ነገራቸው። ከክርስቶስ ጋር መሞትን መቀበርንና መነሣትን የሚገልጽውንም ጥምቀት በተጠመቁ ጊዜ መገረዛቸውን ገልጾ፤ የግዝረቱም ክንውን የተገኘው የሞተውን ማስነሣት

በሚችለው በእግዚአብሔር መለኮታዊ ኃይል በማመናቸው እንደሆነ አስረዳቸው።

ይኸው ሐዋርያ ለገላትያ ምእመናንም በመልእክቱ የጻፈላቸው ይኸንኑ ነበር። «ፈ በሐዲስ ኪዳን መገረዝም ሆነ አለመገረዝ ከእምነት ጋር የተያያዘ ጥያቄና መልስ እንዳልሆነ አመስጥሮ ገለጸላቸው። ይኸውም «አዲስ ፍጥረት» መሆንን ማግኘት እንደሆነ ገልጾ በአራት ነጥብ ዘግቶታል (ገላ. 6:15)። ግዝረት በዘመነ ብሉይ ይገልጽ የነበረው ይህንኑ ነበር። ዛሬም በውሃ መጠመቅ በእንድ ምእመን ቀደም ብሎ የሆነውን፤ ወይም ወደፊት ሊሆን ያለውን ለውጥ እንደሚገልጽ ግዝረትም በዘመኑ ይህን ይገልጽ እንደነበር ከላይ ተረድተናል።

7. በውሃ በመጠመቅ ምንን እናመለክታለን?

በዘመነ ብሉይ ግዝረት፤ ከዓለማዊ ርኩሰት መንጻትን፤ ለአርጌው ሕይወት መሞትንና ለአዲስ ሕይወት መነሣትን፤ ለእግዚአብሔር ሕዝብነት መለየትን ያመለክት እንደነበረ፤ ዛሬም በሚታየውና በሰው በሚደረገው በውሃ መጠመቅ በዓይነ ሥጋ የማይታዩ ብዙ የመንፈሳዊ ምስጢራት ክንውኖችን እንመለከርበታለን።

7.1 በመንፈስ ቅዱስ በመጠመቅ መንጻታችንን እንመለከርበታለን

ሰውን ከኃጢአት አጥቦ ማንጻት መለኮታዊ ሥራ ነው፤ በሰው ሊከናወን የሚችል ሰብአዊ ተግባር አይደለም። የሰው ከኃጢአት መንጻት ሊታወጅ የሚችለው ደግሞ

- ከተወረሰ ኃጢአት (ጥንተ አብሶ) ሲነጻ፤
- በራሱ ኃላፊነት ከሠራው የኃጢአት ርኩሰት ሲታጠብ፤
- በወረሰውና ባደረገው ኃጢአት ከተጠያቂነት (ከዕዳ) ሲድን (ስርየት ሲቀበል)፤

ስለሆነ፤ በእግዚአብሔር ሥልጣን የሚሠራ ክንውን ነው፤ 2ሳሙ. 12:13፤ መዝ. 89:48፤ ኢሳ. 43:25፤ ሚክ. 7:18-19፤ ማር. 2:5-7፤ ሉቃ. 7:48። ይህ መለኮታዊ ሥራ በዓይነ ሥጋ የማይታይ በሰው ውስጥ የሚካሄድ መንፈሳዊ ክንውን መሆኑ «ጥሩ ውሃን እረጭባችኋለሁ፤ እናንተም ትጠራላችሁ፤ ከርኩሰታችሁም ሁሉ፤ ከጣዖቶቻችሁም ሁሉ አጠራችኋለሁ» (ሕዝ. 36:25) በሚለው ቃል እግዚአብሔር ተረጋግጧል።

እንዴት ይከናወናል?

- ሀ) የሰውን ልብ ዘልቆ ሊገባ የሚችለውን፤ ሁለትም አፍ ካለው ሰይፍ ሁሉ ይልቅ የተሳለውን፤ ነፍስንና መንፈስን ጅማትንና ቅልጥምን እስኪለይ ድረስ የሚወጋውን የልብንም ስሜትና አሳብ የሚመረምረውን ሕያው ቃሉን (ዕብ. 4:12) ይሰማ ዘንድ እግዚአብሔር ሁኔታዎችን ለሰው ያመቻችለታል፤ ሐ.ሥ. 10:17-22፤ 16:9-10፤ ለመቀበል እንዲችልም ልቡን ይከፍትለታል፤ ዮሐ. 6:44፤ 63-65፤ ሐ.ሥ. 16:14።
- ለ) ወደ ልቡ ጠልቆ በገባው ቃሉና ቃሉ በያዘው ተስፋ ይታመን ዘንድ እግዚአብሔር ሕያው የሆነ እምነትን በውስጡ ይፈጥራል፤ ኤፌ. 2:8፤ ፊል. 2:13።
- ሐ) ሰው በቃሉ ሲታመን ስላለፈው ሕይወቱ በልቡ ይወቀስበታል፤ ንስሐም ይገባ ዘንድ እግዚአብሔር ያስችለዋል፤ ሐ.ሥ. 2:37-38፤ 11:18፤ 2ቆሮ. 7:10።
- መ) ይህ በውስጡ ስፍራን የያዘውና እምነትን ወደ መፍጠር ያደገው ቃሉ ልቡን ያንጸለታል፤ ዮሐ. 3:8-11፤ 15:3፤ ሐ.ሥ. 10:43፤ 15:9። በውስጡ የተከናወነውን መንጻት ምእመኑ በውሃ ጥምቀት በሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን ይመለከረዋል። «ይህም ውሃ አሁን እናንተን የሚያድን የጥምቀት ምሳሌ ነው፤ ይህ ጥምቀት የሰውነትን እድፍ ማስወገድ ሳይሆን፤ በመልካም ጎሊና ለእግዚአብሔር የሚቀርብ ልመና ነው። የሚያድናችሁም

በኢየሱስ ክርስቶስ ትንሣኤ አማካይነት ነው። 1ጴጥ. 3፡21። በዚህ ጥቅስ ውስጥ ሁለት ሐሳቦች በግልጽ ተንጸባርቀዋል።

• በኖኅ ዘመን ሰዎች የተሳራፈሩበትን መርከብ ያንሳፈረና ለመጻፉ ምክንያት የሆነው ውሃ የጥምቀት ምሳሌ ነው ይላል።

• ጥምቀት ሲባልም ሰውነትን በተፈጥሮ ውሃ መነከር ሳይሆን ውሃው በምሳሌነት በሚገልጽው፣ ልባዊ መንጻትን በሚያከናውነው መንፈሳዊ ነገር አማካይነት እንደሆነ ይናገራል። ሲያብራራውም ፡- «በኢየሱስ ክርስቶስ ትንሣኤ አማካይነት (በኩል) የሰው የብቃት ላሊና መሰጠቱ» ነው ይልናል። የውሃ ጥምቀት በምሳሌነት የሚገልጽው የሰውን ውስጣዊ ክፍል ጎሊናውን የሚያነጻውን መንፈሳዊ ጥምቀት እንደሆነ ግልጽ ያደርገዋል።

ሠ) በተማረው የእግዚአብሔር ቃል ተቀስቆስ በኢየሱስ ክርስቶስ ትንሣኤ በኩል የሰው ጎሊና ለእግዚአብሔር ሲሰጥ ይነጻል። «በዘላለም መንፈስ ራሱን ለእግዚአብሔር ያቀረበ የክርስቶስ ደም ጎሊናን ያነጻልና» (ዕብ. 9፡14)። በተፈጥሮ ውሃ በመነከር (በመጠመቅ) የምንመሰክረው የጎሊና መታጠብና መንጻት እጅግ አስፈላጊና ጠቃሚ እንደሆነ እንገነዘባለን። ጎሊናን ለማንጻት አልቻሉም እንጂ፣ ሕጽበት ይከናወንባቸው የነበሩ የተለያዩ ሥርዓቶችን በብሉይ ኪዳንም ነበሩ (ዕብ. 9፡9-10)።

7.2 መጥቀሻችንንና መነሣታችንን እናስታውቅበታለን

በውሃ ጥምቀት የምንመሰክረው (የምንገልጸው) ሌላው መንፈሳዊ ክንውን ለኃጢአት፣ ለዓለም፣ ለሥጋ ሥራ ሕያው በነበረ አርጌ እኔነት መጥቀሻችንና፣ ቀድሞ ለጽድቅና ለቅድስና ምውት በነበረ አዲስ እኔነት መነሣታችንን ነው። የመጥቀሻና የመነሣት መንፈሳዊ ክንውንም ከብሉይ ኪዳን ግዝረት ጋር በምስጢር የተገናኘ ነው።

የሰው ሕይወት በደሙ ውስጥ ነውና (ዘሌ. 17፡10-11)። ይዞት የተወለደውን ሸለፈት ቁርጦ በመጣል (በመገረዝ) በውስጡ ሕይወት ያለበትን ደምን ማፍሰስ፣ ለመጥቀስ መፍቀድን ወይም ራስን ለሞት መስጠትን ሊያመለክት ይችላል። እንደ አረማዊ ያስቂጥረው የነበረውን የሥጋውን ሸለፈት ቁርጦ በመጣል ወይም መቅበር የግብጽ ነውር በመባል የተገለጸውን ኃጢአተኛ ባሕርይ ከራስ ላይ ማንከባለልን ይገልጻል (ኢያሱ 5፡8-9)።

7.3 ዳግም (አዲስ) ልደትን እንመሰክርበታለን

አዳምና ሔዋንን ከሚወክሉ ወላጆቹ ተወልዶ የነበረ ሰው ከእግዚአብሔር ቃልና ከመንፈስ ቅዱስ እንደገና በመወለድ አዲስ ሕይወትን ይቀበላል። ቀድሞ በአዳምና በሔዋን በኩል የገባው ኃጢአት የሰውን ባሕርይ ባበላሸው ጊዜ መንፈሳዊውን ጉዳይ የሚያስብበት፣ የሚያቅድበትና የሚሠራበት መንፈሳዊነት በውስጡ ስለሞተ፣ ለሥጋዊ ነገር ብቻ የሚኖርና የሚሠራ ሆኖ ነበር። እግዚአብሔርም ፡- «መንፈሴ በሰው ላይ ለዘላለም አይኖርም፤ እርሱ ሥጋ ነውና» በማለት ገለጸው (ዘፍ. 6፡3)። አሁን ደግሞ ሥጋ ብቻ መሆኑ ይቀርና የእግዚአብሔር ነገር የሚገባውና የሚቀበል፣ የሚኖርበትም ይሆን ዘንድ ዳግም ልደት አስፈለገው (ዮሐ. 3፡3-7)። ይህን ውስጣዊ ሁኔታ የሚያቀያይር ለውጥ (ሹም-ሽር) መንፈስ ቅዱስ በቃሉ አማካይነት በምእመኑ ውስጥ ያካሂዳል ማለት ነው (ቲቶ 3፡5፤ 1ጴጥ. 1፡23-25፤ ያዕ. 1፡18)።

7.4 ኢየሱስን መልበሳችንን ይገልጻል

በልደተ ሥጋ በደለኛውን ቀዳማዊ አዳምን ለብሰንና መስለን ተወለድን፤ አዳም መሪ ለሆነበት ቤተሰብ አባላት ሆንን ነበር። አሁን ደግሞ በእግዚአብሔር ቃልና በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት በዳግም ልደት ዳግማዊ አዳም ኢየሱስ ክርስቶስን ለብሰንና እርሱን መስለን ተወለድን። በኢየሱስ ክርስቶስ ለሚመራው ለዚህ አዲስ ቤተሰብ አባላት ተደረግን (ሮሜ 5፡12-20)። ኢየሱስን መልበስና እርሱን መምሰል ሲባልም መንፈሳዊውንና ውስጣዊውን መልክና መምሰል በውስጥ በልባችን ወይም በመንፈሳችን ዛሬ መቀበል ማለት እንደሆነ ግልጽ ነው (ኤፌ. 4፡22-24፤ ቂላ. 3፡9-10)። ጳላ በትንሣኤ ማየት ውጪውም ሰውነታችን እርሱን ወደ መምሰል ይለወጣል፤ 1ዮሐ. 3፡2-3፤ 1ቆሮ. 15፡47-49።

አዲሱን የቤተሰብ መሪ ዳግማዊ አዳም ኢየሱስ ክርስቶስን መልበሳችንና መምሰላችንን፤ በእርሱም መሪነት ሥር መሆናችንን የምንገልጸው፣ ሞቱንና ትንሣኤውን በሚመስል ሥርዓተ ጥምቀት በውሃ ውስጥ በመነከርና ከዚያ በመውጣት ይሆናል፤ ሮሜ 6፡2-5።

ከግብጽ የወጡት የእስራኤል ልጆች ከፈርዖን የባርነት አገዛዝ በመላቀቅ የአዲሱና ነጻው ሕይወት መሪ ከሆነው ከሙሴ ጋር ይተባበሩ ዘንድ «በደመናና በባሕር» ውስጥ በማለፍ ወደ መሴነት መጠመቅ ነበረባቸው። የመሪያቸውን የሙሴን ባሕርይ ለመላበስ መፍቀዳቸውን ገለጹ ማለት ነው (1ቆሮ. 10፡3)። እንደዚሁም ምእመናን-ክስዳሚን ቀራጂነት፣ ከኃጢአት ባርነት፣ ከዓለም ጋር ካለ ትስስር ነጻ ያወጣቸውን የአዲሱን መሪ የጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን ባሕርይ ተላብሰዋል፤ በእርሱ ተሸፍነዋል፤ እግዚአብሔርም በእርሱ መልክ አይቆላቸዋል፤ ተቀብሏቸዋል። ቀደም ሲልም ይታወቁበት የነበረ፣ የጾታ፣ የጎሳ፣ የቀለም፣ የመደብ ልዩነት ሁሉ ጠፍቶ፣ ምእመናን ሁሉ በልጁ መልክ ብቻ በእግዚአብሔር ዘንድ ይታያሉ ማለት ነው፤ 1ቆሮ. 12፡12-13፤ ገላ. 3፡26-28።

ስለሆነም በምንጠመቅበት ውሃ ስንሸፈን፣ ውሃውን ስንለብስ፣ ክርስቶስን መልበሳችንን፣ በእርሱም መሸፈናችንን፣ የእርሱን ባሕርይ በመላበስ፣ የቀድሞ እኛነታችንን ትተን ወደ እርሱ መግባታችንን የሚያካትተውን መንፈሳዊ ክንውን በሚታየው በውሃ ጥምቀት እንመሰክራለን።

7.5 በመስቀል ፀዋት ወ መከራ ለመጠመቅ መወሰናችንን እናስታውቅበታለን

በውሃ መጠመቃችን በሞቱም በትንሣኤውም ከጌታ ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር ለመተባበር መወሰናችንን እንደሚገልጽ ሁሉ፣ በመከራውም ለመተባበር ምንጊዜም መስቀላችንን ተሸክመንና እርሱን ተከትለን፣ በመስቀል ስያሜ የታቀፉትን ፀዋት ወ መከራ ሁሉ ለመቀበል የልባችንን ቀርጠናችን ያመለክታል። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በፈለገ ዮርዳኖስ ከተጠመቀ በኋላ መሲሐዊ አገልግሎቱን እየፈጸመ በነበረበት ጊዜ «የምጠመቃት ጥምቀት አለችኝ፤ እስክትፈጸም ድረስ እንዴት እጨነቃለሁ?» (ሉቃ. 12፡50) በማለት ተናገረ። በዚህ ክፍል ሊገልጽ የፈለገው በውሃ ውስጥ ተክሮ እንደ መውጣት ያለውን ጥምቀት አይደለም፤ በመከራ እቶን ውስጥ ገብቶ ማለፍን እንጂ። ስለዚህም ይቺ ጥምቀት «እስክትፈጸም ድረስ እጨነቃለሁ» አለ ጌታ። በትንሣኤው ያገኘውን ድልና በዕርገቱ የተገናጸፈውን ክብር ሊካፈል የሚወድ ምእመን መከራውንም ሊካፈለው ግድ ነው። ክብሩ የመከራው ፍሬ ነውና። «እምክመስ ሀረይን ሕማመ ንጹረ ክብረ ምስሌሁ መከራውን ብንካፈል የክብሩም ተካፋዮች እንሆናለንና (ሮሜ 8፡17)»።

በዚህም ምክንያት ክብሩን ለመጋራት እንዲፈቀድላቸው የጠየቁትን የዘብደሙዎስን ልጆች ፡- «እኔ ልጠጣው ያለውን ጽዋ ልትጠጡ፣ እኔም የምጠመቀውን ጥምቀት ልትጠመቁ ትችላላችሁን? አለ» (ማቴ. 20፡22)። እንግዲህ በሥርዓተ ጥምቀት በውሃ ውስጥ የመጥለቃችን አንደኛው ምስጢር፣ በክርስትና ሕይወታችን ልንቀበለው ያለውን የመከራ ጥምቀት ከእርሱ ጋር፣ እንደ እርሱ ለመጠመቅ ቃል ኪዳን መግባታችንን፣ ይህንኑ ውሳኔያችንንም ለእግዚአብሔርና ለቤተ ክርስቲያኑ በውሃ ጥምቀት ምሳሌ ማስታወቃችን ነው።

8. እንዴት መጠመቅ ይገባል?

የጌታችንን ሞትና ትንሣኤ ማሳየትና በዚህ ጉዳይ እኛም ለመሳተፍ ያለንን ፈቃደኛነት መግለጽ በሚችል ሁኔታ በውሃ መጠመቅ እንደሚገባ በቤተ ክርስቲያናችን ግልጽ ሆኖ ተመልክቷል። ፍትሐ ነገሥት አንቀጽ ሃላል፡ «በውሃ መጠመቃችን በክርስቶስ ሞት የሚኖረንን ተሳትፎ ይገልጻል፤ ተጠምቀን ከውሃው መውጣታችን ደግሞ ከእርሱ ጋር ከሞት የመነሣታችን ምሳሌ ነው» ይላል። ስለሆነም ተጠማቂው ፡-

- አካሉን መሸፈን በሚችል ወራጅ ውሃ (በወንዝ)፣ ካልተቻለም
- ከወንዝ ተጠልፎ በመጠመቂያ ውስጥ በተጠራቀመ ውሃ፣ ካልተቻለም

- ዎስት እፍኝ ውሃ በራሱ ላይ በመጨመር ሥርዓት ጥምቀት እንዲፈጸም ታዟል።

9. መቼ ይጠመቅ?

9.1 የቤተ ክርስቲያናችን ድንጋጌ

ቤተ ክርስቲያናችን «መቼ ይጠመቁ» ለሚለው ጥያቄ ምላሽ ይሆኑ ዘንድ የሚሠራባቸው ሁለት ድንጋጌዎች አሏት፤

- ሀ) ከአረማውያን ቤተሰብ የተወለዱ ከሆኑ፤ በዕብራውያን መልእክት ጸሐፊ (ም. 5፡12፤ 6፡3) ፡-

- ቀዳሚ መጽሐፈ መቅደሙ ቃሉ ለእግዚአብሔር ስለ እግዚአብሔር ቃላት የመጀመሪያ ትምህርት እና

- «ጥንተ ነገሩ ለክርስቶስ ፡- የክርስቶስን ነገር መጀመሪያ የሚናገር ቃል»

አስቀድሞ ሊማሩ ይገባቸዋል፤ መቀበላቸውንም በግልጽ ሲመሰክሩ እንደ ቤተ ክርስቲያናችን ሥርዓት ተጠምቀው ወደ ቤተ ክርስቲያን እንድት ሊጨመሩ ይገባል። ፍ.ነ. አንቀጽ 3 ቁ. 36-37።

- ለ) እያንዳንዱ ሰው ሲጠመቅ ለመማር ዕድሜያቸው ያልፈቀደላቸው ሕፃናት ልጆቹ በተጠመቀው ወላጅ ፈቃድ አብረው ሲጠመቁ ይችላሉ።

- ሐ) ከክርስቲያን ቤተሰብ የሚወለዱ ሕፃናት የጌታ በሆኑ ወላጆቻቸው አማካይነት እነርሱም የጌታ ስለሆኑ በወላጆቻቸው አቅራቢነት ምንጊዜም ሲጠመቁና ወደ ቤተ ክርስቲያን ሊጨመሩ ይገባል። አንቀጽ 30።

- መ) ቤተ ክርስቲያናችን በመጠመቅ ወደ ኅብረት የሚጨመሩ ሕፃናት ወደፊት ትምህርት ክርስትና ሊያስተምሯቸው በእግዚአብሔርና በጉባኤው ፊት ቃል የሚገቡ የክርስትና አባት ወይም እናት የተባሉትን በዋስትና ተቀብላ ትመዘግባላች።

- 9.2 ከዚህ በላይ የሕፃናቱን ጥምቀት በሚመለከት ለመቃወም መነሻ ተደርገው የሚቀርቡ ሁለት ምክንያቶች አሉ። አንደኛው ከእግዚአብሔር ቃል በመጥቀስ የሚቀርብ የተቃውሞ ምክንያት ሊሆን፤ ሁለተኛው ከሰዎች አመለካከት የሚመነጭ የቅቃው ምክንያት ነው።

- 9.2.1 ከእግዚአብሔር ቃል በመጥቀስ የሚቀርብ ተቃውሞ፤ በሐ.ሥ. 8፡36-37 ጥምቀት ከእምነት በኋላ ሊፈጸም የሚገባው ሥርዓት እንደሆነ የሚናገር ስለሆነ፤ ሰዎች ምንጊዜም ከማመናቸው በፊት መጠመቅ የለባቸውም ይላሉ። መቸም እምነት ሲሉ ለመጠመቅ የሰውን ፈቃደኛ ሆኖ መቅረብን ማለታቸው እንደሆነ፤ ወይም የዳኑበት፤ የጸደቁበት፤ በዳግም ልደት የእግዚአብሔር ልጆች የተደረጉበት እምነት ማለታቸው ቢሆን ግልጽ አይደለም።

- 9.2.2 ከሰዎች አመለካከት የሚመነጭ ተቃውሞ

በሰዎች ምስክርነት ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ የተሰበከላቸውና ለመቀበል ፈቃደኝነታቸውን የገለጹ ሰዎች ሁሉ እንደዳኑ፤ እንደጸደቁ፤ በዳግም ልደትም የእግዚአብሔር ልጆች እንደሆኑ ተደርገው በአንዳንድ ክፍሎች ይቋጠራሉ። ተጠምቀውም በቤተ ክርስቲያን አባልነት ስማቸው የተጻፈበት መዝገብ በሰማያት ላለው ለቅዱሳን መዝገብ ትክክለኛ ግልባጭ ተደርጎ ይወሰዳል፤ በእነዚህ ወገኖች አመለካከት። እንደ እውነቱ ከሆነ በምድር ላይ ያላቸው ጉባኤ ምእመናን (ቤተ ክርስቲያን) በማቴ. 13፡3-8፤ 18-23፤ 47-49 እንደተገለጸው በሰሙት ቃል የተለወጡ፤ ፈጽሞ ያልተለወጡና በልዩ ልዩ ሁኔታ ውስጥ የሚገኙ ምእመናን የሚከማቹባት በጌታ ስም የተቋቋመች ምድራዊት ጉባኤ ናት እንጂ የዳኑ ሰዎች ብቻ የሚገኙባት ጉባኤ ልትሆን አትችልም። ስለሆነም ሰዎች አምነና ሲሉ በመመስከራቸው ብቻ ሁሉንም እንደዳኑና ዳግም እንደተወለዱ ሊቋጠሩ አይገባም። በቤተ ክርስቲያን አገልጋዮችም የቀ እንደዳኑና የቀ እንደዳልዳኑ ከቶ ሊቃውንት አይችሉም። ብዙ ጊዜም አንድን ሰው አመነ ስንል ወደ ቤተ ክርስቲያን ለመጨመር የገለጸውን ፈቃደኝነት መናገራችን እንደሆነ

ሊቃውንት ይገባል። ስለዚህ አምነናል ከሚሉትና ተጠምቀው ወደ ቤተ ክርስቲያን ከሚጨመሩት መካከል ፡-

- ሀ) ከእናንተ ጋር መሆን ደስ ይላል በሚል ስሜት በመገፋፋት ከእግዚአብሔር ሕዝብ ጋር ተደባልቆ ማምለክን የሚወዱ፤ ነገር ግን ከሞት ወደ ሕይወት መሻገራቸውን መንፈስ ቅዱስ ገና ለልባቸው ያልመሰከረላቸው ብዙዎች እንዳሉ የተረጋገጠ ነው። ዳግም ልደት ከሥጋና ከደም ፈቃድ አይደለምና (ዮሐ. 1፡12፤ 13)።

- ለ) ተጠምቀው በእግዚአብሔር ጉባኤ ውስጥ ሲመላለሱ ከሚገኙት መካከልም ጥቂቶቹ ለዓመታት ዳግም ባልተወለደ ሕይወት ከኖሩ በኋላ በዳግም ልደት በሚወልዳቸው በእግዚአብሔር በተያዘላቸው ቀጠሮ ዳግም ይወለዱና የመዳን ምስጢር ይገለጽላቸው ይሆናል።

እንደዚህ በሚሆንበት ጊዜ ቀደም ሲል ሁለቱም ክፍሎች ተጠምቀው የነበረ መሆኑ ስለሚታወቅ ፡-

- በብሉይ ኪዳን ሕግ መሠረት በሥጋ ተገርዘው ላለ የልብ ግዝረት ያላገኙት እውነተኛ የአብርሃም ልጆችና በመንፈስ የእግዚአብሔር ሕዝብ ስላልሆኑ ከዳነው ወገን አይቋጠሩ እንደነበረ ሁሉ (ሮሜ 2፡28-29፤ 9፡6-8)፤ ዛሬም በሐዲስ ኪዳን በፊደል (ሀ) የተመለከቱት ዳግም ያልተወለዱና በጥምቀት ብቻ የተወሰኑ ምእመናን በምድራዊው የእግዚአብሔር ጉባኤ ብቻ የሚወሰኑ ይሆናሉ። የወሰዱት ጥምቀት ወደ ምድራዊው የእግዚአብሔር ጉባኤ እንዲጨመሩ ከማድረግ በቀር በኪዳን ምልክትነቱና በጽድቅ ማጎተምነቱ በፊደል እንጂ በመንፈስ አያገለግልም።

- በፊደል (ለ) ለተመለከቱት ወገኖች የወሰዱት ጥምቀት ወደፊት ሊሆኑ ያላቸውን በቅድሚያ ያመለክታል ነው። እነዚህ ወገኖች ከመሆናቸው በፊት ሊሆኑ የሚገባቸውን እንደሆኑ አድርገው በሥርዓት ጥምቀት መሰከሩ፤ በእግዚአብሔር ጊዜም እንደመሰከሩት ሆኑ። ከመጽደቁ በፊት የጽድቅ ማጎተም የሆነው ግዝረት ሥጋ የተደረገለት ይሰራጭ፤ እንደ አብርሃም በእግዚአብሔር አምኖ ከጸደቀ በኋላ ያልተገረዘ ነው ተብሎ፤ በኋላ በድጋሚ እንዳልተገረዘ ሁሉ፤ እነዚህም ወገኖች በሐዲስ ኪዳን የኪዳን ምልክትና የጽድቅ ማጎተም የሆነውን የውሃ ጥምቀት በቤተ ክርስቲያናችን ሥርዓት በድጋሚ እንዲጠመቁ አይደረግም።

10. የሕፃናት ጥምቀት

ከክርስቲያን ቤተሰብ የተወለዱ ሕፃናትን ለማጥመቅ የመጸሐፍት ድጋፍ አለን? ተብሎ ይጠየቃል። ቤተ ክርስቲያናችን የክርስቲያን ልጆችን በጥምቀት ተቀብለው ወደ ጉባኤ ምእመናን እንዲጨመሩ ማድረግን ከመነሻው ጀምሮ ከተለማመዱ ቀደምት አብያተ ክርስቲያናት መካከል አንዷ ናት። ልምምዱም በቅዱሳን መጻሕፍት እንደሚደገፍ ትገልጽ ዘንድ ይጠበቅባታል። ስለሆነም ከፍ ብሎ በ«9» እንደተገለጸው በዕድሜ አዋቂዎች የሆኑትን አስተምራ በራሳቸው ጥያቄና ፈቃድ እንዲጠመቁ ታደርጋለች። ለመማር ዕድሜያቸው የማይፈቅድላቸውን የተጠመቁ ክርስቲያን ልጆችንም በወላጆቻቸውና በክርስትና አባቶችና እናቶች ኃላፊነት ታጠምቃለች። ስለ አሠራርም ከቅዱሳን መጻሕፍት በቂ ድጋፍ አላት።

10.1 የብሉይ ኪዳን ማሰረጃ

በዘመነ ብሉይ የኪዳን ምልክትና የጽድቅ ማጎተም የሆነው ግዝረት እንደነበር አመልክተናል (ዘፍ. 17፡11፤ ሮሜ 4፡11)። የኪዳን ምልክትና የጽድቅ ማጎተም የሆነውን ግዝረት ሥጋ የጸደቀው አብርሃምና ያልጸደቁት፤ 8 ቀንና ከዚያ በላይ ዕድሜ ያላቸው የእርሱና የቤተሰቡ ልጆች እንዲገረዙ ተፈቅዷል (ዘፍ. 17፡12)። የሥጋ ግዝረትም በምልክትነትና በማጎተምነት ያገለገለው ፡-

- ለጸደቀው አብርሃም በሕይወት ስለተፈጸመው መንፈሳዊ ጉዳይ በሥጋ ላይ የተደረገ የሚታይ ምልክትና ማጎተም ሆኖ ነው።

ገና ላልጸደቁት፡ 8 ቀንና ከዚያም በላይ ዕድሜ ላላቸው ለአብርሃም ዜተሰብ አባላት ወደ ፊት በሕይወታቸው አንድ ቀን ሊፈጸም ያለውን መንፈሳዊ ጉዳይ የሚያመለክት በቅድሚያ በሥጋ ላይ የሚታይ ምልክትና ማኅተም ሆኖ ነው። ይህንንም ከላይ ከ«2-5» በዝርዝር አመልክተናል።

10.2 የሐዲስ ኪዳን ማስረጃ

ያመኑ ምእመናን በጥምቀት ወደ ቤተ ክርስቲያን ሲጨመሩና በቁጥር 3፡000፤ 5፡000 ሆኑ ሲባል (ሐ.ሥ. 2፡41፤ 4፡4)፤ ሕፃናትን ጨምሮ ሊሆን ይችላል፤ ወይም የምእመናን አጠቃላይ ድምር ከዚያ በላይ ሆኖ ሳለ እንደ አይሁድ ባህል ሴቶችንና ሕፃናትን ባለመጨመር ወይም በመተው ሊሆን ይችላል፤ ማቴ. 14፡21፤ 15፡38፤ ማር. 6፡44፤ ዮሐ. 6፡10። አንዳንድ ጊዜም ከተጠመቁት የቤተሰብ መሪ ምእመናን ጋር፤ ማመናቸው ያልተመዘገበላቸው የቤተሰብ አባላት መጠመቃቸው ይፋ ተደርጓል። ለማስረጃ ፡-

10.2.1 ከትያፕሮን ከተማ ሔዳ በፊልጵስቶስ የጳውሎስን ስብከት ካዳመጠች በኋላ ያመነችው ልድያ ማመናቸው ካልተነገረላቸውና ዕድሜያቸውም ካልተገለጸው የቤተሰቧ አባላት ጋር ተጠመቀች። የቤተሰቧ አባላት በእርሷ ኃላፊነትና አቅራቢነት ተጠምዋል እንዲባል፤ መንሥኢ የሆኑ ነጥቦች በግልጽ ተቀምጠዋል (ሐ.ሥ. 16፡13-15)።

• በጳውሎስ ስብከት የተነገረውን ቁምነገር ታዳምጥና ትቀበለው ዘንድ እግዚአብሔር ለቧን ከፈተላት ተብሎ የተገለጸው የቤተሰቧ አስተዳዳሪ ስለነበረችው ልድያ ብቻ ነው። ቁጥር 14።

• አመነች ተብሎ የተነገረውም ስለ ልድያ ብቻ ነው ቁ. 15።

• ዳሩ ገን አመኑ ተብሎ ካልተነገረላቸው የቤተሰቧ አባላት ጋር ተጠመቀች። ቁ. 15።

10.2.2 የፊልጵስቶስ ወህኒ ጠባቂ የጳውሎስን ስብከት ከቤተሰቡ ጋር ሰማ፤ አመነና ከነቤተሰቡ ተጠመቀ፤ ሐ.ሥ. 16፡27-34። በጥቅሉ ውስጥ መስማትና ማመን የቻሉትና ለዚህ ዕድሜ ያልደረሱት የቤተሰቡ አባላት ሁኔታ ተለይቶ አልተገለጸም፤ ዳሩ ገን ከነቤተሰቡ ተጠመቀ ተባለ እንዲያውም ፡-

• ጳውሎስ የእግዚአብሔርን ቃል ለእርሱና ለቤተሰቡ አባላት እንዳስተማረ በግልጽ የተነገረ ሲሆን፤ አመነ ተብሎ ማረጋገጫ የተሰጠው ግን ለቤተሰቡ አስተዳዳሪ ብቻ ነው። ቁጥር 34።

• ማመናቸው ባይነገርላቸውም፤ እንደ ስው እንኳ ሳይቀር «ቤተሰቡ ሁሉ» እንደተጠመቁ ተነግሮአል። ቁጥር 33።

ከዚህ በላይ በ10.2.1 እና በ10.2.2 ታሪካቸው የተነገረው የልድያና የወህኒ ጠባቂው ቤተሰብ አባላት በብሉይ ኪዳን ግዝረት ፈንታ በሐዲስ ኪዳን የኪዳን ምልክትና የጽድቅ ማኅተም የሆነውን የውሃ ጥምቀት ከማመናቸው በፊት በቅድሚያ በመጠመቅ ወደ ምድራዊው የእግዚአብሔር ጉባኤ ተጨመሩ፤ በዚህ ውስጥ እየተማሩ ካደጉ በኋላ፤ አንድ ቀን ባመኑ ጊዜ ደግሞ ሰማይንና ምድርን ወደ ሞላቸውና የክርስቶስ አካል በመባል ወደተሰየመች ጉባኤ ቅዱሳን ተጨምረው ይሆናል ብለን ልናስብ እንችላለን።

10.2.3 በአያቱ በሉድድና በእናቱ በኤውንቱ የነበረውን እምነት ለያዙ ለወጣቱ ጢሞቴዎስ (2ጢሞ. 1፡5) ጳውሎስ ሁለት መልእክታትን ጽፎአል። በሁለተኛው መልእክቱ ውስጥም ከሕፃንነቱ ጀምሮ ክርስቶስ ሊየሱስን በማመን ቅዱሳት መጻሕፍትን ማወቁን ገልጿል (2ጢሞ. 3፡14-15)። ወላጆቻቸው ክርስቲያን፤ ቢሆኑም ለጆቻቸው አረማውያን ሆኑ ሊኖሩ ይገባል መባል የለበትም። እንደጢሞቴዎስ ወላጆች

ክርስቲያን ከነቤተሰቡ ወደ ጌታ ጉባኤ ሊጨመሩ፤ ቃሉን እያጠና ሊያድግ ይገባዋል።

10.2.4 በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ሰዎች «ከነቤተሰባቸው ተጠመቁ» በሚልበት ጊዜ በዕድሜ አዋቂዎችን ብቻ ያመለክታል ማለት እንደማይቻል ሁሉ፤ ሕፃናትን አይጨምርም ሊባል የሚችልበት መንገድ የለም (1ቆሮ. 1፡16፤ 16፡15)። ይልቁንም ከቤተሰቡ ጋር «ሁሉ» ተጨምሮ ከተመዘገበ ሕፃናት ተገድበዋል ለማለት መንገድ አይከፍትም።

10.2.5 ጌታችን ከሞት ከተነሣ በኋላ ለደቀ መዛሙርቱ በሰጣቸው ታላቁ ተልእኮ ውስጥ መፈጸም ያለባቸው ሥራዎች በቅደም ተከተል ተቀምጠዋል (ማቴ. 28፡19-20)። «እንግዲህ ሂዱና አሕዛብን ሁሉ በአብ፤ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ስም እያጠመቃችኋቸው፤ ያዘዝኋችሁንም ሁሉ እንዲፈጽሙ እያስተማራችኋቸው ደቀ መዛሙት አድርጓቸው» ሲል ደቀ መዛሙርት ለማድረግ የመጀመሪያው መንገድ ፡-

ሀ) በአብ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ስም ማጥመቅ፤

ለ) በጌታ የታዘዘውን ሁሉ እንዲጠብቁ ማስተማር ነው። ለመጠመቅ ሕገደ ትልቅ ጉዳይና «እንደ እምነት» የሚወሰደው የሰዎች ፈቃደኝነት ነው። መማርና ደቀ መዛሙርት መሆንም ወደ ጉባኤው ከተጨመሩ በኋላ በእድገትና በሐደት የሚገኝ ነው።

10.2.6 በዚህ በታላቁ ተልእኮ ውስጥ «አሕዛብን ሁሉ» ሲባል የዕድሜ ልዩነት ሳይደረግ «የሰውን ዘር ሁሉ» ከማለት ልዩነት የለውም፤ እንደ ሕዝብ ቋጠራ ሊወሰድ ይገባዋል፤ የዕድሜ ገደብ በማድረግ ከዚህ በላይ ያለውን ቁጠራ ካልተባለ በስተቀር ሕዝብን ሁሉ መዝግቡና ቁጠራ ቢባል የሚተው ሊኖር አይችልም፤ ሉቃ. 2፡1-3።

11. ጥምቀት ይደገማልን?

የውሃ ጥምቀት የሚደገምበት ጥያቄ ሊነሣ የሚችለው ፡-

11.1 አማፕ ራሱ፤ ለጋጢአት የሞትኩት፤ ለጽድቅም ሕያው የሆነኩት ወይም በሞቱና በትንሣኤው ከጌታ ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር ልተባበር የቻልኩት አሁን ነውና ያልሆንኩትን እንደሆነኩ በማስመልል ቀደም ሲል በጥምቀት በውሃ ውስጥ በመጥለቅና በመውጣት የሰጠሁት ምስክርነት በቂ አይደለም፤ አሁን በእውነት አምኛለሁና ልጠመቅ ሲል ነው። ወይም

11.2 አስተማሪው በሕይወትህ ለውጥ የተካሄደው አሁን እኔ ባስተማርኩህ ትምህርት ነው። ቀደም ሲል የተጠመቅኸው ጥምቀት፤ ከመሆንህ በፊት፤ ያልሆንከውን ሆንኩ ብለህ የፈጸምከው ስለሆነ የመጠመቂያህ ጊዜ አሁን መሆን አለበት በሚልበት ጊዜ ነው።

ክርስቲያን እውነተኛ መንፈሳዊ ለውጥ በሌለው ውስጥ ከመከናወኑ በፊት ለውጥ በሌለው ውስጥ እንደተከናወነ አድርጎ የተጠመቀው ጥምቀት ሊደገም ይገባል የሚል ትምህርት በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ፈጽሞ የለም። ለምሳሌ የሮሜን ምእመናን ታሪክ እናጥናው። እነዚህ ወገኖች ተጠምደዋል፤ የሮሜ ቤተ ክርስቲያን አባላት እንደነበሩም ልንገምት እንችላለን። ጳውሎስ የሮሜ ምእመናን መንፈሳዊ ሕይወት በምን ደረጃ ላይ እንደነበረ ሰማ፤ ምናልባትም ጳውሎስ ወደ ቆሮንቶስ ከመድረሱ ከጥቂት ጊዜ በፊት ከኢጣልያ ከመጡትና ከተገናኛቸው ከአቂሳና ከሚስቱ ከቴርስቶላ ስለ ሁኔታቸው ተነግሮት ይሆናል (ሐ.ሥ. 18፡1-2)። በዚህ ስፍራ ሊጠቀስ የተፈለገው ግን ኃጢአት በበዛበት ዘንድ ጸጋ ከመጠን ይልቅ ከበዛ በጋጢአት ጸንቶ መኖር ጸጋን ከሚያበዛ በቀር ጉዳት የለውም የሚለው አስተሳሰባቸው ነው። በጳውሎስ አመለካከት ይህ አስተሳሰብ የሮሜ ምእመናን «ትምህርት ድረንና ትምህርተ ጥምቀት» እንዳልገባቸው ያስረዳል። ነገር ግን ያልተረፉ ቢሆንም ለምን ዓላማ እንደተጠመቁ ባይገባቸውም ተጠምደዋል። በእርግጥ ጳውሎስ እንደገና ወደኋላ ተመልሶ ምስጢረ ጥምቀትን ያስተምራቸው ዘንድ ተገደደ፤ ሮሜ 6፡1-23።

1. ስንጠመቅ ከጌታ ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር በመተባበር በሞቱ እንደተጠመቅን እንዴት አላወቃችሁም? ጥምቀታችን መሞትን ብቻ ሳይሆን የመቀበርንም ምስጢር ይዟል። ቁጥር 3-4

2. እንዲያውም መሞትንና መቀበርን ብቻም አይደለም! ከጌታ ከኢየሱስ ጋር ከሞት የመነሣታችን ምስጢር በጥምቀታችን ውስጥ የተካተተ ነው። ቁ. 5

3. የሞትነው በኃጢአትና ሥጋ ስለሆነ፤ ኃጢአት ለንሆራ እንችልበት የነበረው ኃጢአትና ባሕርይ ከጌታ ከኢየሱስ ጋር ስለተሰቀለ፤ የሞት ሰው ኃጢአትን የመሥራቱ ጉዳይ ያከተመ መሆኑን እንዴት አላወቃችሁም? ቁ. 6።

4. ከሞት በመነሣታችን ምስጢር ውስጥ ያለው ቁም ነገር ከጌታ ጋር በትንሣኤ ሕይወት የመኖርን መብትና ግዴታ ይዞላል። ቁ. 7-10። የሚል መሠረታዊ የክርስትና ሀ-ሁን ከማስቈጠር ጀምሮ ሐዋርያው በዝርዝር አስተማራቸው። የሮሜ ምእመናን መጠመቅ የነበረባቸው ይኸን በሐዋርያው የተጻፈላቸውን ትምህርት ካጠኑና ከተረዱ፤ መቀበላቸውና ማመናቸው በዚህ መስፈርት ከተረጋገጠ በኋላ መሆን ነበረበት የሚሉ ወገኖች ይኖሩ ይሆናል። መቼም የትምህርተ ድኅንንም ሆነ የትምህርተ ጥምቀትን ምስጢርና ዓላማውን ሳያውቁ መጠመቃቸው እንዳመኑ ሊያስቁጥራቸው እንደማይችል የታወቀ ነው፤ በዚህ ስፍራ «አምነው ነበር» የሚለው ቃል ሌሎች የገባቸው ሲያደርጉት አይተው እነርሱም «ክርስቲያን ለመሆን ፈቃደኛነት አላይተው ነበር» በሚል ሊተካ ይገባዋል።

የሮሜ ምእመናን ሁኔታ በዚህ ነጥብ ላይ እንደሚገኝ ካረጋገጥን ዘንድ አሁን ምን ማድረግ ይጠበቅባቸዋል? ለኃጢአት ሳይሞቱ መጠመቃቸውና «ሞተናል» ማለታቸው ውሸት ነበር። ገና በኃጢአት ጸንቶ የመኖር ዓላማ ተከትለው እያለ «ለጽድቅ ተነሥተናል» ሲሉ ከውሃው መውጣታቸውም ውሸት ነበር። በጠቅላላው በጥምቀታቸው የታየው ሁኔታ ከጌታ ጋር በሞቱና በትንሣኤው መተባበራቸውን በእምነት ከልብ በመነጫ ውሳኔ ማስታወቃቸው አልነበረም። አሁን ጳውሎስ የጻፈላቸውን መልእክት ካነበቡና ከተረዱ፤ በአባባሉም ካመኑበት በኋላ «ጥምቀት ከእምነት በኋላ ነው» ተብሎ ይጠመቁን?

ሐዋርያው ግን እንዲህ አይልም። በውሃ ውስጥ በመጥለቅና በመውጣት በሕይወታቸው ሊከናወን የሚገባውን ተምሳሌት በቅድሚያ አሳይተውታል። ያንን መድገም አስፈላጊ አይሆንም። አሁን ማድረግ ያለባቸው በውስጣዊ ሕይወታቸው ያልተፈጸመውን አማካኝ ነገር እንጂ ተምሳሌቱን እንዲደግሙ ሐዋርያው አልጠየቃቸውም። የትምህርተ ድኅንንና የትምህርተ ጥምቀትን ምስጢር ባለማወቅ ቀድሞ በሕይወታቸው ያልተፈጸመውን አማካኝውንና መንፈሳዊውን ቁምነገር እንዲፈጽሙ መከራቸው።

- 1) ለኃጢአት እንደሞታችሁና ለእግዚአብሔር ሕያዋን እንደሆናችሁ ራሳችሁን ቀጠሩ። ቁ. 11
- 2) የሰውነታችሁን ክፍሎች የኃጢአት መሣሪያ በማድረግ አታቅርቡ፤ የጽድቅ መሣሪያ አድርጋችሁ አቅርቡ እንጂ። ቁ. 13
- 3) ቀድሞ የኃጢአት ባሪያዎች እንደነበራችሁ፤ አሁን የጽድቅ ባሪያዎች ሁኑ ቁ. 19

በማለት አስተማራቸው። እነዚህን በውስጠኛ እኔነታቸው መከናወን ያለባቸውን ቁምነገሮች ጥምቀት ቢደገምም ቢሠለስም ሊተካቸው አይችልም። ጥምቀቱንም አንድ ጊዜ ወስደውታል፤ የጐደላቸው የውሃው ጥምቀት በተምሳሌት የሚገልጹባቸው እነዚህ በውስጥ መከናወን ያሉባቸው ቁምነገሮች ስለሆኑ እነርሱን ማሟላት ፍጹም በቂ ነውና ሐዋርያው «በድጋሚ እንዲጠመቁ» አላዘዛቸውም። በብሉይ ኪዳን ከመጽደቅ በፊት የተደረገ ግዝረት «ምኑን የጽድቅ ማሳተም ሆነ» ተብሎ ከመጽደቅ በኋላ በሚደረግ ግዝረት እንደማይደገም፤ በሐዲስ ኪዳንም ከመጽደቅ በፊት የተወሰደ ጥምቀት «ምኑን

የጽድቅ ማሳተም ሆነ» ተብሎ አይደገምም። ጥምቀትም እንደ ግዝረት አንዲት ናትና፤ ኤፌ. 4፥5።

12. አጥማቂው ቄስ ያላመነ ቢሆንስ?

ጥምቀት ይደገም ለማለት ከሚቀርበው አንዱ ምክንያት ሥርዓተ ጥምቀት ፈጻሚው ቄስ «ከጌታ ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር በሞቱና በትንሣኤው በመተባበር ለኃጢአት የሞተ፤ ለጽድቅ ግን ሕያው ሆኖ የተነሣ ነው የሚያልፍ መንፈሳዊ ለውጥ በውስጥ እኔነቱ ያልተከናወነበት ቢሆን በእርሱ ሥርዓት አድራሺነት የተፈጸመ ጥምቀት እውነተኛ አይደለም የሚለው ነው።

ይህን ጥያቄ ለመመለስ እንዳንድ ነጥቦችን በቅድሚያ እንመልከት

- 1) ምእመኑ በጥምቀት ቃል ኪዳን ከማን ጋር ይቆራኛል? ከቄሱ ጋር ወይስ ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር? የቄሱ አገልግሎት ለሥርዓተ ጥምቀት የሚጨምርለት ክብር አለን?
- 2) በማን ስም ይጠመቃል? በአብ፤ በወልድ፤ በመንፈስ ቅዱስ ስም? ወይስ በቄሱ ስም?

ይህን የመሰለ አመለካከት በቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ተከሥቶ ነበር፤ የቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ምእመናን ባጠመቋቸውና ባስተማሯቸው አገልጋዮች ስም በመከፋፈል አንጂ ለመፍጠር ሲሞክሩ ታይተዋል። «እኔ የጳውሎስ ነኝ፤ እኔስ የአጽሎስ ነኝ፤ እኔ ግን የኪፋ ነኝ፤ እኔስ የክርስቶስ ነኝ» ብለዋል። ነገር ግን እነዚህ አገልጋዮች ስለ ሰዎች አልተሰቀሉምና ለማንም ቢካ የመሆን ብቃት የላቸውም። በስማቸውም ተጠምቆ ከእነርሱ መንፈስ ጋር የተቆራኘ የለም (1ቆሮ. 1፥11-13)።

እንደዚህ ያለ አመለካከት ከሥጋውያን ሰዎች ልብ የሚፈልቅ እንጂ ከመንፈሳዊያን ሰዎች ልብ አይወጣም (ም. 3፥3-4)። ጳውሎስ ቢሆን፤ አጽሎስ፤ ኪፋም ሆነ ሌላ ሰው ሁሉም ያገለግሉ ዘንድ ከጌታ የተመደቡ አገልጋዮች ናቸው። ሁሉም እንደየሥራቸው ብድራትን ይቀበላሉ፤ ያገለገሉበትም ሥራ የእግዚአብሔር እንጂ የእነርሱ አይደለም (ም. 3፥5-8)።

እንደሚገባ ያላገለገለ ሰው ሥራው በእሳት በሚፈተንበት ጊዜ ይጐዳበታል (ም. 3፥12-15)።

13. ቄሱ በማን ስም ያጥምቅ?

«እንግዲህ ሐዲና አሕዛብን ሁሉ በአብ፤ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ስም እያጠመቃችኋቸው፤ ያዘዘኋችሁንም ሁሉ እንዲጠብቁ እያስተማራችኋቸው ደቀ መዛሙርት አድርጓቸው» (ማቴ. 28፥19-20)። የሚለው ከጌታ ከኢየሱስ ክርስቶስ ከራሱ የተሰጠ መመሪያ ነው። ማንም የማይለውጠውና የማያሻሽለው፤ የማይጨምርበትና የማይቀንስለት ነው። ሐዋርያት ይህን መመሪያ በሌላ መመሪያ ሽረውታል ብለው የሚያስቡ ቢኖሩ ተሳስተዋል። እንዲህ ያለ የተዛባ አነጋገር ሲያጋጥማቸው አባቶች እየተገረሙ «ዐጤን ይበልጡ ቃለ ዐጤ?» ይላሉ።

14. ተጠማቂዎች የማንን ስም እየጠሩ ይጠመቁ?

«አሁንስ ለምን ትዘገያለህ? ተነሣና ስሙን እየጠራህ ተጠመቅ» ሐ.ሥ. 22፥16። ከላይ በ«13» እንደተገለጸው አጥማቂው በአብ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ስም ያጠመቃል፤ ተጠማቂዎች ግን በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ማለት አዳኝና ጌታ የሆነውን ስሙን እየጠሩ፤ እየመሰከሩ ይጠመቃሉ። «... ቅሩብ ለክ ቃል ውስተ አፋክ ውስተ ልብክ ወዝ ውእቱ ቃል ዘእሚህሪክሙ። እምከመ ተአምን በአፋክ ከመ ክርስቶስ ውእቱ ተሐዩ ወልብኒ ዘየአምን ቦቱ ይጸድቅ፤ ወአፍኒ ዘየአምን ቦቱ የሐዩ። በአፍህ በልብህም ሆኖ ቃሉ ቀርቦልሃል፤ ይህም የምንሰብከው የእምነት ቃል ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ ጌታ እንደሆነ በአፍህ ብትመሰክር፤ እግዚአብሔርም ከሙታን እንዳስነሣው ብታምን ትድናለህና፤ ሰው በልቡ አምኖ ይጸድቃልና፤ በአፋም መስከሮ ይድናልና» ተብሎ እንደተነገረው ተጠማቂው ከመጠመቁ በፊት እንደዚህ ቃል መሠረት ሊመሰክር ይገባዋል፤ ሐ.ሥ. 8፥37-38።

ከዓለመ መጻሕፍት

ከንግድ፣ ከፍርድ ቤት፣ ከቤተሰብና ሰዎች ከሚያውቋቸው ሌሎች ዓለማት የተወሰዱ ናቸው። ክርስቶስ የነበረበት ዘመን አኗኗርና የእኛ ዘመን በብዙ መንገድ ቢመሳሰሉም፣ መጠነኛ ልዩነት እንዳለ ግን መዘንጋት አይገባም። ስለዚህ ለዘመናችን የሚስማሙ ምሳሌዎች ክርስትናን እንድናስተውለው ሊረዱን ይችላሉ።

የ«መሪ ብርሃን» መጻሕፍት ለማን ተዘጋጁ? ልጆች ሥዕሎችንና ታሪኮችን ይወዳሉ፤ ወጣቶችም በማስተዋል ይመለከቷቸዋል፤ ወንጌላውያንም ደግሞ በአገልግሎታቸው ይጠቀሙባቸዋል። ለምሳሌ አንድ የ12 ዓመት ልጅ በ1ኛው መጽሐፍ የሚገኘው «የሰይጣን ባቁላ» የሚለው ታሪክ ከተተረከለት በኋላ ስለ አካሄዱ

ሰባኪ በምሳሌ ሲጠቀም አድማጮቹ ስብከቱን በደስታ ይከታተሉታል፤ ምክንያቱም ታሪኩ በምሳሌው የበለጠ ግልጽ ሆኖ ይታያልና፤ ምሳሌው ትክክለኛ ከሆነም ትምህርቱን በሚገባ ያብራራል። የሰባኪው ቃላት ቢረሱም እንኳ ጥሩ ምሳሌው ከቶ አይረሳም። ሰው የጌታችንን የኢየሱስ ክርስቶስን ምሳሌዎች ትርጉም ባያስተውልም በምሳሌ የቀረቡትን ታሪኮች አይረሳምና በኋላ ማስተዋል ሲችል በረከቱን ይቀበላል።

ከአርባ ዓመታት በፊት ጀምሮ «ምስክረ ብርሃን» በተሰኘው መጽሐት ልዩ ልዩ ታሪኮች ተጽፈዋል፤ ቆይቶም «መሪ ብርሃን ለመንገደኛ ከሞት ወደ ሕይወት» በሚለው መጽሐፍ ታሪኮቹ ተሰባስበው እንደገና ታተሙ። ከዚያም በኋላ «የንግሥተ ሳባ ጥያቄና ሌሎችም ታሪኮች» የሚለው ሌላው ስብስብ ታተመ። በአሁኑ ጊዜም እነዚህና ሌሎችም ተጨማሪ ታሪኮች በሦስት ትንንሽ መጻሕፍት ተሰባስበው ለአዲሱ ትውልድ ተዘጋጅተዋል። 1ኛው መጽሐፍ «ለጽድቅ መንገድ»፣ 2ኛው «ለቅድስና መንገድ»፣ 3ኛው ደግሞ «ለምስክርነት መንገድ» ትኩረት ሲሰጡ፣ ሦስቱም መጻሕፍት «መሪ ብርሃን ... ከሞት ወደ ሕይወት» የሚለውን ዋና ሐሳብ ያንጸባርቃሉ።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ያስተማራቸው ምሳሌዎች ከግብርና፣ ከዓሣ አጥማጅነት ተግባር፣

ተሰምቶት ለወላጆቹ ሳይናገር ወደ መንደር ሄዶ ጠጉሩን ተስተካክሏል። ከ2ኛው መጽሐፍም «ሕይወት ለሕይወት» የሚለው ታሪክ በድራማ መልክ ታይቶ ብዙ ሰዎች በወንጌል ያለውን መሠረታዊ እውነት እንዲያስተውሉ ረድቷል። ከ3ኛው መጽሐፍ አዲስ የተተረጎመው «የእግዚአብሔር ድር» የሚለው ታሪክ የገቡትን ቃል በመፈጸም ረገድ የአንባቢያንን ልብ ሳይነካ አይቀርም።

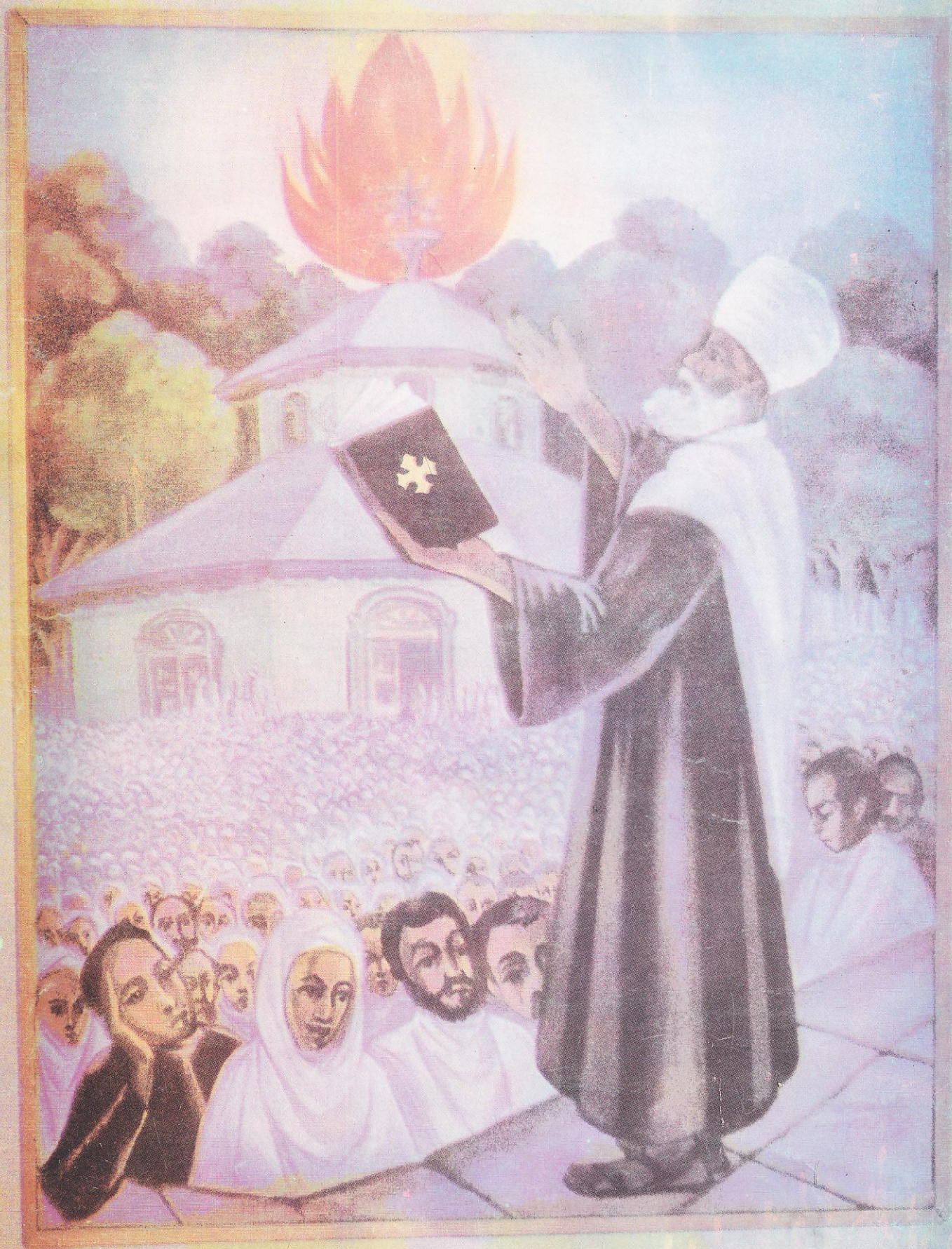
እነዚህ መጻሕፍት በተለያየ ደረጃ ለሚገኙ ብዙ ሰዎች ጠቃሚና አስደሳች ናቸው። የመጻሕፍቱ ዋጋ ለስጦታ የሚሆን የአንድ ካርድ ዋጋ ያህል በመሆኑ፣ በዘመን መለወጫ፣ በገና ወይም በሌላ በዓል ወቅት ለማንኛውም ሰው በስጦታ መልክ ለማቅረብ ያመቻሉ።

እንግዲህ ቢያንስ ዐሥር ቅጂዎችን ገዝተው እንዲጠቀሙባቸው እንመክርዎታለን።

መሪ ብርሃን ለጽድቅ መንገድ (40 ገጽ፣ 19 ታሪኮች) ብር 2.00

መሪ ብርሃን ለቅድስና (40 ገጽ፣ 16 ታሪኮች) ብር 2.00

መሪ ብርሃን ለምስክርነት (48 ገጽ፣ 18 ታሪኮች) ብር 2.50

የጋው ብር 2.50